

SØR-VARANGER KOMMUNE

BUDSJETT 2013 OG ØKONOMIPLAN 2013 – 2016

www.sor-varanger.kommune.no

Rådmannen forord

Med dette presenteres rådmannens budsjettokument for 2013 og økonomiplan for perioden 2013-2016. Dokumentet er ment som et grunnlag for en den politiske budsjettprosessen.

Den positive utviklingen i Sør-Varanger samfunnet fortsetter i 2012 og videre framover. I 2012 er det annonsert nye store industrielle etableringer. Disse er med på å stadfeste den positive utviklingen. 4. desember 2012 er det søknadsfrist til 22 konsesjonsrunde i Barentshavet, herunder også Barentshavet Øst. Tildelingene fra Regjeringen vil gjøres før sommeren 2013. Resultatet som følge av den konkrete oljeboringen som da kommer vil være svært spennende for den videre utviklingen i Sør-Varanger så vel som for Øst-Finnmark. Folketallet øker gradvis og det er ikke lenge før Sør-Varanger kommune vil passere 10 000 innbyggere.

Det er denne kommende vekstperioden som kommunestyret i Sør-Varanger har investert og lagt til rette for gjennom mange år. Dette ved tilrettelegging av ny infrastruktur samt betydningen av å ha gode velferdstilbud for innbyggerne og innflyttere. Sør-Varanger kommune leverer omfattende tjenester som er kvalitativt gode og i stor grad likeverdige om disse gis i Bugøynes, Kirkenes eller i Pasvik.

Over år har rådmannen formidlet at det er svært nødvendig å ta skikkelig grep om kommunens økonomi. Gjennom flere år har vi akkumulert et avvik mellom inntekter og driftskostnader og slik det fremkommer av tidligere års budsjettokumenter vil 2013 være det tøffeste økonomiske året.

For første gang som rådmann legger jeg frem et budsjett som ikke er i balanse. Det er slik at kommunelovens økonomibestemmelser, kapitel 8 - §§44 - 47, stiller krav til kommunestyrets budsjettvedtak og til formannskapets innstilling. Rådmannen er ansvarlig for at saksbehandlingen til de politiske organ er forsvarlig. Budsjettokumentet er derfor korrekt oppstilt, og det er utredet en rekke mulige omstillingstiltak som formannskapet kan ta stilling til i sin innstilling. Denne arbeidsmetoden for budsjett 2013 og økonomiplan 2013 – 16 ble avtalt mellom formannskapet og rådmannen i møte 23. oktober 2012.

Mulige tiltak er utarbeidet etter mal som tidligere. Omstillingsbehovet på minimum 43 millioner kroner er omfattende. Det er vanskelig å ha oversikt over alle virkninger av tiltakene og hvordan effektene påvirker hverandre når kommunestyrets budsjettvedtak skal iverksettes.

Fra 2013 skal Sør-Varanger kommune starte nedbetalingen av Kirkenes barne- og ungdomsskole, utgiftene til renter og avdrag øker alene med 27 millioner kroner. I tillegg kommer omlegging av momsrefusjon knyttet til investering, samt lønnsveksten. Vi har vært kjent med disse kostnadene over flere år, men dette er ikke fulgt opp gjennom vedtak om tilsvarende reduksjoner i driftsbudsjettet. Vår tjenesteproduksjon er for høy i forhold til de inntekter vi har. Vi har skjøvet de økonomiske utfordringene foran oss.

Det er rådmannens klare oppfatning at det er uunngåelig å ikke gjennomføre større endringer for å bringe kommunens økonomi i balanse.

Det er innenfor grunnskolesektoren og pleie- og omsorgssektoren Sør-Varanger kommune har de største og viktigste, kostnadsbærere. Det er derfor uunngåelig at den omstillingen som må foretas, og kuttene som skal gjennomføres, må tas i hovedsak innenfor disse sektorene.

Innen pleie- og omsorgssektoren har vi de største utfordringer, nå og framover. Det gjelder fagpersonell, økonomi og sykefravær. Denne sektoren utgjør om lag 35 % av kommunens driftsbudsjett.

Vi får stadig flere ressurskrevende brukere, brukere som krever spesielt fagpersonell. Om få år slår eldrebølgen inn over oss, en bølge som vil kreve økte ressurser i form av kompetanse, personell og økonomi. Dette samtidig som at samhandlingsreformen er iverksatt. Brukerne innenfor de hjemmebaserte tjenestene har faglig behov for stadig mer sammensatte tjenester, og i tråd med samhandlingsreformens intensjon skal disse ytes i hjemmet. Det er mye som tyder på at veksten innenfor de hjemmebaserte tjenestene kommer til å øke i årene fremover. Likevel er det ikke forsvarlig at pleie- og omsorgssektoren får stadig økte deler av kommunens driftsbudsjett. Hovedoppgaven framover vil derfor være å sikre velferdstjenestene slik at vi kan løse de oppgaver og tjenester vi er ansvarlige for – og med utgangspunkt i kommunens økonomi må vi gjøre alt for å redusere kostnadsveksten.

Sykefraværet i Sør-Varanger kommune går nedover, dette er gledelig. Rådmannen konstaterer at det langtidsfraværet som holder sykefraværet på et forholdsvis høyt nivå. Målet om å redusere sykefraværet til 8,8 % innen utgangen av 2013 er innen rekkevidde.

Lønnsutgiftene utgjør nærmere 70 % av driftsbudsjettet. Det er gjennom reduksjon i årsverk at det oppnås varige reduksjoner i driftsbudsjettet. Dessverre vil dette få konsekvenser for kommunalt ansatte og som rådmann kan jeg ikke utelukke at det blir oppsigelser på grunn av overtallighet. Jeg kan garantere at rådmannen skal arbeide seriøst og grundig, sammen med ledere, ansatte og tillitsvalgte, for å få en best mulig prosess i en vanskelig situasjon.

Det blir en svært krevende jobb å gjennomføre reduksjoner i vår tjenesteproduksjon de kommende år, det aller tyngste ansvaret hviler på kommunestyret. Det er liten tvil om at ringvirkningene av de vedtak som skal gjøres vil berøre våre innbyggere, brukere og ansatte.

Den økonomiske realiteten er her, og den tøffeste jobben gjenstår, budsjettene må kuttes.

Måtte vi i fellesskap lykkes !

9 november 2012

Bente Larssen
Rådmann

1.	Innledning.....	5
1.1	Budsjett og økonomiplan	5
1.2	Organisering av budsjettarbeidet.....	6
1.3	Nedbemanning.....	7
1.4	Analyse av pleie og omsorgstjenestene i Sør-Varanger	7
2.	Befolkningsanalyse.....	8
3	Statsbudsjettet 2013.....	13
4.	Konsekvensjustert budsjett og økonomiplan 2013-2016.....	18
4.1	Økonomisk omstillingsbehov for budsjett 2013.....	18
4.2	Økonomiske rammebetingelser 2013-2016 (inntekter)	20
4.3	Rente og avdrag i planperioden – lånegjeldsutvikling	24
4.4	Lønns- og pensjonsutgiftene	26
4.5	Overføring til egne særbedrifter.....	28
4.6	Kjøp av tjenester fra private og medlemskap.....	30
4.7	Virksomhetenes konsekvensjusterte driftsbudsjett 2013-2016	32
5	Nedskjærings og omstillingstiltak 2013 - 2016.....	65
5.1	Tiltak innenfor administrative tjenester	67
5.2	Tiltak innenfor kultur- og oppvekstområdet.....	84
5.3	Tiltak innenfor pleie og omsorgstjenestene	106
5.4	Tiltak innefor tekniske tjenester	123
5.5	Salg av eiendommer	129
6.	Investeringsplan 2013-2016	132
7.	Kommunestyrets vedtak.....	144

1. Innledning

1.1 Budsjett og økonomiplan

I følge kommuneloven skal kommunestyret hvert år vedta en rullerende økonomiplan som skal omfatte minst de fire neste år. Første året i økonomiplan er kommunens årsbudsjett og er en bindende plan for kommunens midler og anvendelsen av disse.

Kommunestyret vedtar selv årsbudsjettet og økonomiplanen og endringer i denne. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra formannskapet

Innstillingen til økonomiplan og årsbudsjett, med de forslag til vedtak som foreligger, skal legges ut til alminnelig ettersyn minst 14 dager før den behandles i kommunestyret.

Økonomiplanen og årsbudsjettet oversendes departementet til orientering.

Årsbudsjettet skal omfatte hele kommunens virksomhet og skal være realistisk. Det skal fastsettes på grunnlag av de inntekter og utgifter som kommunen kan forvente i budsjettåret. Årsbudsjettet skal være inndelt i en driftsdel og en investeringsdel. Det skal budsjetteres med et driftsresultat som minst er tilstrekkelig til å dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger.

I årsbudsjettet kan det avsettes midler til bruk i senere budsjettår.

I forskrift om Årsbudsjett for kommuner står følgende

§ 6. Årsbudsjettets innhold og inndeling

I tilknytning til årsbudsjettet skal det gjøres rede for de grunnleggende prinsipper kommunen har nyttet ved framstilling av årsbudsjettet. En beskrivelse av organiseringen av arbeidet med årsbudsjettet skal inngå i redegjørelsen.

Den enkelte bevilgning skal føres opp med beløp og en tekst som angir hva bevilgningen gjelder. I tilknytning til bevilgningen skal kommunestyret angi mål og premisser knyttet til bruken av bevilgningen. Slik angivelse kan likevel utelates dersom anvendelsen åpenbart følger av bevilgningens tekst og beløp.

De anslag over inntekter og innbetalinger som er ført opp i årsbudsjettet skal angis med beløp og en tekst som angir hva inntekten eller innbetalingen gjelder. Når dette må anses nødvendig av hensyn til at årsbudsjettet skal være fullstendig og oversiktlig, skal anslaget ledsages av en nærmere redegjørelse.

Årsbudsjettet skal stilles opp slik at alle forventede inntekter, innbetalinger og bruk av avsetninger samt utgifter, utbetalinger og avsetninger i året skal tas med uavhengig av om de kan påregnes å være betalt eller ikke ved budsjettårets utgang.

I årsbudsjettet kan føres opp midler til avsetning for bruk i senere budsjettperioder. Midler som i medhold av lov, forskrift eller avtale er reservert særskilte formål skal avsettes til fond reservert for nevnte formål. Øvrige avsetninger, herunder pliktig inndekking av tidligere års regnskapsmessig merforbruk, føres opp til styrking av kommunens eller fylkeskommunens frie fondsbeholdning.

1.2 Organisering av budsjettarbeidet

Rådmannen legger frem kommunens konsekvensjusterte drifts- og investeringsbudsjett for 2013-2016 samt omstillings- og nedskjæringstiltak den 9 november 2012.

Budsjettet er utarbeidet av rådmannen og hennes stab. Virksomhetene har vært involvert i budsjettprosessen gjennom utredningsarbeidet.

Formannskapet ble i møte den 1 februar 2012 orientert om kommunens omstillingsbehov for 2013 på vel 40 mill.kr samtidig som formannskapet vedtok en fremdriftsplan for budsjettarbeidet 2013.

I formannskapsmøte 11 april var det en gjennomgang av regnskap 2011 og KOSTRA tallene med henblikk på budsjett 2013.

I kommunestyret den 26 september ble kommunens nøkkeltallsanalyse presentert. Nøkkeltallsanalysen viser utviklingen innefor de ulike tjenesteområdene og benyttes som grunnlagsinformasjon for omstillingsarbeidet i kommunen. Nøkkeltallsanalysen er vedlegg til budsjettet.

I kommunestyret den 17 oktober ble statsbudsjettets virkninger for Sør-Varanger kommune redegjort for og kommunens omstillingsbehov for 2013 gjennomgått i detalj.

I et arbeidsmøte mellom formannskapet og administrasjonen den 23 oktober ble det enighet om at rådmannen ikke skal fremme et budsjett i balanse, men at denne oppgaven skal tilligge formannskapet, slik loven krever. Denne fremgangsmåten har ikke tidligere vært prøvd i Sør-Varanger, men har vært et ønske fra sittende politisk ledelse. Formannskapet vil selv fremme et forslag til balansert årsbudsjett og økonomiplan til kommunestyret.

Kommunelovens økonomibestemmelser stiller krav til kommunestyrets budsjettvedtak og til formannskapets innstilling. Rådmann er imidlertid ikke omtalt i økonomibestemmelsene bortsett fra ansvar for å gi melding dersom det skjer endringer i løpet av året som kan få betydning for de inntekter og utgifter som årsbudsjettet bygger på. Rådmannen er imidlertid ansvarlig for at saksbehandling til politiske organ er forsvarlig.

KL § 22 2. Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.

Det er altså ikke noe krav i lov eller forskrift om at rådmannen legger fram et fullstendig balansert forslag til budsjett. I merknadene til Budsjettforskriftens §3 står følgende:

Loven eller forskriften er ikke til hinder for at kommunen eller fylkeskommunen kan be administrasjonssjefen utarbeide et fullstendig forslag til årsbudsjett. Et forslag fra administrasjonssjefen er offentlig fra det tidspunkt det er fremmet.

Det er sentralt at formannskapet og i neste omgang kommunestyret gis reelle valgmuligheter for budsjettvedtaket, utover dette bør formen på saksutredningen avtales mellom rådmann og politisk nivå.

Rådmannen legger frem et budsjett med konsekvensjustert budsjett med et omstillingsbehov på vel 43 mill.kr og tiltak i størrelsesorden 60 mill.kr.

1.3 Nedbemanning

Med bakgrunn i omstillingsbehovet i 2013 og 2014 kan rådmannen ikke utelukke oppsigelser av ansatte pga av overtallighet. Omfanget er imidlertid avhengig av kommunestyrets budsjettbehandling og vedtak om nedskjæringstiltak. Det kan synes som om omplassering og omorganisering i virksomhetene er ikke lengre et realistisk virkemiddel.

Gjeldende nedbemanningskriterier vedtatt av kommunestyret 25.01.2012 er som følger:

1. Kvalifikasjoner og relevant formalkompetanse
2. Ansiennitet

Utvelgelse av overtallige ved nedbemanning vil skje i hht til vedtatte nedbemanningskriterier.

1.4 Analyse av pleie og omsorgstjenestene i Sør-Varanger

Sør-Varanger kommune har de senere år gjort en gjennomgang av barnehage- og skolestrukturen. Pleie- og omsorgstjenestene utgjør største andel av den kommunale tjenesteproduksjonen. Det vil også være formålstjenlig å få vurdert alle sider ved pleie- og omsorgstjenestene. Tjenestene omfatter funksjon 234 Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og funksjonshemmede, funksjon 254 Bistand, pleie og omsorg til hjemmeboende og funksjon 253 Bistand, pleie og omsorg i institusjoner for eldre og funksjonshemmede.

Formålet med analysen er å vurdere ressursbruken innen pleie – og omsorgstjenesten i forhold til de politiske målene for satsing på henholdsvis hjemmetjenester og institusjon. Prosessen må gi alle interessenter mulighet til å delta. Arbeidet ledes av utvalg for levekår.

Analysen og prosessen skal gi grunnlag for en verdidebatt og videre veivalg. Som et minimum skal denne inneholde:

- Ressursutnyttelse pleie- og omsorgstjenestene imellom.
- Skape grunnlag for effektivisering, prioritering og fremme forslag til tiltak som må settes inn for å gi en mer bærekraftig utvikling innenfor tjenestene
- En analyse av utviklingstrekk: demografi/teknologi/økonomi i den hensikt å redusere kostnadsveksten
- Kostnadsoversikt over de enkelte tjenester, dekningsgrader og ressursinnsats pr. bruker
- Sette standard for tjenestenivå og tjenesteprofil for den framtidige pleie- og omsorgstjeneste

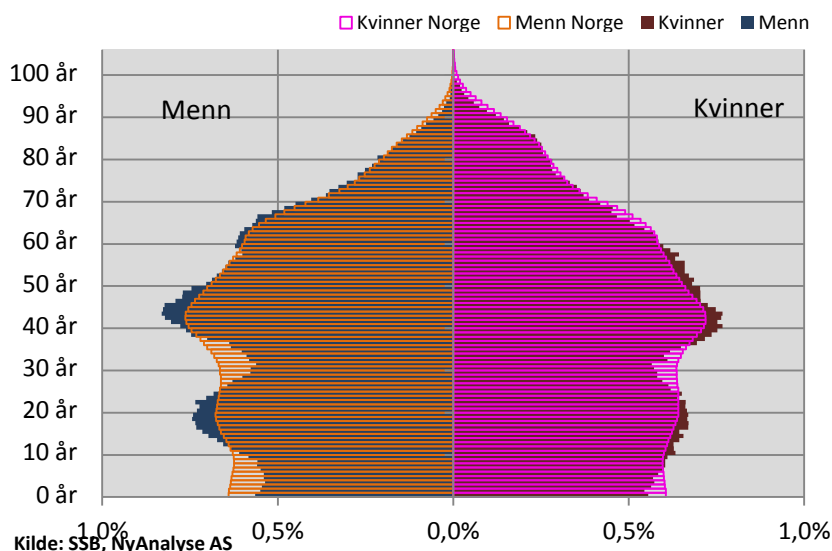
2. Befolkningsanalyse

Kommunen har de siste årene opplevd en liten befolkningstilvekst. Fra 2006 til og med 2 kvartal 2012 har nettoinnflyttingen vært positiv. Det er den netto utenlandske innvandring som bidrar til positiv nettoinnflytting. Den innenlandske innflyttingen er negativ. Kommunen har et lite fødselsoverskudd.

Innvandrere utgjorde ved utgangen av 2011 8,1 % av kommunens innbygger, eksklusiv innvandring fra nordiske land. For uten om nordiske statsborgere så bodde det ved utgangen av 2011 801 utlendinger i Sør-Varanger, pluss 77 russere med dobbelt statsborgerskap. De tre største innvandringsgruppene er i dag russere, polakker og estlendere. Totalt var det ved utgangen av 2011 registrert 61 nasjoner bosatt i Sør-Varanger.

	2008	2009	2010	2011	2 kvart.12
Folketallet 1.jan	9518	9623	9738	9826	9860
Fødde	127	114	112	95	54
Døde	65	71	104	94	44
Fødselsoverskudd	62	43	8	1	10
Innvandring	134	153	211	198	76
Utvandring	48	66	54	94	24
Innflytting (innenlandsk)	332	359	382	414	194
Utflytting (innenlandsk)	370	377	455	485	174
Nettoinnflytting, inkl. inn- og utvandring	48	69	84	33	72
Folkevekst	105	115	88	34	82
Folketallet ved utgangen av året	9623	9738	9826	9860	9942

2.1.1 Kjønnssammensetning og aldersprofil 2012

Alderspyramiden viser befolkningssammensetningen etter kjønn og alder. Til venstre vises menn i Sør-Varanger og for hele landet. I bakgrunnen vises verdier for Sør-Varanger. I forgrunn for landet. Til høyre vises tilsvarende for kvinner. I pyramiden sammenlignes altså Sør-Varanger med resten av landet, den horisontale aksene viser derfor de ulike årskullene for menn og kvinner som andel av befolkningen.

Sør-Varanger har en pukkelformet befolkningsprofil. Slik er det også i Finnmark som fylket. Det er få menn og kvinner mellom 20 og 40 år. Det gjenspeiler seg også i få småbarn.

2.1.2 Befolkningsfremskrivninger i Sør-Varanger

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030
0-5 år	671	681	673	686	704	730	739	747	769	753
6-12 år	799	792	803	805	803	793	791	807	851	882
13-15 år	405	391	381	369	360	352	361	353	344	377
16-19 år	552	545	543	543	533	523	509	493	496	480
20-44 år	3344	3384	3392	3386	3399	3392	3393	3405	3387	3377
45-66 år	2862	2857	2887	2944	2980	3007	3045	3046	3065	3017
67-79 år	892	961	1008	1024	1065	1115	1135	1164	1282	1327
80 +	411	397	391	404	400	400	395	412	471	611
Sum	9936	10008	10078	10161	10244	10312	10368	10427	10665	10824

Tabellen viser befolkningsfremskrivning ved middels nasjonal vekst, utarbeidet av SSB. Sør-Varanger er ventet å oppleve en befolkningsøkning på om lag 10 % de neste tjue årene. Beregningene tyder på at det vil komme en vekst i antall årlige nyfødte de neste tjue årene. Gruppen av befolkningen i arbeidsfør alder ventes å stige jevnt med ca 200 personer de neste tjue årene.

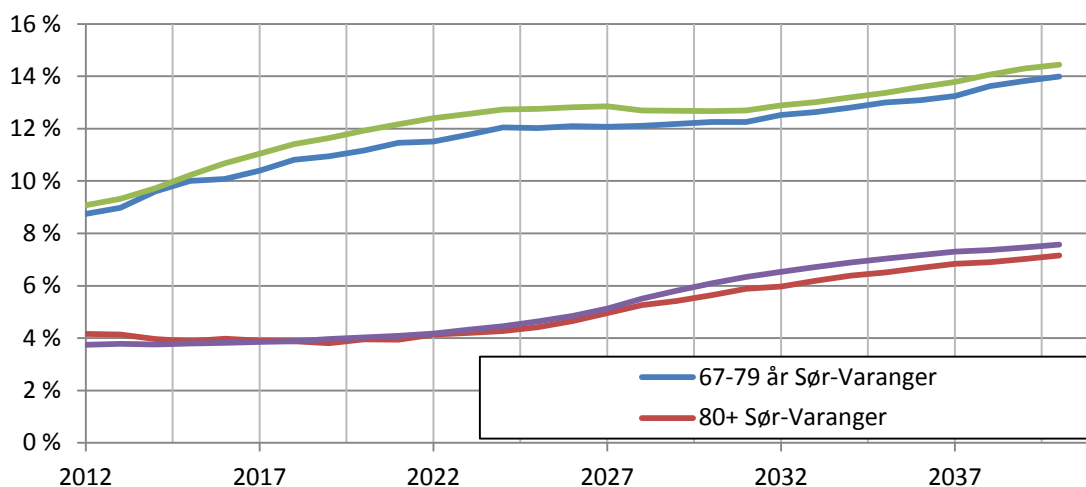
I fremskrivningene fra SSB ventes det at barnefødsler vil normalisere seg fremover i Sør-Varanger. En av årsakene til dette er lavere flytting de siste årene og at det dermed ser ut til at det vil være stadig flere personer i alder med høy fruktbarhet. Det blir spesielt viktig for kommuner med denne type befolkningssammensetningen å føre en aktiv politikk som gjør det attraktivt å bli boende og stifte familie. Erfaring fra annet tallmaterialet viser at det klart viktigste for å bevare en stabil og god befolkningsutvikling er et stabilt og attraktivt lokalt arbeidsmarked. En utfordring i mange regioner er at næringslivet er tuftet på et næringsgrunnlag, slik at endringer i bransjens marginer i større grad påvirker lokalsamfunnet enn om næringslivet var tuftet på bransjer som går i ulike sykler.

Nordmenn er generelt mest mobile i 20-årene. Etter fylte 40 er det klart lavere flytterater.

Som tabellen viser vil antall grunnskoleelever gå ned i de årene vi nå går inn i. Men fra og med år 2019 vil også denne befolkningsgruppen øke i antall. Men vi må helt frem til skoleår 2025/2026 får å komme på tilsvarende nivå av grunnskoleelever som kommunen hadde i 2006.

Sammensetningen av eldre er forholdsvis typisk og sammenlignbar med resten av landet.

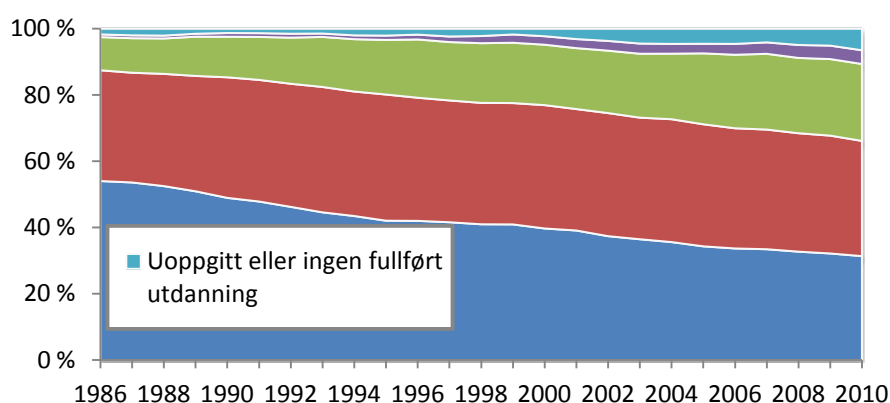
2.1.4 Seniorbølgen

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
67-79 år Sør-Varanger	8.7 %	9.0 %	9.6 %	10.0 %	10.1 %	10.4 %	10.8 %	10.9 %	11.2 %	11.5 %
80 + Sør-Varanger	4.2 %	4.1 %	4.0 %	3.9 %	4.0 %	3.9 %	3.9 %	3.8 %	4.0 %	3.9 %
67-79 år Finnmark	9.1 %	9.3 %	9.7 %	10.2 %	10.7 %	11.0 %	11.4 %	11.6 %	11.9 %	12.2 %
80 + Finnmark	3.7 %	3.8 %	3.8 %	3.8 %	3.8 %	3.8 %	3.9 %	4.0 %	4.0 %	4.1 %

Figuren viser utviklingen i seniorbølgen fra i dag og til 2040. Tabellen viser verdier frem til 2021. De ulike linjene viser befolkningsgruppen som andel av samlet befolkning i regionen. Fremskrivningene viser at seniorbølgen utvikler seg i tråd med regionen samlet, men at andelen eldre er noe lavere i Sør-Varanger enn i resten av fylket. Andelen 67-79 åringer stiger fra 8,7 til 12,3 prosent. Andelen 80 år + stiger fra 4,2 til 5,9 prosent de neste 20 årene.

2.1.6 Utdanningsnivå

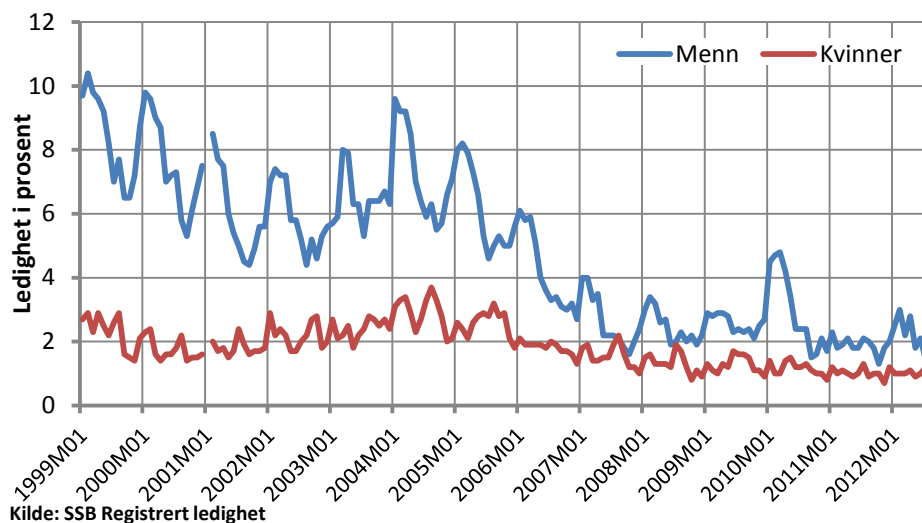

Kilde: SSB

Figuren over viser fordeling av utdanningsnivå i Sør-Varanger etter høyeste utdanning for personer over 16 år.

Den klareste trenden er at flere tar korte høyskoleutdannelser. Nivået på utdanning i kommunen er på linje med nasjonale tall, det er noe lavere andel med lang høyere utdanning, mens det er en noe høyere andel med kort høy utdanning.

2.1.7 Sysselsetting

Figuren over viser registrerte ledige som andel av arbeidsstyrke i Sør-Varanger. Tallene er hentet fra NAV registeret, såkalt registrert arbeidsledighet.

Ledigheten har falt betydelig blant menn siden starten av årtusenet. Ledigheten har historisk også vært markant høyere for menn. En ser også en klar sesongsyklus blant menn med økt ledighet første halvår. Tilsvarende syklus ser en ikke for kvinner.

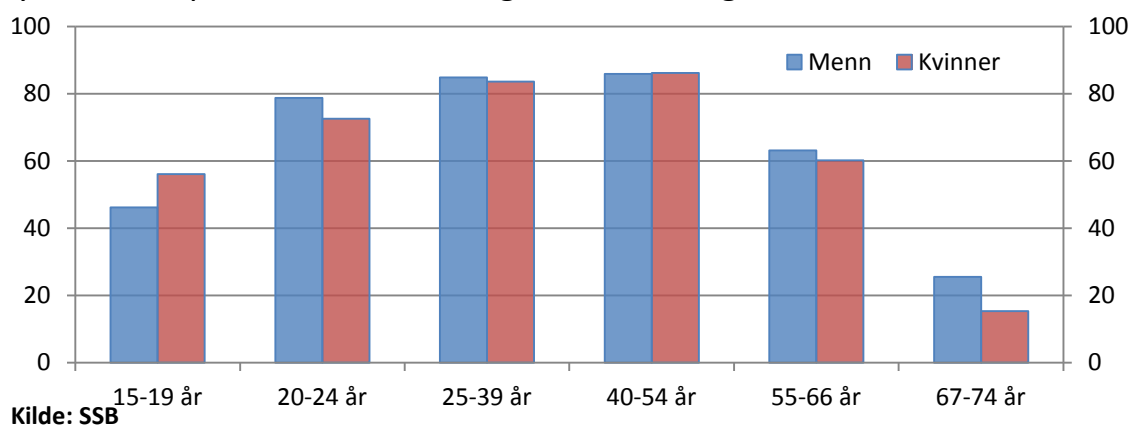
Kvinnens ledighet har utviklet seg relativt nøytralt de siste ti årene. Ledighetsnivået er svært lavt i gruppen.

Det er vanlig å observere en relativt klar økning i arbeidsledigheten etter finanskrisen. Det ser en ikke i tallene for Sør-Varanger. Det er en klar økning i starten av 2010. Det ser imidlertid ut til at denne utfordringen ikke har blitt vedvarende.

Andel registrerte arbeidsledige	Juli 2010	Juli 2011	Juli 2012
Sør-Varanger	1,8	1,7	1,3
Vadsø	2,8	2,9	3
Alta	3,2	3,3	3,2
Finnmark	3,8	3,4	3,5
Hele landet	3	2,8	2,7

Utvikling i arbeidsledigheten de 3 siste år viser at i ledigheten i Sør-Varanger går ned, mens i de øvrige kommuner holdes ledigheten mer konstant. Pr. utgangen av juli 2012 var det 70 arbeidsledige personer i Sør-Varanger.

Sysselsatte i prosent av befolkningen, Sør-Varanger 2011

Sysselsettingen blant menn ligger noe lavere enn nasjonalt snitt og snitt for Finnmark. Sysselsettingen blant kvinner er til gjengjeld noe høyere enn nasjonalt snitt. Samlet har Sør-Varanger noe høyere sysselsettingsfrekvenser enn snitt for fylket.

2.1.8 Bosettingsmønster

Pr.01.01.2012	0-5 år	6-15 år	16-19 år	20-44 år	45-66 år	67 +	Totalt	Endring år 2010/2012
Bugøynes	14	25	5	64	87	38	233	5
Neiden og Bugøyfjord	9	13	10	56	98	62	248	-32
Hesseng området	121	306	149	674	448	156	1854	47
Sandnes området	82	150	60	333	299	157	1081	65
Bjørnevatn området	96	203	88	488	421	189	1485	-26
Kirkenes området	238	347	157	1225	1012	470	3449	84
Elvenes	11	32	8	54	75	29	209	-6
Jakobsnes	24	41	13	114	68	22	282	-14
Jarfjord	9	32	13	85	95	48	282	6
Pasvik	41	90	38	228	211	101	709	-20
Uoppgitt adresse	2			16	10	0	28	16
Sum	647	1239	541	3337	2824	1272	9860	125

Som oversikten viser bor størstedelen av kommunens innbyggere i sentrumsnære strøk. Ved inngangen til 2012 bodde totalt 8106 personer på Bjørnevatn, Sandnes, Hesseng, Elvenes og Kirkenes. Det utgjør hele 82,2 % av befolkningen.

Befolkningen i distriktene går ned. Fra 2010 til 2012 er befolkningen i distriktene redusert med 61 personer. Det er Neiden/Bugøyfjord og Pasvik som har størst befolkningsreduksjon, mens Bugøynes har økt befolkningen de to siste årene med 5 personer. I distriktene er det særlig den unge delen av befolkningen, altså mellom 0-19 år, som reduseres.

3 Statsbudsjettet 2013

3.1 Frie inntekter - skatt og rammetilskudd

Kommunens frie inntekter består av rammetilskudd, kommunens egen skatteinntang og inntektsutjevning som er en utjevning og fordelingsordningen av skatteinntangen for alle landets kommuner.

Rammetilskuddet er igjen bygd opp av ulike tilskudd og overføringer etter følgende modell;

- Innbyggertilskudd (likt beløp for alle innbyggere i landet)
- Utgiftsutjevning (utjevning av kostnadsnivå mellom kommune)
- Inntektsgarantiordning (skal kompensere for svikt i innbyggertilskuddet – sikre vekst for alle kommuner)
- Nord-Norges tilskuddet
- Skjønntilskudd
- Kompensasjon samhandlingsreformen

3.1.1 Oversikt over Sør-Varanger kommunes frie inntekter 2011-2016

(år 2013-prisnivå i perioden 2013-2016) 1000 kr	Regnskap	PROGNOSE				
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	185 769	204 959	216 556	220 237	226 694	233 749
Utgiftsutjevning	16 798	8 902	2 807	2 808	2 808	2 808
Overgangsordninger (INGAR fra 2009)	-1 435	2 139	1 182	1 182	1 182	1 182
Saker særskilt ford (fysioterapi/kvalifiseringsprog)	2 953	2 256	-	-	-	-
Nord-Norge-tilskudd/Namdalstilskudd	66 277	69 047	71 574	74 222	76 968	79 816
Ordinært skjønn inkl bortfall av dif.arb.avg.	1 500	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Kompensasjon Samhandlingsreformen		3 099	3 201	3 201		
RNB2009 / RNB2010 / Prop 59S / RNB2011	223	234				
Sum rammetilsk uten inntektsutj	272 086	291 836	296 520	302 850	308 853	318 756
Netto inntektsutjevning	2 526	2 848	3 064	3 232	3 410	3 598
Sum rammetilskudd	274 602	294 684	299 584	306 083	312 263	322 353
Rammetilskudd - endring i %	37,3	7,3	1,7	2,2	2,0	3,2
Skatt på formue og inntekt	213 897	225 235	237 376	250 432	264 205	278 737
Skatteinntekter - endring i %	-3,6	5,30	5,39	5,50	5,50	5,50
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	488 499	519 900	536 960	556 514	576 468	601 090
Sum - endring i %	15,8	6,43	3,29	3,6	3,6	4,3

Oversikten viser en prognose over kommunens frie inntekter 2012 til 2016. Prognosen bygger på opplysningene i Prop.1 S, Grønt bok og beregninger gjort av kommunenes sentralforbund.

Oversikten viser at rammetilskuddet eksklusiv inntektsutjevning øker med 4,68 mill.kr, eller 1,6 % fra 2012 til 2013. Den prognostiserte skatteinntangen er økt med 12,1 mill.kr, eller 5,39 % fra 2012 til 2013. Dersom prognosen holder seg vil kommunens også motta inntektsutjevning i størrelsesorden 3 mill.kr årlig.

Totalt gir dette en prognostisert vekst i de frie inntektene på vel 3,29 % fra 2012 til 2013.

For perioden 2014 og frem til 2016 har rådmannen valgt å legge inn en tilsvarende økning i skatteanslaget som for 2013, altså på 5,5 % samt justert rammetilskuddet etter samme vekst som for 2013, altså med 1,6 %. Dette gir en årlig vekst i perioden tilsvarende lik veksten fra 2012 til 2013. Ut fra signalene i statsbudsjettet er det lite som tyder på at kommunens inntektsrammer vil endres betydelig i årene fremover.

3.1.2 Utgiftsutjevningen påvirker rammetilskuddet

Det er i hovedsak utgiftsutjevning som medfører kommunens beskjedne økning i rammetilskuddet. Utgiftsutjevningen er ment å demme opp for de store kostnadsforskjellene mellom kommunenes tjenestebehov. Dette gjeld befolkningssammensetning, geografi og sosiale forhold i kommunen. Utgiftsutjevningen beregnes utfra et sett med kriterier som hvert år foreslås av regjeringen.

Som oversikten viser går utgiftutjevningen ned fra 2012 til 2013 med hele 6,0 mill.kr. Dette skyldes endringer i kriteriene, årssammensetning og befolkningsprofil hvor Sør-Varanger kommune vektet mot et landsgjennomsnitt. Særlig nedgangen i barnetallet gir negative utslag for oss, men også at vi har en færre eldre over 67 år enn landsgjennomsnittet medfører lavere kostnadsbehov og samtidig mindre i utgiftsutjevning. Oversikten under viser vedtatte kriterier og virkningen for Sør-Varanger kommune.

Sør-Varanger kommune vil få kr.47,- i utgiftsutjevning pr innbygger, noe som utgjør til sammen kr. 462 000,-. I tillegg kommer virkning av private skoler.

	HELE LANDET		SØR-VARANGER		Bruk av folketall 1.7.12	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj	
	Vedtatte Vekt kriteriene	Innbyggere i landet 5 016 423	Innbygger i SVK 9940	Utgifts-behovsindeks	Pst. utslag	Kr/innb	1000 kr
0-1 år	0,0054	120 901	209	0,8724	-0,07 %	-31	-311
2-5 år	0,1245	250 697	466	0,9381	-0,77 %	-350	-3 482
6-15 år	0,2836	615 497	1 216	0,9970	-0,08 %	-38	-378
16-22 år	0,0205	462 397	980	1,0696	0,14 %	65	645
23-66 år	0,0926	2 901 505	5 788	1,0067	0,06 %	28	282
0-17 år	0,0021	1 117 166	2 151	0,9717	-0,01 %	-3	-27
18-49 år	0,0055	2 201 189	4 413	1,0118	0,01 %	3	29
50-66 år	0,0068	1 032 642	2 095	1,0239	0,02 %	7	73
67-79 år	0,0496	443 161	871	0,9919	-0,04 %	-18	-182
80-89 år	0,0706	181 343	357	0,9935	-0,05 %	-21	-207
over 90 år	0,0453	40 922	53	0,6536	-1,57 %	-713	-7 089
Basistillegg	0,0224	428	1	1,1791	0,40 %	182	1 813

	HELE LANDET		SØR-VARANGER		Bruk av folketall 1.7.12		HELE LANDET
	Vedtatte Vekt kriteriene	Innbyggere i landet 5 016 423	Innbygger i SVK 9940	Utgifts-behovsindeks	Pst. utslag		Vedtatte Vekt kriteriene
						Kr/innb	1000 kr.
Sone	0,0128	19 799 571	101 309	2,5823	2,03 %	921	9 150
Nabo	0,0128	8 929 516	43 112	2,4365	1,84 %	836	8 308
Landbrukskriterium	0,0029	1,000000	0,0023	1,1918	0,06 %	25	251
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandinavia	0,0082	35 750	69	0,9740	-0,02 %	-10	-96
Norskfødte med innv. foreld 6-15 år ekskl Skand	0,0009	36 385	18	0,2497	-0,07 %	-31	-305
Flytninger uten integreringstilskudd	0,0046	121 341	89	0,3702	-0,29 %	-132	-1 309
Dødlighet	0,0438	31 799	70	1,1109	0,49 %	221	2 195
Barn 0-15 med enslige forsørgere	0,0110	136 424	300	1,1098	0,12 %	55	546
Lavinntekt	0,0059	194 156	222	0,5770	-0,25 %	-113	-1 127
Uføre 18-49 år	0,0045	72 910	168	1,1629	0,07 %	33	331
Opphopningsindeks	0,0135	168,458	0,104	0,3118	-0,93 %	-422	-4 197
Urbanitetskriterium	0,0172	42 569 743	62 037	0,7355	-0,46 %	-207	-2 056
PU over 16 år	0,0439	17 372	29	0,8425	-0,69 %	-314	-3 124
Ikke-gifte 67 år og over	0,0416	308 333	650	1,0639	0,27 %	121	1 201
Barn 1-2 år uten kontantstøtte	0,0291	41 602	86	1,0413	0,12 %	55	543
Innbyggere med høyere utdanning	0,0184	1 122 336	1 953	0,8782	-0,22 %	-102	-1 013
1 Kostnadsindeks	1,000			1,00102	0,10 %	47	462

3.1.5 Inntektsgarantiordningen

(år 2013-prisnivå i perioden 2013-2016)	PROGNOSE	PROGNOSE	Endring	Endring
1000 kr	2012	2013	2012/2013	2012/2013 Prosent
Overgangsordninger (INGAR fra 2009)	2 139	1 182	-957	-44,8 %

Formålet med ordningen er å gi kommunene en mer helhetlig skjerming mot svikt i rammetilskuddet. Ordninga skal sikre at ingen kommuner skal ha en vekst under 300 kroner pr innbygger ut fra beregna vekst på landsbasis. Etter beregning skal Sør-Varanger kommune kompenseres med 1,182 mill.kr for å oppnå tilsvarende vekst som landsgjennomsnittet.

Gjennom rammetilskuddet gir også regjeringen føringer for drift av kommunene gjennom økonomiske insentiver eventuelt trekk i rammetilskuddet. Disse kalles for korreksjoner og for 2013 er følgende vedtak regulert gjennom rammetilskuddet med virkning for Sør-Varanger kommune;

Korreksjoner	2013
Innlemming driftstilskudd barnehager	20 000
Barnehage 6 saker	1 427 000
Valgfag i ungdomskolen	304 700
Kulturskoletilbud	139 000
Økning private skoler	-44 700
Vergemålsreformen	-74 000
Øyeblikkelig hjelp	-159 200
Sum korreksjoner	1 612 800

Driftstilskuddet til barnehager ble innlemma i rammetilskuddet i kommunene i 2011. For å ta høyde for utbetalinger knyttet til etterslep og klagesaker ble det bevilget midler til driftstilskudd også i 2011 og 2012. Resterende bevilgning på 10,3 mill. kroner er overført til rammetilskuddet til kommunen i 2013.

Kontantstøtteordninga ble lagt om med virkning fra 1. august 2012. Som kompensasjon for økt etterspørsel etter barnehageplasser blir det lagt inn 308,8 mill. kroner i rammetilskuddet til kommunene i 2013.

Stortinget vedtok i statsbudsjettet for 2012 og 2013 å videreføre maksimalgrensa for foreldrebetaling i barnehage på samme nominelle nivå som i 2011. I statsbudsjettet for 2013 blir kommunene kompensert for heilårsvirkningen av tiltaket med 273,1 mill. kroner.

Stortinget vedtok i statsbudsjettet for 2012 å øke minimumstilskuddet til ikke-kommunale barnehager fra 91 til 92 pst. fra 1. august 2012. I statsbudsjettet for 2013 blir kommunene kompensert for helårs virkningen av tiltaket med 41,3 mill. kroner.

I statsbudsjettet for 2013 foreslår regjeringa å øke minimumstilskuddet til ikke-kommunale barnehager fra 92 til 94 pst. av det kommunale barnehager i gjennomsnitt mottar i offentlig finansiering. Det blir foreslått at økningen skal gjelde fra 1. august 2013. 58 mill. kroner blir lagt inn i rammetilskuddet til kommunene til dette tiltaket i 2013.

Valgfag i ungdomsskolen

I stortingsmeldinga om ungdomstrinnet (Meld St. 22 (2010-2011) Motivasjon – Mestring – Muligheter) ble det varsla at regjeringa vil innføre valgfag på ungdomstrinnet og tar sikte på å gjøre dette gradvis over tre år fra høsten 2012. Høsten 2012 ble to timer valgfag innført for 8. trinn. Høsten 2013 blir ordninga innført for 9. trinn. I statsbudsjettet for 2013 blir kommunene kompenserte for helårsvirkningen av endringa i 2012 med 92,7 mill. kroner, og halvårsverknaden av endringa i 2013 med 66,1 mill. kroner.

Kulturskoletilbud i skole/SFO:

I statsbudsjettet for 2013 gir regjeringa framlegg om å innføre en uketime med frivillig og gratis kulturskoletilbud i SFO-tia fra høsten 2013. Merkostnaden for kommunene er beregna til 72,1 mill. kroner.

Som følge av at elevtallet i statlig og private skoler øker er kommunenes rammetilskudd redusert med 23,3 mill. kroner.

Vergemålsreformen:

Stortinget vedtok våren 2010 ny vergemålslov. For kommunene innebærer det at overformynderiene blir avvirket og at ansvar, oppgaver og finansiering av den lokale vergemålsmyndigheten blir overført til fylkesmennene. Det er anslått at kommunene bruker 103 mill. kroner på vergemål i året. Den nye loven skal etter planen tre i kraft fra 1. juli 2013. Det er trukket ut 38,5 mill. kroner fra rammetilskuddet i 2013. Dette betyr at kommunene, utover halvårseffekten, får beholde noen midler til mer- og etterarbeid etter 1. juli 2013.

Som en del av samhandlingsreformen er det planlagt en plikt for kommunene til å etablere et døgntilbud for øyeblikkelig hjelp. Oppbygging og drift av døgntilbud i kommunene blir finansiert gjennom overføring fra Helse- og omsorgsdepartementets budsjett og direkte bidrag fra de regionale helseforetakene. I forbindelse med oppbygging av tilbud om øyeblikkelig hjelp i 2013, blir det trukket 83 mill. kroner fra rammetilskuddet til kommunene.

3.1.4 Nord-Norges tilskuddet

I prop.1S forslås følgende tilskudd for nord-Norge;

Kroner per innbyggjar

- Nordland og Namdalen 1 550
- Troms utanfor tiltakssona 2 973
- Tiltakssona i Troms 3 503
- Finnmark 7 259

Dette er en økning av nord-Norges tilskuddet for Finnmark fra kr. 7027,- pr innbygger i 2012 til kr. 7259,- i 2013. Totalt vil kommunen motta 71,6 mill.kr i nn-tilskudd for 2013.

3.1.4 Kompensasjon for samhandlingsreformen

Fra og med 1 januar 2012 fikk kommunene medfinansieringsansvar for medisinske opphold og konsultasjoner i spesialisthelsetjenesten og betalingsansvar fra dag 1 for utskrivningsklare pasienter som blir liggende på sykehus. Regjeringen forslår å kompensere kommunene for dette i en tre års periode. Kompensasjon kommer over rammetilskuddet og vil for Sør-Varanger kommune utgjøre 3,2 mill.kr i 2013.

(år 2013-prisnivå i perioden 2013-2016)	PROGNOSE	PROGNOSE	Endring	Endring
1000 kr	2012	2013	2012/2013	2012/2013 Prosent
Kompensasjon Samhandlingsreformen	3 099	3 201	102	3,3

4. Konsekvensjustert budsjett og økonomiplan 2013-2016

4.1 Økonomisk omstillingsbehov for budsjett 2013

De siste årene har kommunesektorens gjeld økt kraftig, og langt kraftigere enn inntektsveksten. Dette avspeiler sterkt økte investeringer, sammen med svak evne til egenfinansiering på grunn av uttilstrekkelig netto driftsresultat. Så er også tilfelle for Sør-Varanger kommune. Rådmannen har ved de siste års budsjett og økonomiplaner varslet om kommunens fremtidige omstillingsbehov. Allerede i oktober 2009, i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2010, advarte rådmannen om de store økonomiske utfordringene som kommer som følge av investeringsvedtaket fra mars 2009 om ny Kirkenes skole. Også i oktober året etter, i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2011, redegjør rådmannen for omstillingsbehov og nødvendigheten av å redusere kommunens driftsnivå:

"Det er allikevel omstillingsbehovet for resterende år i planperioden, altså fra og med 2012, særlig 2013 som bekymrer rådmannen. For år 2012 er omstillingsbehovet 19 mill.kr og for 2013 er det i underkant av 50 mill.kr."

Videre står det;

"Det er etter rådmannens vurderinger uunngåelig å ikke se på strukturelle endringer. Både skole- og barnehagestrukturen må vurderes for å se om kommunen kan opprettholde det desentraliserte tjenestetilbudet vi har i dag."

Også i budsjettet for 2012 foreslår rådmannen en rekke omstillings og nedskjæringstiltak som er nødvendig for å bringe kommunens budsjett i balanse og redusere omstillingsbehovet for 2013. Blant annet foreslås flere distriktsskoler nedlagt samt andre strukturelle endringer innefor tjenesteproduksjon. Som kjent er også skolestrukturen gjenstand for debatt også i denne budsjettbehandlingen.

Ved oppstart av budsjettarbeidet for 2013 viste det seg at omstillingsbehovet for 2013 var på i overkant av 43 mill.kr. I tillegg kommer lønnsoppgjør for 2013 samt nødvendige avsetninger (positivt netto driftsresultat). Med dette som bakgrunn kan man si at det allerede varslede omstillingsbehovet på 50 mill.kr var et riktig anslag.

Formannskapet og kommunens administrasjon hadde første arbeidsmøte om kommende års budsjett 1 februar. Her ble det redegjort for omstillingsbehovet samt betydningen i form av stillingsreduksjoner og avvikling av tjenestetilbud. Slik rådmannen vurderer kommunens totale økonomi er det svært lite å redusere i driftsutgiftene - nedskjæringen må komme i stillingsreduksjoner og avvikling, eventuelt reduksjon, av tjenestetilbud.

For å bringe kommunens økonomi i balanse har rådmannen utredet en rekke omstillings- og nedskjæringstiltak som er redegjort for i kapittel 5.

Konsekvensjustert budsjettoversikt 2013-2016

(tall i 1000)

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Brukerbetalinger/ overføringer	99 304	98 771	99 447	99 447	99 447
Overføringer	123 429	113 711	111 237	98 016	97 976
Rammetilskudd	291 598	299 584	306 082	312 263	322 354
Skatt på inntekt og formue	223 524	237 376	250 432	264 205	278 737
Eiendomsskatt	26 775	28 325	28 325	30 000	30 000
Sum driftsinntekter	764 629	777 767	795 523	803 931	828 514
Lønnsutgifter	446 576	469 190	476 997	486 316	493 989
Sosiale utgifter	54 834	57 631	59 319	60 480	61 688
Avskrivninger	27 220	41 921	43 639	45 627	45 577
Øvrige driftsutgifter	227 224	228 648	229 239	229 539	229 239
Sum driftsutgifter	755 854	797 389	809 194	821 962	830 493
Brutto driftsresultat	8 775	-19 622	-13 671	-18 031	-1 979
Renteinntekter og utbytte	19 383	17 957	17 957	17 957	17 957
Mottatte avdrag på utlån	700	700	700	700	700
Sum eksterne finansinntekter	20 083	18 657	18 657	18 657	18 657
Renteutgifter og låneomkostninger	23 241	34 493	35 214	35 178	34 483
Avdrag på lån	23 123	35 783	37 143	38 457	38 329
Utlån	317	317	317	317	317
Sum eksterne finansutgifter	46 681	70 593	72 674	73 952	73 128
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-26 598	-51 936	-54 017	-55 295	-54 471
Motpost avskrivninger	27 220	41 921	43 639	45 627	45 647
Netto driftsresultat	9 397	-29 637	-24 049	-27 699	-10 804
Bruk av disposisjonsfond	2 680	50	50	50	50
Bruk av bundne fond	1 866	500	500	500	500
Overført til investeringsregnskapet	11 500	12 432	14 110	950	960
Avsatt til bundne fond	2 443	2 266	2 266	2 266	2 266
Omstillingsbehov	0	-43 785	-39 874	-30 365	-13 479

4.2 Økonomiske rammebetingelser 2013-2016 (inntekter)

4.2.1 Frie inntekter

(tall i 1000)

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Skatt på inntekt og formue	-223 524	-237 376	-250 432	-264 205	-278 737
Rammetilskudd	-291 598	-296 520	-302 850	-308 853	-318 756
Inntektsutjevning	0	-3 064	-3 232	-3 410	-3 598
Sum skatt og rammetilskudd	-515 122	-536 960	-556 514	-576 468	-601 091

De frie inntektene til kommunen er økt med 21,8 mill.kr fra budsjett 2012 til budsjett 2013. Videre i økonomiplanperioden har rådmannen prognostisert veksten i de frie inntektene ut fra tilsvarende skattevekst som for år 12/13 samt økt rammetilskuddet basert på erfaringstall og tidligere vekst.

Viser til kapitel 3 om statsbudsjettet for mer inngående analyse av de frie inntektene.

4.2.2 Eiendomsskatt

(tall i 1000)

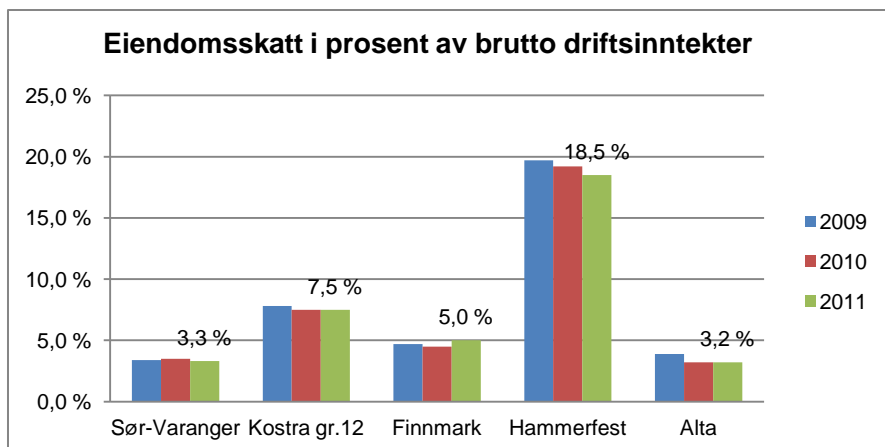
	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Eiendomsskatt fast eiendom, næring og verk og bruk.	25 551	26 775	28 325	28 325	30 000	30 000

Tabellen viser eiendomsskatt for perioden 2011-2016.

For budsjett 2013 og 2014 er det beregnet en eiendomsskatt på vel 28,3 mill.kr pr år. Dette forutsetter at det ikke vedtas endringer i form av promilleendring, bunnfradrag eller endring av eiendomsskatteområdet. Det er budsjettet med 7 % og et bunnfradrag på kr. 100 000,- på fast eiendom. Eiendomsskatteområdet for fast eiendom og næring er begrenset til Kirkenes halvøya unntatt Elvenes. For verk og bruk er eiendomsskatteområdet hele kommunen.

Årsaken til økning fra budsjett 2012 til budsjett 2013 er eiendomsskatt på kraftverk. Her foretas det forløpende årlige takster som danner grunnlaget for kommendes års eiendomsskatt. Takstene fastsettes sentralt av skatteetaten.

Eiendomsskatten er et av de få inntektsområder hvor kommunen selv kan regulere inntekspotensialet og til dels fastsette skattetrykket. Eiendomsskatten gir et betydelig bidrag til driftsbudsjettet og utgjorde i 2011 hele 3,3 % av driftsinntektene, tilsvarende nivå som Alta. Som oversikten under viser trone Hammerfest på eiendomsskattetoppen med hele 18,5 % av inntektene fra eiendomsskatt.

Kommunen gjennomførte en omtaksering av alle eiendommer innefor eiendomskatteområdet i 2004 og takstene hadde virkning fra og med 2005. I følge eiendomsskatteloven § 4 skal alminnelig omtaksering skje hvert 10 år. Dette medfører at kommunen må gjennomføre en alminnelig omtaksering av all fast eiendom innefor eiendomskatteområdet samt for verk/bruk og næring i hele kommunen innen utgangen av år 2014.

Rådmannen forslår at det settes av midler til gjennomføring av omtaksering i størrelsesorden 3 mill.kr. Rådmannen forslår samtidig at beløpet finansieres ved bruk av disposisjonsfond. Det er naturlig at eiendomsskatteinntekten øker noe som følge av omtaksering.

Regjeringen har åpnet for kommunen innefor visse ramme skal kunne benytte formuesgrunnlaget, utarbeidet for formuesskatteformål, ved utskrivning av eiendomsskatt på bolig. Dette kan gjøre kommunens takseringsarbeid mindre omfattende samt at kostnadene reduseres. Rådmannen vil i løpet av 2013 komme tilbake med mer informasjon om hvorvidt kommunen skal vurdere å bruke det nye takseringsalternativet ved utskrivning av eiendomsskatten.

4.2.3 Renteinntekter og utbytte

(tall i 1000)

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Renteinntekter	3 500	2 000	2 000	2 000	2 000
Renteinntekter startlån	2 333	2 407	2 407	2 407	2 407
Renteinntekter andre fordringer	150	150	150	150	150
Renteinntekter FFK	400	400	400	400	400
Utbytte fra selskaper	13 000	13 000	13 000	13 000	13 000
Sum renteinntekter og utbytte	19 383	17 957	17 957	17 957	17 957

Som tabellen viser går budsjetterte renteinntekter ned fra 2012 til 2013 med vel 1,5 mill.kr Dette skyldes at kommunens likviditet er svekket.

Kommunen mottar utbytte fra Varanger kraft. Rådmannen forslår å videreføre posten for utbytte tilsvarende som hva kommunen fikk utbetalt i utbytte i juni 2012.

4.2.4 Konesesjonskraftinntekt

(tall i 1000)

	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter for levering konesesjonskraft	5 192	4 862	4 862	4 862	4 862	4 862
Salg av konesesjonskraft	12 583	10 974	9 501	9 501	9 501	9 501
Netto inntekt konesesjonskraftsalg	7 391	6 111	4 639	4 639	4 639	4 639

For regnskapet 2012 er utgiften stipulert for årets fire siste måneder. Inntekten er forutsigbar idet konesesjonskraften blir solgt.

Sør-Varanger kommune har anledning til å selge konesesjonskraft. Konesesjonskraften er å anse som en del av kommunens frie inntekter og kan benyttes til kommunal tjenesteproduksjon. Som tabellen viser gir salg av konesesjonskraft en nettoinntekt til kommunen på vel 7,3 mill.kr for 2011 og 6,1 mill.kr for 2012. Konesesjonskraften ble for 2011 solgt for kr. 391,- MWK, mens for 2012 ble den solgt noe lavere kr. 341,- MWK.

Konesesjonskraften for 2013 ble solgt 30 oktober og prisen ble 295,25 MWK. Dette gir en inntekt på 9,5 mill.kr, utgiften for innmating og levering er stipulert som for 2012. For 2013 gir dette en nettoinntekt fra konesesjonskraftsalget på 4,6 mill.kr, en reduksjon på vel 1,4 mill.kr fra 2012.

Kommunen må betale for levering av kraft og avtalen med Varanger kraft er at dette skal gjøres etter en topris modell. Sør-Varanger kommune betaler 2012 et fast ledd til kr. 107,9 MWK og et variabelt ledd hvor markedsprisen er veiledende. Det er grunn til å tro at levringsprisen vil ligge på samme nivå for 2013.

Kjøp og salg av konesesjonskraft gjøres i et varierende kraftmarked, noe som tilsier at forutsigbarheten er liten. Eksempelvis oppnådde kommunen en nettoinntekt på salg av konesesjonskraft i 2009 på hele 13,8 mill.kr noe som foreløpig er et toppår.

Kommunen mottar også konesesjonsavgift. For 2013 og videre i planperioden er denne beregnet til 1,575 mill.kr. Pengene er øremerket næringsutvikling i kommunen, og er i sin helhet budsjettert avsatt til næringsfond.

4.2.5 Rentekompensasjon

(tall i 1000)

	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Rentekompensasjon skolebygg	912	1 534	1 457	1 380	1 295
Rentekompensasjon sykehjemsplasser	1 545	1 515	1 489	1 462	1 436
Rentekompensasjon kirkebygg	67	140	140	140	140
Sum rentekompensasjon	2 525	3 189	3 086	2 982	2 871
Overføring til SBB (rentekompensasjon omsorgsboliger for psykiatrisolger)	-434	-434	-434	-434	-434

Ordningen for rentekompensasjon er slik at kommunen mottar rentekompensasjon utfra en beregnet investeringsramme av Husbanken. Når det gjelder investeringsrammen er denne helt uavhengig av kommunens investeringsutgift eller finansiering, den beregnes utfra antall elever i

kommunen og nyinvesteringer i skolebygg.

Kommunen mottar også rentekompensasjon for renovering av kirkebyggene som skal tilfalle kommunen.

Overføring til SBB er rentekompensasjon for boliger som Stiftelsen boligbygg har bygget på oppdrag fra kommunen og betjener rente- og avdragutgiften for.

4.2.6 Momskompensasjon fra investeringsprosjekter

(tall i 1000)

	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Momskompensasjon fra investeringsprosjekter	45 117	19 100	15 540	14 110	950	960
Tilbakeføring til investeringsregnskapet	18 283	11 500	12 432	14 110	950	960
Netto til inntekt i drift	26 834	7 600	3 108	0	0	0

Som tabellen viser får regelendringen for føring av momskompensasjon stor betydning for Sør-Varanger kommune. Til og med 2013 har kommunene hatt anledning til å føre hele eller deler av momskompensasjon fra investeringsprosjekter inn i driftsbudsjettet. Fra og med år 2014 er ordningen avvirket i sin helhet.

Det er beregnet en inntektsreduksjon med 4,5 mill.kr fra 2012 til 2013 og netto momskompensasjon fra investeringsprosjekter er for 2013 beregnet til 3,1 mill.kr.

4.2.7 Øvrige inntekter som salgs- og leieinntekter, brukerbetaling, overføringer og skatter

(tall i 1000)

Driftsinntekter	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Brukerbetaling	33 019	32 774	32 960	32 960	32 960
Andre salgs- og leieinntekter	66 285	65 997	66 487	66 487	66 487
Overføringer med krav til motytelse	93 609	85 434	82 960	69 739	69 699
Andre statlige overføringer	14 781	15 112	15 112	15 112	15 112
Konsesjonsavgif	1 575	1 575	1 575	1 575	1 575
Andre overføringer	13 464	11 590	11 590	11 590	11 590
Sum inntekter	222 733	212 482	210 684	197 463	197 423

Som tabellen viser er brukerbetaling budsjettet ned. Dette kommer som følge av reduksjon av antall plasser i institusjon. Betalingene for institusjonsopphold er økt som følge av økt pensjonsgrunnlag.

Det er ikke forslått økning i brukerbetalingen verken for barnehagene eller skolefritidsordningen. Når det gjelder foreldrebetaling i barnehage ligger kommunen i dag på maks sats kr. 2330,- pr. barn pr måned og 30 % søskenmoderasjon for søsken 1 og 50 % søskenmoderasjon for søsken 2. Kosten er kr. 200,- pr barn pr måned.

For foreldrebetaling i skolefritidsordning er det ingen tilsvarende bestemmelse om maks sats. Rådmannen foreslår at foreldrebetalingen på SFO ikke økes, men holdes på dagens nivå kr. 2000,- for full plass, med 30 % søskenmoderasjon. Brukerbetalingene anses som korrekt budsjettert.

Nedgangen på vedrørende salgs- og leieinntektene gjelder nedjustering av salgsinntekter på Kompetansesenteret til et mer realistisk nivå for 2013. Budsjetten og gebyrene for vann, avløp og renovasjon vil bli justert etter vedtak om forhøyet gebyr, men har ingen budsjetteffekt, da eventuelt overskudd skal gå til fondsavsetning. De øvrige salg- og leieinntekter er justert i henhold til indeksregulering og gebyrregulativ.

Nedgangen i overføringer med krav til motytelse skyldes momsrefusjon fra investeringsprosjektet og nedjustering av sykelønn- og svangerskapsrefusjon

4.3 Rente og avdrag i planperioden – lånegjeldsutvikling

Mye av det omtalte omstillingsbehovet skyldes økte rente- og avdragsutgifter. Lånegjelden har økt betydelig de siste årene som følge av høye investeringer. Fra og med år 2013 skal kommunen betjene lånet tilhørende Kirkenes barne- og ungdomskole samt bygging av Tangenlia omsorgsboliger og ny barnehage på Skytterhusfjellet noe som øker rente og avdragsbelastningen med 24,3 mill.kr fra 2012.

(tall i 1000)

	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2012	2013	2014	2015	2016
Renter på løpende lån	18 969	31 669	32 469	33 169	32 669
Renter på startlån	2 387	2 200	2 100	2 000	1 900
Omkostninger	25	25	25	25	25
Forvaltningsgebyr Startlån	90	90	90	90	90
Morarenter	20	20	20	20	20
Renter nye låneopptak	1 750	886	907	271	176
Avdrag løpende lån	21 473	34 573	35 923	38 085	38 085
Avdrag nye låneopptak	1 650	1200	1 210	362	234
Sosiale utlån	317	317	317	317	317
TOTALT	46 681	70 980	73 061	74 339	73 516

Renter er beregnet med utgangspunkt i dagens rentenivå på lån. Nye lån er beregnet med en rente på 2,5 %. Refinansiering av byggelånet til skolen er beregnet med fastrente lik dagens fastrente fratrukket grønn rente 0,1 %. Byggelånet har en fastrente på 3,19 %. Rente- og avdragsbelastningen for Kirkenes havnevesen er inkludert i oversikten og utgjør kr. 2 264 720,- for 2013.

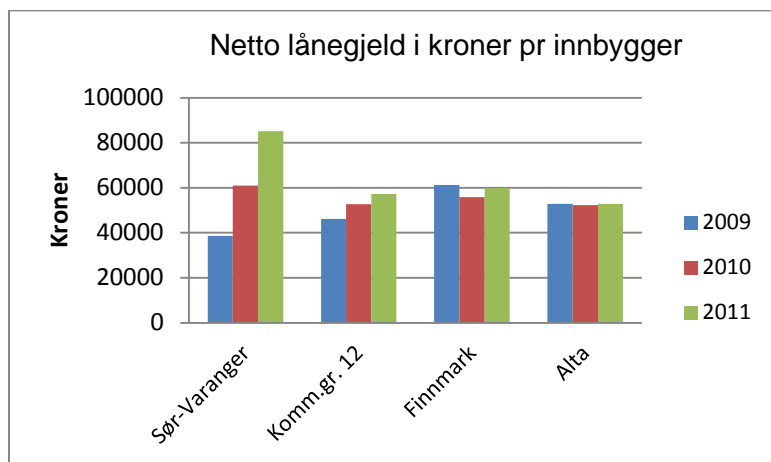

4.3.1 Lånegjeldsutviklingen

(tall i 1000)

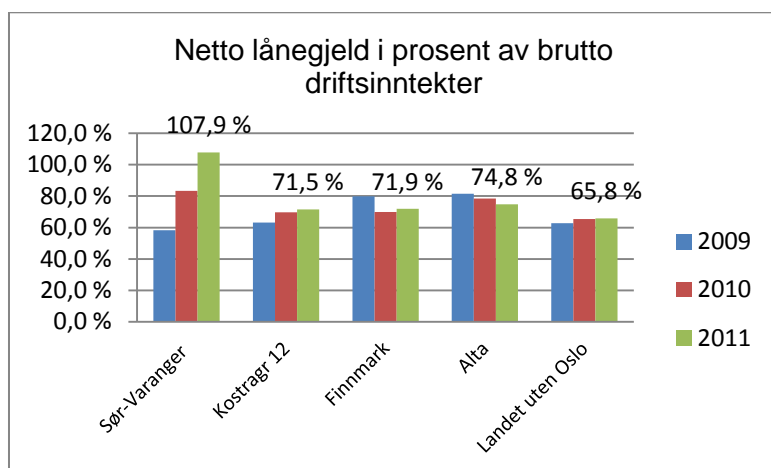
	UB 2011	UB 2012	UB 2013	UB 2014	UB 2015
Lånegjeld	996 123	1 111 343	1 143 710	1 175 307	1 154 717
Lånegjeld pr innbygger	101	113	115	117	115
Antall innbyggere	9 826	9 860	9 936	10 008	10 078

Som tabellen viser vil kommunen ved utgangen av 2012 ha en lånegjeld på i overkant av 1,1 mrd kr, noe som gir en lånegjeld pr. innbygger på kr. 113 000,-.

KOSTRA tall 2011

Oversikten viser netto lånegjeld (lånegjeld fratrukket utbrukte lånemidler og utlån) per innbygger i kommunen for perioden 2009 til 2011. Sør-Varanger kommune ligger langt over gjennomsnitt i Finnmark og sammenligningsgruppa for øvrig.

KOSTRA tall 2011

Oversikten viser at Sør-Varanger kommune har 107,9 % av brutto driftsinntekter i netto lånegjeld i 2011. Ved utgangen av 2012 vil denne andelen stige ytterligere. Dette medfører at Sør-Varanger kommune ligger på landstoppen hva angår lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter.

4.4 Lønns- og pensjonsutgiftene

4.4.1 Konsekvensjustert lønnsoversikt

(tall i 1000)

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Fast lønn	383 249	403 472	410 907	420 176	427 899
Vikarutgifter	26 615	27 464	27 749	27 749	27 749
Engasjementer	4 246	4 128	4 198	4 198	4 198
Overtid	6 336	6 412	6 412	6 462	6 412
Honorarer, læringer og omsorgslønn	10 125	9 987	9 987	9 987	9 987
Godtgjørelser folkevalgte	1 476	1 487	1 487	1 487	1 487
Kvalifiserings- og introduksjonsstønad	4 137	5 967	5 967	5 967	5 967
Totale lønnsutgifter	436 184	458 916	466 706	476 025	483 698
Godtgjøringer og basistilskudd	10 392	10 274	10 291	10 291	10 291
Totalt lønnsutgifter inkl godtgjøringer	446 576	469 190	476 997	486 316	493 989

Oversikten viser lønnsutviklingen fra 2012 til 2013 samt videre i planperioden. Konsekvensjustert lønnsoversikt viser en fremskrivning av lønnsutgiftene dersom en ikke vedtar nedskjærings- eller omstillingstiltak som reduserer antall stillinger. Lønnsutgiften vil da øke med 22,7 mill.kr fra 2012 til 2013. Inkludert i fast lønn er det netto 500 % stillingsøkning. Stillingsøkningene kommer på Kirkenes ungdomskole samt tiltak i forbindelse med ressurskrevende brukere både i skolene og omsorgstjenestene.

Lønnsoppjøret i kommunesektoren i 2012 har en ramme på 4,1 %, dette inkluderer lokale lønnsforhandlinger. For Sør-Varanger kommune utgjør dette i overkant av 17,5 mill.kr eks økte pensjonsutgifter.

Introduksjonsstønaden øker med 1,8 mill.kr som følge av økt mottak av flyktninger som vil gjennomføre introduksjonsprogrammet. Utgiftene blir kompensert gjennom tilskudd fra staten.

I konsekvensjustert budsjett for 2013 utgjør lønnsutgiftene inkl pensjon 67,7 % av driftinntektene.

4.4.2 Pensjonsutgiftene

(tall i 1000)

Pensjonsforpliktelse/-midler	2012	Estimert forpl. 2013	Endring
Pensjonsforpliktelse KLP (1.1.)	-757 156	-844 345	-87 189
Pensjonsmidler KLP (1.1.)	599 465	665 902	66 437
Pensjonsforpliktelse SPK (1.1.)	-188 043	-209 101	-21 058
Pensjonsmidler SPK (1.1.)	140 152	151 007	10 855
Egenkapitalinnskudd KLP	IB 2013	EK-innskudd 2013	UB 2013
Egenkapitalinnskudd KLP	17 638	1 767	19 405
Pensjonskostnadene	2011	2012	2013
Pensjonskostnad KLP	38 452	39 461	42 142
Amortisert premieavvik KLP	2 298	2 778	4 769
Administrasjonskostnad KLP	2 246	2 248	2 658
Samlet kostnad KLP	42 997	44 487	49 569
Innbetalt premie KLP	45 495	61 626	58 766
Premieavvik KLP	4 797	19 916	13 966
Pensjonskostnader SPK	12 962	13 922	14 218
Amortisert premieavvik SPK	-12	-70	-460
Administrasjonskostnad SPK	322	324	346
Samlet kostnad SPK	13 273	14 176	14 103
Innbetalt premie SPK	11 451	12 113	12 402
Premieavvik SPK	-1 835	-2 134	-2 162
Innbetalt premie begge ordninger	56 946	73 739	71 168
Samlet kostnad begge ordninger	56 270	58 663	63 672
Kostnadsført/budsjettetert premie	51 905	54 834	57 631
Samlet premieavvik	2 962	17 782	11 804
Ansattes andel pensjon (estimat)	4 500	4 900	6 000

De beregnede pensjonskostnadene i Sør-Varanger kommune for 2013 er budsjettetert til 57,6 mill kr. inkludert administrasjonskostnadene. Innbetalt premie er beregnet til å være 71,1 mill kr. Forskjellen mellom pensjonskostnaden og det innbetalte beløpet kalles premieavviket, og beløper seg til 11,8 mill kr for begge ordningene. Da regnskapsforskriften vedrørende føring av pensjoner ble innført kunne kommunene velge å kostnadsføre – amortisere - dette i løpet av 1 år eller fordele kostnaden over 15 år. Sør-Varanger kommune valgte 15 års amortisering. Da denne regelen ble satt hadde en fra departementet sin side en forventning

om at premieavviket skulle svinge mellom positive og negative avvik i år med hovedoppgjør og år med mellomoppgjør. En forventet da at dette skulle jevne seg ut slik at nettoeffekten fra år til år skulle bli tilnærmet null. Nå har det imidlertid vist seg at også mellomoppgjørene har vært så høye at en ikke fikk den tilsiktede effekten. Departementet sa derfor at en fra 2011 skulle fordele premieavviket over 10 år istedenfor 15 år. Det har medført en raskere kostnadsføring enn tidligere.

Årsaken til at premieavviket er så høyt også i 2013 er:

- Høy reguleringspremie som følge av høye lønnsoppgjør.
- Finanstilsynets redusering av den garanterte renten i livsforsikringsselskapet fra 3 % til 2,5 % med virkning til 2012.
- Lav avkastning i markedet gir også lavere avkastning av premiefondene.

De ansatte trekkes 2 % av sin lønn til pensjon.

Premieavviket har effekt likviditetsmessig for det enkelte år, mens selve pensjonskostnaden er relativt stabil fra år til år. Det er likevel en økning fra 2012 til 2013, som hovedsakelig skyldes amortisering av premieavvik.

4.5 Overføring til egne særbedrifter

4.5.1 Barentshallene KF

Rådmannen har i konsekvensjustert budsjett videreført tilsvarende tilskudd til Barentshallene KF som for 2012, kun justert for lønns- og prisvekst 3 %. Tilskuddet blir da kr. 5 436 340,-. Det fremmes egen kommunestyresak for budsjett og økonomiplan for Barentshallene KF.

Barentshallene KF har fra og med 2013 fått ansvar all utleie av alle idrettshaller, gymsaler, stadion etc. og vil i egen sak fremme utleieprismodellen.

4.5.2 Varanger museum IKS, Tana og Varanger museumssida og Øst-Samisk museum

Sør-Varanger, Vadsø og Vardø kommune er eiere av Varanger museum IKS. Rådmannen forslår å videreføre overføring til Varanger museum som for 2012 kun justert for lønn- og prisvekst 3 %. Tilskuddet vil da utgjøre kr. 1 756 150,-. I tillegg dekke Sør-Varanger kommune utgifter til husleie og øvrige driftsutgifter for bygningene, i størrelsesorden kr. 650 000,- pr år.

Tilskuddet til Tana og Varanger museumssida er budsjettert med til sammen kr. 710 700,-. Dette inkluderer også tilskuddet til Øst-Samisk museum. Tilskuddet er justert med 3 % lønns- og prisvekst i forhold til 2012.

4.5.3 NORA - krise og incest senter IKS

I følge selskapsreglene for Nora senteret IKS pkt 18 skal representantskapet vedta budsjett for kommende år. Den enkeltes deltakerkommune har overfor selskapet plikt til å yte sin del av det tilskuddet representantskapet har vedtatt.

Representantskapet i Nora senteret IKS har den 1 oktober 2012 vedtatt at Sør-Varanger kommune skal yte kr. 2 340 000,- til Nora senteret IKS for 2013. Rådmannen har innarbeidet tilskuddet i budsjettforslaget.

Det fremmes egen kommunestyresak for Nora senterets budsjett for 2013.

4.5.4 Sør-Varanger menighet

Rådmannen foreslår å videreføre tilskuddet til Sør-Varanger menighet i samme størrelsesorden som for 2012 kun justert for pris og lønnsvekst med 3 %. Tilskudd til menigheten er innarbeidet i konsekvensjustert budsjettforslag med kr. 5 008 890,- hvert år i planperioden.

I tillegg foreslår rådmannen å videreføre tilskudd til opprustning og investering av kirker og kirkegårder med 2,0 mill.kr hvert år i planperioden. Tilskuddet er innarbeidet i kommunens investeringsbudsjett og finansieres ved låneopptak.

Det fremmes egen kommunestyresak for budsjett og økonomiplan for Sør-Varanger menighet.

4.5.5 Interkommunalt arkiv IKS

Sør-Varanger kommune er medlem i Interkommunalt arkiv IKS. Den årlige kontingenten fastsatt til kr. 320 532,- pr. år i planperioden. Kontingenten fremkommer ved et grunnbeløp for drift og depot og vektet innbyggertilskudd.

4.5.6 Finnmark kommunerevisjon IKS og Kontrollutvalgan IKS

Sør-Varanger kommune er eier av Finnmark kommunerevisjon IKS hvor vi har 2 av 14 andeler. I henhold til budsjett fra Finnmark kommunerevisjon IKS har rådmannen budsjettert med en årlig utgift til revisjon på 1,030 mill kr.

Sør-Varanger kommunes utgifter til kontrollutvalgene inkludert møtegodtgjørelse er budsjettert med kr. 158 000,- pr år.

4.5.7 Aurora kino IKS

Aurora kino IKS er et interkommunalt kinoselskap, der Tromsø kommune, Alta kommune og Sør-Varanger kommune er eiere. Selskapet ble stiftet som en fusjon av de kommunale foretakene Tromsø kino KF og Alta kino KF i 2007. 1.januar 2009 ble Kirkenes kino tilsluttet Aurora kino, og fra 1. april 2010 overtok selskapet driftansvaret for Narvik kino.

Selskapet eies med 8 % av Sør-Varanger kommune, 23 % av Alta kommune, og 65 % av Tromsø kommune. Deltakerne hefter for selskapets forpliktelser pro rata i henhold til sin eierandel. Vårt årlige tilskudd til Aurora Kino er kr. 675 000,-.

4.6 Kjøp av tjenester fra private og medlemskap

4.6.1 Kommunenes sentralforbund

Ordinær kontingent pr. innbygger	kr.	28,03
FoU kontingent pr innbygger	kr.	5,41
Grunnbeløp	kr.	74 028

Innbyggertall pr. 01.01.2012 legges til grunn.

4.6.2 Brenselsutslaget AS og Grenseprodukter

Rådmannen forslår å videreføre overføring til Brenselsutsalget i samme størrelsesorden som tidligere år, kun regulert for lønn- og prisvekst. Dette vil utgjøre 1 061 000,-. I tillegg yter kommunen lønnskostnader tilsvarende en 50 % stilling.

Tilsvarende beløp er videreført i hele planperioden.

Brenselsutslaget AS har søkt om økt tilskudd for 2013. Rådmannen har fremmet saken for kommunestyret i eget saksfremlegg.

4.6.3 Tilskudd til private barnehager

Barnehageloven §14 sier at kommunen skal yte tilskudd til ordinær drift av alle godkjente, ikke-kommunale barnehager i kommunen, forutsatt at barnehagen har søkt om godkjenning før barnehagesektoren er blitt rammefinansiert (før 01.01.11). I Sør-Varanger gjelder dette Bjørnehiet familiebarnehage, Prestefjellet barnehage og Villaveien Naturbarnehage.

.Fra 2011 ble barnehagetilskuddet innlemmet i rammetilskuddet til kommunene. Kommunene skal nå stå for hele den offentlige finansieringen av private barnehager. Fra samme dato ble tilskuddsordningene endret. Det er fremdeles slik at private og kommunale barnehager skal ha "likeverdig behandling". Nå er det en ren stykkprisordning i kommunal regi. Satsene for stykkprisen avhenger av det gjennomsnittlige utgiftsnivået pr. barn i de kommunale barnehagene. Systemet med maksimumstilskudd og minimumstilskudd er bevart. Regjeringen har skrevet at den vil øke minimumstilskuddet til 100 % av det kommunale kostnadsnivået innen 2015.

I tråd med regjeringens plan for opptrapping av finansieringen av ikke-kommunale barnehager er det i statsbudsjettet for 2013 foreslått å øke minimumstilskuddet fra 92 til 94 prosent av det de kommunale barnehagene får.

Det er budsjettet med 6,2 mill.kr til dette i 2013.

4.6.4 Bedriftshelsetjeneste

Sør-Varanger kommune har etter en anbudsprosess inngått avtale om leveranse av bedriftshelsetjenester for perioden 1.4.2012 til 31.3.2015 med HMS Finnmark i Vadsø. Anskaffelsen ivaretar lovpålagte forpliktelser i hht arbeidsmiljøloven med tilhørende forskrifter. Den årlige medlemskontingent er kr. 566 425,- eks. mva.

4.6.5 Finnud innkjøpssirkelen

Sør-Varanger kommune har ikke videreført medlemsavtale med Finnud innkjøpssirkel, men vil allikevel sette av budsjettmidler til kjøp av tjenester av Finnud i forbindelse med anbudskonkurranser i henhold til lov om anskaffelser i størrelsesorden kr. 170 000,- tilsvarende beløp som for medlemskap 2012.

4.6.6 Øst-Finnmark regionråd

Sør-Varanger kommune er medlem i Øst-Finnmark regionråd. Årskontingenten er kr. 40 000,-. I tillegg kommer vår andel, 36 %, av driftsutgiftene for rådet. Det er innarbeidet totalt kr. 200 000,- pr år basert på erfaringstall.

4.6.7 Tilskudd til kultur og idrettsformål

I budsjettmøte i desember 2011 vedtok kommunestyret under budsjettsak 11/661 følgende hva angår tilskudd til andre:

Idretts- og kulturmidler

I budsjettet for 2012 er det satt av midler til idrett og kultur på ulike poster. Eksempel er kulturmidler i driftsbudsjettet og tilskudd til ulike kulturformål med dekning i fra fond. Samarbeidspartiene Senterpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre ønsker en gjennomgang av tilskuddsmidler kommunen bevilger til idrett- og kulturformål. Målet vårt er å gi innbyggerne og de folkevalgte en større og bredere oversikt over alle samlede tilskudd på dette området. Dette kan bety en samordning av alle idrett- og kulturtilskudd i en pott som utvalg for Levekår skal behandle og tildele.

Med dette som bakgrunn forslår rådmannen å avvikle de fleste direkte tilskudd til lag og foreninger samt øvrige samarbeidspartnere som det tidligere har vært tradisjon å innarbeide i budsjettet. Rådmannen forslår at det budsjetteres med 1,4 mill.kr til formålet og at utvalgt for levekår disponerer, og fordeler, midlene etter egne retningslinjer.

Rådmannen forslår allikevel at noen tilskudd videreføres. Dette gjelder følgende;

Navn på tilskudd som foreslås videreført i budsjettet	2012	2013	2014	2015	2016
Partnerskap for folkehelse	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
Tilskudd til andre trossamfunn (lovpålagt)	220 000	220 000	220 000	220 000	220 000
Partistøtte	135 000	135 000	135 000	135 000	135 000
Avløsertilskudd landbruk	90 000	90 000	90 000	90 000	90 000
Til disposisjon for ungdomsrådet	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
MOT	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Sum tilskudd budsjettet	615 000	615 000	615 000	615 000	615 000

Rådmannen forslår at følgende tilskudd avvikles som direktebevilgninger;

Navn på tilskudd som forslås avviklet	2012	2013	2014	2015	2016
Barents Spektakel	100 000	0	0	0	0
Kirkenes dagene	100 000	0	0	0	0
17 mai feiring	100 000	0	0	0	0
Samefolkets dag	10 000	0	0	0	0
Pasvik trail	30 000	0	0	0	0
Finnmarksløpet	30 000	0	0	0	0
Lagseide kultur- og idrettsbygg	200 000	0	0	0	0
Kultur- og idrettsmidler	350 000	0	0	0	0
Turstier og løypekjøring	50 000	0	0	0	0
TV aksjonen	10 000	0	0	0	0
Pikene på broen	250 000	0	0	0	0
Samovarteateret	150 000	0	0	0	0
Sum tilskudd budsjett 2012	1 380 000	0	0	0	0

4.7 Virksomhetenes konsekvensjusterte driftsbudsjett 2013-2016

I dette kapitlet fremstilles alle virksomhetenes driftsbudsjett for perioden 2013-2016 slik de fremstår før nedskjærings- og omstillingstiltakene er innarbeidet. Som redegjort for i kapittel 4.1 skal virksomhetenes driftsbudsjett reduseres med minst 42 mill.kr og ytterligere beløp dersom en ønsker enn sunn kommuneøkonomi. Sør-Varanger kommune har tradisjon for å vedta budsjettet på virksomhetsnivå da kommunen praktiserer virksomhetsbasert økonomistyring.

4.7.1 Felles for alle skoler og SFO

I konsekvensjustert budsjett har rådmannen budsjettert driftsutgiftene til skolene med en sats pr. elev. Dette er et budsjetteringsprinsipp som er videreført fra budsjett 2012. For 2012 var satsen kr. 4000,- pr elev. For 2013 er denne regulert med prisvekst på 2,5 % slik at den innarbeidede satsen for 2013 er kr. 4100,- pr elev. Distriktsskolene har i tillegg midler til å dekke reiseutgifter til møtevirksomhet. Utgiftene til skolefrukt må dekkes innefor satsen pr. elev.

For 2013 har rådmannen lagt inn også fast sats pr elev i SFO. Satsen er beregnet ut fra erfaringstall og utgjør kr. 1100,- pr elev.

Rådmannen har i konsekvensjustert budsjett innarbeidet utgifter til kjøp av utdanningsvalg i videregående skole med kr. 500 000,-. Kommunen kjøper undervisningstid fra Finnmark fylkeskommune slik at våre ungdomskoleelever kan hospitere ved de videregående skolene og derigjennom sikre at elevene i størst mulig grad tar riktig utdanningsvalg.

Skoleskyssen er budsjettert i henhold til vedtatt reglement og basert på erfaringstall fra tidligere skoleår og innarbeidet i den enkelte skoles budsjett. Skoleskyss utover normal busstakst refunderes av Finnmark fylkeskommune. Dette gjelder ikke ved vedtak om skolebytte og lokalt vedtak om farlig skolevei.

Til sammen er det budsjettert med utgifter til skoleskyss for 2013 på 5,0 mill.kr og refusjon i størrelsesorden 1,3 mill.kr.

4.7.3 Felles for alle barnehagene

I konsekvensjustert budsjett har rådmannen budsjettert driftsutgiftene til barnehagene med en sats pr. plass. Dette er et budsjetteringsprinsipp som er videreført fra budsjett 2012. For 2012 var satsen kr. 3000,- pr plass. For 2013 er denne regulert med prisvekst på 2,5 % slik at den innarbeidede satsen for 2013 er kr. 3075,- pr plass. Barnehagene i distriktene har i tillegg midler til å dekke reiseutgifter til møtevirksomhet. Foreldrebetalte kostpenger kommer utenom.

Bemanningen i barnehagene er forankret i Vedtekter for Sør-Varanger kommunale barnehager vedtatt av kommunestyret 16.05.10 pkt. 17.

17. BEMANNING

Barnehagens grunnbemanning er styrer + at hver avdeling har 1 pedagogisk leder, 1 førskolelærer og 1 barne- og ungdomsarbeider pr. 18 plasser.

Merknader til Lov om barnehager gir åpning for at felles organisering av skole og barnehage som en mindre virksomhet kan være en løsning i områder der barnehagebarn og skolebarn til sammen bare utgjør noen få titalls barn.

I 2012 innførte rådmannen en forsøksordning i barnehagene med vikar på topp. Dette for å demme opp for det store sykefraværet i barnehagene. Ordningen er evaluert og rådmannen mener den ikke fungert etter intensjon eller gitt den ønskede virkningen. Ordningen er i konsekvensjustert budsjett avvirket.

Styrket tilbud til barn i barnehage er budsjettert med lønnsutgifter på 1,589 mill.kr for 2013. Her er budsjetteringsprinsippet slik at rådmannen budsjetterer med faktiske utgifter for barn som har dette tilbudet på budsjetteringstidspunkt.

1000 Politisk styring

(tall i 1000)

1000 Politisk	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	10 528	2 778	4 619	4 269	4 619	4 269
Driftsinntekter	-598	-87	-137	-87	-137	-87
Netto drift	9 930	2 691	4 482	4 182	4 482	4 182

Virksomheten dekker kostnader til politisk styring og aktivitet, lønn til ordfører og varaordfører. Videre partistøtte, tapt arbeidsfortjeneste til politikere, reiseutgifter og kontormateriell.

Økningen skyldes at det er avsatt midler på 1,4 mill.kr til utvalg for levekårs disposisjon for tilskudd lag, foreninger og andre. Tidligere var denne budsjettposten budsjetterte under allmenn kultur.

1100 Administrasjonsavdelinga

(tall i 1000)

1100 Administrasjon	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	23 127	12 869	15 197	15 197	15 197	15 197
Driftsinntekter	-5 855	-1 695	-1 433	-1 433	-1 433	-1 433
Netto drift	17 272	11 175	13 764	13 764	13 764	13 764

Administrasjonsavdelingen består av tre årsverk, rådmann og to kommunalsjefer. Rådmannen utgjør kommunens øverste administrative og strategiske ledelse, har ansvaret for aktiv støtte og oppfølging av, råd og veiledning til alle virksomheter i Sør-Varanger kommune.

I tillegg til avdelingens egen drift budsjetteres også en del fellesutgifter under dette området, som personforsikringer til ansatte, overføringer til private barnehager, felles opplæringsmidler barnehagen, fosterhjemsplasserte barn i andre kommuner, og i vår kommune.

Økningen skyldes omorganisering i administrasjon. Ingen økte stillinger totalt.

1200 Servicekontoret

(tall i 1000)

1200 Servicekontoret	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	6 041	5 308	6 373	6 373	6 373	6 373
Driftsinntekter	-1 356	-1 181	-1 069	-1 069	-1 069	-1 069
Netto drift	4 685	4 127	5 304	5 304	5 304	5 304

Virksomheten består av Servicekontoret, Postmottak/Arkivtjenesten og formannskapssekretær. Virksomheten er bemannet med 10,1 årsverk fordelt på 12 ansatte.

Servicekontoret er Rådhusets, og kommunens ansikt utad. Avdelingen betjener Sør-Varanger kommunes felles informasjons- og veiledningstjeneste for publikum med resepsjonstjeneste, sentralbordtjeneste, sentralt postmottak og arkivtjeneste samt intern budtjeneste. Virksomheten har også ansvaret for tilrettelegging, koordinering og avvikling av kommunens formelle politiske virksomhet og forberedelse, og gjennomføring av valgavvikling i tillegg til delegert ansvar for flere saksforhold. Arkivtjenesten har administratorrolle for kommunens arkiv og saksbehandlingssystem Acos WebSak. Avdelingen har opplæring og support av systemet for alle ansatte. Arkivtjenesten journalfører inngående korrespondanse for Rådhuset, og har daglig oppfølging for alle registreringer som gjøres ute i virksomhetene i WebSak. Arkivtjenesten har også ansvar for alle arkiver ute i virksomhetene.

Virksomhet Servicekontoret vil fokusere på fullelektronisk arkivløsning i WebSak for alle ytre virksomheter. Virksomheten vil følge utviklingen av programmet, og oppgradere WebSak slik at den er tilpasset saksbehandlerne behov.

Netto økning i budsjett 2013 skyldes økte lønns- og pensjonsutgifter samt opprettelse av et nytt årsverk innenfor postarkivtjenesten samt ett årsverk der nedbemanning ikke ble gjennomført i 2012.

Det er budsjettert med reduserte portoutgifter som en driftskonsekvens av investeringstiltaket "It og politikere" vedtatt i økonomiplanene 2012-2015

Når det gjelder inntekter har virksomheten korrigert inntektsposter som har vært budsjettert for høyt og inntekt ikke oppnådd.

1300 Økonomiavdelinga

(tall i 1000)

1300 Økonomiavdelinga	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	11 427	24 328	23 554	23 618	23 618	23 618
Driftsinntekter	-2 579	-1 889	-1 129	-1 129	-1 129	-1 129
Netto drift	8 848	22 440	22 425	22 490	22 490	22 490

Økonomiavdelinga består av 12 årsverk fordelt på 13 ansatte og ledes av økonomisjefen. Økonomiavdelingens hovedoppgave er regnskap, økonomi og skatteoppkreverfunksjon. Avdelingen har også ansvaret for eiendomskatten, konsesjonskraftsalg og overformyndieret.

Under økonomiavdelingens budsjett ligger de fleste tilskudd og overføringer til andre.

Overformyndieret er vedtatt overført til Fylkesmannen i løpet av juli 2013. Kostnadene til overformyndieret er med den bakgrunn halvert.

1400 Personalavdelinga

(tall i 1000)

1400 Personalavdelinga	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	12 697	15 190	13 654	13 533	13 533	13 533
Driftsinntekter	-1 065	-777	-777	-656	-656	-656
Netto drift	11 632	14 413	12 877	12 877	12 877	12 877

Personalavdelingen skal bistå virksomhetsledere og organisasjonen forøvrig med veiledning og rådgivning i arbeidsgiverspørsmål samtidig som vi skal være støttespiller i strategi-, plan- og utviklingsarbeid. Medvirke til videreutvikling og kvalitetssikring av kommunens arbeidsgiverpolitikk. Koordinere og samordne personaladministrative oppgaver. Sekretariat i ansettelsessaker. Lønnsarbeid og lønnskjøring. Vedlikeholde sentralt lønns- og personalarkiv. Personalavdelingen har 7 årsverk.

Reduksjon i personalavdelingens budsjett skyldes omorganisering i administrasjon.

1500 Plan og byggesaksavdelinga

(tall i 1000)

1500 Plan og utvikling	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	18 485	14 348	13 845	13 845	13 845	13 845
Driftsinntekter	-13 297	-9 914	-9 482	-9 482	-9 482	-9 482
Netto drift	5 189	4 434	4 363	4 363	4 363	4 363

Virksomheten har i alt 18,5 stillingshemler og har ansvar for byggesaksbehandling, kart og oppmåling, fysisk/verbal planlegging, landbruk, miljø, kommunale grunneiendommer og saksbehandling av næringsfond/primærnæringsfondssaker.

Virksomheten har også ansvar for drift av "Sjømannsklubben" Virksomhetens arbeidsområde er i stor grad relatert til utviklingen av Sør-Varanger samfunnet og har de senere år opplevd et stor pågang fra private og offentlige aktører.

I budsjettforslaget er det lagt opp til en mindre økning av gebyrregulativet for å øke selvfinansieringsgraden av tjenester som i utgangspunktet er ment å være "brukerbetalt" i sin helhet.

I budsjettet for 2013 er det innarbeidet økning av gebyr for byggesak, oppmåling og plansaksbehandling på i alt kr 475 000. Dette skyldes i hovedsak økt aktivitet (basert på erfaringer fra i år) og i mindre grad mindre justeringer i gebyrregulativet (fremmes som egen sak). Forventninger til økte gebyrinntekter henger sammen med bemanningssituasjonen innenfor de gebyrbelagte tjenesteområdene.

1600 IT-avdelinga

(tall i 1000)

1600 IT-avdelinga	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	16 810	15 346	13 421	13 421	13 421	13 421
Driftsinntekter	-5 908	-4 293	-1 780	-1 780	-1 780	-1 780
Netto drift	10 902	11 053	11 641	11 641	11 641	11 641

IT-avdelingen er bemannet med 5 konsulenter, 1 lærling IKT- servicefag og virksomhetsleder.

IT-avdelingen har ansvar for utvikling og produksjon av kommunens helhetlige og omfattende IT-tjenester inkludert administrative produksjons- og støttesystemer. IT-avdelingen både utvikler og utøver redaksjon for www.svk.no. IT-avdelingen har sterk orientering mot den nasjonale IKT- og tjenesteutviklingen i både staten og i kommunene. Denne utviklingen er siden 2012 under nasjonal reorganisering.

IT-avdelingen vil spesielt fokusere på utviklingen innen publikumsrettet digital tjenesteyting og i utviklingen innenfor feltene intern og ekstern samhandling innen helse/omsorg og oppvekstområdet. IT-avdelingen vil også fortsette nødvendige infrastrukturfornyelser både for kommunens helhetlige drift og for kommunens bredbånds- og mobile teletjenester.

Det er innarbeidet økning i budsjettet knyttet til 1,0 årsverk som i løpet av 2012 ble overført fra Hjemmebasert omsorg til IT-avdelingen.

Det er budsjettert med kr 100 000 i økte utgifter til driftsavtaler. Dette som en konsekvens av investeringstiltak "meldingsløftet" – tiltak i samhandlingsreformen EPJ helsenett. I henhold til vedtatt i økonomiplan 2012-2015.

Avskrivninger budsjetteres på finansområdet fra og med 2013. Dette forklarer reduserte driftsinntekter og driftsutgifter på IT-avdelingen.

2201 Kirkenes barnehage

(tall i 1000)

2201 Kirkenes Barnehage	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	6 106	6 982	6 557	6 557	6 557	6 557
Driftsinntekter	-2 407	-2 324	-1 614	-1 614	-1 614	-1 614
Netto drift	3 698	4 658	4 943	4 943	4 943	4 943

Kirkenes barnehage er en 4 avdelings barnehage bygd i 1973 og tilbyr 72 barnehageplasser. Den er lokalisert i Kirkenes sentrum og har full dekning, med 13 barn på venteliste. Barnehagen har i dag 15 hjemler og har dekt opp alle stillingene med kvalifisert personell. Barnehagen har vektlagt arbeid med språk og språkstimulering som sin fremste innsats, da dette er en viktig forutsetning for å lykkes i et videre utdanningsløp.

Barnehagen er gammel og bærer preg av det. Vesentlige budsjettposter ut over lønnskostnader vil derfor være knyttet til oppgradering av inventar og utstyr, som søkes dekt over eget budsjett så lagt rammen rekker.

2202 Einerveien barnehage

(tall i 1000)

2202 Einerveien Barnehage	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	4 980	5 422	5 445	5 445	5 445	5 445
Driftsinntekter	-1 611	-1 638	-1 338	-1 338	-1 338	-1 338
Netto drift	3 369	3 783	4 107	4 107	4 107	4 107

Einerveien barnehage er en 3 avdelings barnehage, som ligger på Prestøya. Barnehagen ble bygd i 1988 og har 54 plasser, som er organisert som søskengrupper, for barn i alderen 0-6 år. Barnehagen har 10 stillingshjemler.

Fokusområdet vårt er Vennskap, der empati, prososiale handlinger, selvhverdelse, selvkontroll, lek, glede og humor er viktige elementer i hverdagen der grunnlaget mot mobbing skal innarbeides.

Einerveien barnehage er 24 år og mye av inventar og utstyr er gammelt og slitt. Vi er startet arbeidet med å investere i nytt

2203 Bjørnevatn barnehage

(tall i 1000)

203 Bjørnevatn Barnehage	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	3 383	3 129	3 335	3 335	3 335	3 335
Driftsinntekter	-1 167	-981	-908	-908	-908	-908
Netto drift	2 216	2 148	2 428	2 428	2 428	2 428

Bjørnevatn barnehage åpnet i 1973 og er en 2 – avdelings barnehage med 36 plasser for barn i alderen 0-6 år.

Grunnbemanning er 6.60 årsverk 1 styrer, 2 pedagogiske ledere som deler 1 stilling. I tillegg har vi en barne- og ungdomsarbeider som er konstituert som pedagogisk leder frem til i august 2013.

Satsningsområdet for 2013 er Nærmiljø og samfunn.

Barnehagen bærer preg på å ha vært i drift i 40 år i 2013.

I henhold til ny barnehagestruktur er Bjørnevatn barnehage vedtatt nedlagt i 2013. Budsjetterte kostnader vil bli overført til Skytterhusfjellet barnehage ved oppstart av denne.

2204 Hesseng barnehage

(tall i 1000)

2204 Hesseng Barnehage	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	6 130	6 178	6 548	6 327	6 245	6 245
Driftsinntekter	-2 017	-1 635	-1 680	-1 540	-1 540	-1 540
Netto drift	4 114	4 543	4 869	4 787	4 706	4 706

Hesseng Barnehage er en 4.avdelings barnehage med plass til 72 barn i alderen 0-6 år.

Grunnbemanningen i barnehagen er 13 årsverk. For 2012/2013 er bemanningen utvidet med en 40 % stilling for oppfølging av enkeltbarn. Barnehagen har dette barnehageåret alle 4 pedagogstillinger besatt med førskolelærere. Barnehagen har alle barnehageplasser besatt.

Hesseng Barnehage har tur og friluftsliv som hovedsatsningsområde, og vi ønsker å være en aktiv barnehage som legger vekt på å få trygge, selvstendige og glade barn i samhandling med kompetente voksne.

Barnehagen er 25 år nå i høst og trenger en del utskiftning av inventar og utstyr utover det vi fikk gjort forrige år i forbindelse med skjønnsmiddel tilskudd.

2205 Sandnes barnehage

(tall i 1000)

2205 Sandnes Barnehage	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	4 795	4 773	4 956	4 548	4 548	4 548
Driftsinntekter	-1 597	-1 301	-1 301	-1 301	-1 301	-1 301
Netto drift	3 198	3 471	3 655	3 247	3 247	3 247

Sandnes barnehage ble bygget i 1987 og er en 3-avdelingsbarnehage med plass til 54 barn i alderen 0-6 år. Grunnbemanningen er på 10 årsverk. I 2013 vil bemanningen øke pga barn med spesielle behov. Det vil i tillegg følge merkostnader på lønn som følge av senioravtale med en ansatt. I tillegg til styrer vil alle tre pedagogiske ledere være utdannet fra januar 2013 være utdannet som førskolelærere. Barnehagen har alle barnehageplasser besatt fra januar 2013.

Satsningsområder er dokumentasjon og vennskap. Vi har i tillegg en samisk avdeling der vi mottar midler fra sametinget.

Vi arbeider for at barn og personal skal trives og ha en meningsfull og utviklende hverdag. Det er viktig at det budsjetteres med tilsvarende et årsverk til å dekke opp sykefravær, men også til å ha mulighet til ekstra personaler på dager det er kompetansebygging og annen type aktivitet som krever at barn må frigi en voksen.

Uteområdet vårt er har to lekeapparater fra 1989 som er klare for utskiftning. Det er flyttet mange barnefamilier til Skidalsveien i løpet av de siste årene, noe som har ført til mer bruk av barnehagen på ettermiddagstid og dermed er det spesielt viktig at lekemiljøet er godt og sikkert. Som følge av økt tilflytting til Skidalsveien øker trafikken tilsvarende med myke og harde trafikanter. Innkjørsel til barnehagen er dermed for trang og det må settes av midler til å utbedre den.

Det er ønskelig med overflatebehandling av veggene innvendig i barnehagen, da de i dag består av mørk ubehandlet panel.

2206 Prestøya barnehage

(tall i 1000)

2206 Prestøya Barnehage	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	8 158	7 406	7 996	7 912	7 912	7 912
Driftsinntekter	-2 842	-2 245	-2 123	-2 123	-2 123	-2 123
Netto drift	5 316	5 161	5 873	5 789	5 789	5 789

Prestøya Barnehage er en 5 avdelings barnehage, med plass til 61 barn. En avdeling "Trollebo", ligger fysisk borte fra hovedbygg. Barnehagen har 16 årsverk.

Målet for Prestøya Barnehage er å drive virksomheten i tråd med lover og regler, samt å ha et stort fokus på kvalitet og et brukertilpasset tilbud. Hovedtemaet vårt er "å være venner".

Gjennom arbeidet med hovedtema ønsker vi å skape et miljø der barn og voksne trives og blir møtt med varme, omsorg og anerkjennelse.

I henhold til vedtatt barnehagestruktur skal avdeling Trollebo legges ned i 2013. Kostnader budsjettert til avdelingen overføres til ny barnehage på Skytterhusfjellet når denne åpnes.

2212 Lisadellhaugen barnehage

(tall i 1000)

2212 Lisadellhaugen Barnehage	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	1 733	1 586	1 557	1 557	1 557	1 557
Driftsinntekter	-339	-400	-252	-252	-252	-252
Netto drift	1 394	1 187	1 304	1 304	1 304	1 304

Lisadellhaugen barnehage, Elvenes, er en 1-avdelingsbarnehage, 18 plasser og alle er tildelt. Barnehagen har 3,35 hjemler hvorav 2,35 av personalet er høyskoleutdannet.

Spesiell satsing for barnehageåret 2011/2012 har vært implementering av Kvellomodellen (tidlig innsats) og barns medvirkning. Ny årsplan skal være ferdig 1.11.d.å.

I henhold til vedtatt barnehagestruktur skal Lisadellhaugen barnehage legges ned i 2013. Kostnader budsjettert til virksomheten overføres til ny barnehage på Skytterhusfjellet når denne åpnes.

2214 Rallaren barnehage

(tall i 1000)

2214 Rallaren Barnehage	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	6 639	5 923	6 006	6 006	6 006	6 006
Driftsinntekter	-2 041	-1 554	-1 483	-1 483	-1 483	-1 483
Netto drift	4 598	4 369	4 523	4 523	4 523	4 523

Rallaren barnehage som åpnet i 1993 er en 4 avdelings barnehage med plass til 72 barn i alderen 0-6 år. Grunnbemanningen er på 13 årsverk, tre av avdelingslederne og virksomhetsleder er utdannet førskolelærer og den konstituerte avdelingslederen er utdannet barn- og ungdomsarbeider.

Rallaren barnehage ligger i et naturskjønt miljø midt i Bjørnevatn, nært skog og mark. Satsningsområdene for barnehagen i 2013 er språkstimulering, likeverd og likestilling.

Barnehagen fyller 20 år november 2013 og barnehagen preges av gammelt og slitt utstyr som må byttes ut.

2219 Knausen barnehage

(tall i 1000)

2219 Knausen Barnehage	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	4 968	5 345	5 351	5 351	5 351	5 351
Driftsinntekter	-1 485	-1 147	-1 181	-1 181	-1 181	-1 181
Netto drift	3 483	4 197	4 170	4 170	4 170	4 170

Knausen barnehage er en 3-avdelingsbarnehage med plass til 54 barn i alderen 0-6 år. Grunnbemanningen er på 10 årsverk. I 2013 vil bemanningen øke pga barn med spesielle behov.

I tillegg til styrer er alle tre pedagogiske ledere utdannet som førskolelærere. Barnehagen har alle barnehageplasser besatt.

Satsningsområder er språk og natur. Midler fra Fylkesmannen er bevilget i forhold til et naturprosjekt.

Vi arbeider for at barn og personal skal trives og ha en meningsfull og utviklende hverdag. Trygghet, omsorg, vennskap og trivsel er viktige mål. Brukerne ga oss gode tilbakemeldinger i mai.

Barnehagen er inne i sitt 21. år og trenger i stor grad nytt inventar og utstyr. Vedlikehold ute og inne på selve bygget ble utført i sommer. Dette har gitt alle en ny giv.

2301 Kirkenes barneskole

(tall i 1000)

2301 Kirkenes barneskole	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	35 007	22 560	24 126	24 126	24 126	24 126
Driftsinntekter	-5 574	-3 888	-3 848	-3 848	-3 848	-3 848
Netto drift	29 432	18 673	20 278	20 278	20 278	20 278

Kirkenes barneskole/SFO flyttet inn i nytt skolebygg desember 2011, åpningen av skolebygget var i november 2012. Ansatte og elever er meget stolte over bygget. Bygget framstår som en av de fremste skolebyggene i landet med mange aktiviteter utenfor skolen. Skolen drives etter baseskoleprinsippet hvor vi vektlegger et fleksibelt bruk av bygget, trinntenking, utnyttelse av ressursene og tilpasset opplæring. Virksomheten har 41,11 årsverk derav 2 årsverk til administrasjon, 50 % stilling til sosiallærer og 75 % stilling til merkantile oppgaver. Skolen har 250 elever og 100 elever på SFO.

Satsingsområdene på Kirkenes barneskole er vurdering for læring, klasseledelse, relasjonsbygging, begynneropplæring og lesing i alle fag.

Kirkenes barneskole har også et utemiljø som fremmer fysisk utfoldelse og lek.

For å ha et godt skolemiljø er Kirkenes barneskole med i Trivselslederprogrammet. Det er et program som gir elevene ansvar for å tilrettelegge og gjennomføre aktiviteter i skolegården. Dette er et av flere tiltak skolen har i arbeidet med elevenes psyko-sosiale læringsmiljø.

Kirkenes barneskole ønsker å satse på sunt kosthold og har sammen med Kirkenes ungdomsskole fått innvilget kr 40 000, - fra fylkeskommunen til kantinedrift. Vi ønsker å ansette en person i 25 % stilling til kantinedrift da dette vil kunne gi gode helseeffekter og skape et bedre læringsmiljø for elevene.

Vi ønsker å sikre et godt miljø for lesing og ønsker å kunne tilby elevene et bibliotek med en 25 % stilling som bibliotekar. Lesing må stimuleres på alle måter og et velfungerende skolebibliotek vil kunne gi elevene gode lesevaner og leseopplevelser utover skolehverdagen.

2302 Bjørnevatn skole

(tall i 1000)

2302 Bjørnevatn Skole	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	29 779	27 295	27 954	27 954	27 954	27 954
Driftsinntekter	-3 288	-3 443	-3 418	-3 418	-3 418	-3 418
Netto drift	26 491	23 853	24 537	24 537	24 537	24 537

Bjørnevatn skole er en barne- og ungdomsskole med i overkant 260 elever og 45 ansatte. Skolen er en sentral del av nærmiljøet ved at den også brukes til fritidsaktiviteter og andre arrangementer. Bygget framstår som gammelt, men samtidig unikt med sin "sentralhall" i midten av bygget. Utforming av bygget som skole er ellers basert på inndeling i tradisjonelle klasserom.

Bygget bærer preg av sin alder og har tydelig behov for vedlikehold i nærmeste framtid.

Skolens satsningsområder er særlig klasseledelse, relasjonsbygging, matematikk og lese- og skriveopplæring. Innen disse områdene drives det opplæring både internt og ved å hente inn kompetanse utenfra. Skolen har blant annet satt av ressurser til veiledere innen disse områdene.

Ved Bjørnevatn skole er det selvfølgelig nulltoleranse for mobbing og forebygging foregår gjennom Zero-programmet, sosiallærer på barnetrinn, rådgiver på ungdomstrinn, elevråd, foreldreutvalg, trivselslederprogram for barnetrinnet og et tydelig ordens- og oppførselsreglement. Dersom mobbing forekommer har skole også en tydelig handlingsplan for hvordan slike saker behandles.

Skolen har en faglig meget sterk personalgruppe med høy kompetanse på de fleste fagområder. Vi har per i dag 3 stillinger som er besatt av personer uten den formelle kompetansen i orden. Dette er langt færre enn hva som har vært tilfelle tidligere.

Skolen har rent materielt et investeringsbehov i forhold til elev-PC-er. Behovet for 2013 er på 90 PC-er for at man skal kunne si at man antallet fungerende maskiner per elev er tilfredsstillende. Det vil også være nødvendig med en supplering av inventar og utstyr som elevpult og stoler.

I 2011 anskaffet skole 4 stk. "Smartboard" og det er behov for ytterligere 4 samt kompetansebygging for ansatte gjennom interne og eksterne kurs.

Av skolens utgifter er det først og fremst skyssutgifter, skolefrukt, lærebøker, lære- og skolemateriell som utgjør det meste foruten lønn til ansatte.

I inneværende år har skolen deltatt i "ny giv", noe som har vært en svært positiv erfaring som også gir positiv kompetanse for hele skolen. Man ser fram til å få engasjert enda flere lærere gjennom dette programmet og tilbakemeldingene fra de lærere som har vært direkte involvert er udelt positive.

Skolen har innført 2 nye valgfag på ungdomstrinnet og tenker å videreføre disse samt legge til ytterligere 2 i 2013.

Vi har innført Fronter for hele skolen og ser fram til å utvikle bruken av dette enda mer i året som kommer gjennom økt kompetanse for både lærere, elever og foresatte. Dette har utviklet seg til å bli et utmerket verktøy for å kunne følge opp hver enkelt elev best mulig og gjør samarbeidet mellom skole og hjem enklere og mer effektivt.

Skolen gjennomførte i 2012 en "Kreativ uke" hvor hele skolen engasjerte seg og som munnet ut i en meget vellykket forestilling til slutt. Dette vil man videreføre også neste år.

2303 Sandnes skole

(tall i 1000)

2303 Sandnes Skole	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	13 900	13 100	13 887	13 887	13 887	13 887
Driftsinntekter	-2 304	-2 127	-1 793	-1 793	-1 793	-1 793
Netto drift	11 596	10 973	12 094	12 094	12 094	12 094

Sandnes skole/ SFO er organisert som en virksomhet lokalisert i to bygg på Sandnes.

Virksomheten har pr januar 2013 ca 90 elever og ca 24,5 årsverk. Dette er en nedgang i antall årsverk fra 2012, da vi har overført elever med særskilte behov til ungdomsskolen. Det er et stabilt personale ved virksomheten. I januar vil 3 av de ansatte gå av med pensjon og det skal rekrutteres nye til faste stillinger.

Virksomheten jobber for å ivareta et godt skoletilbud til elevene og satsingsområdene ved skolen er lesing i alle fag, it's learning, smartboard, klasseledelse og folkeskikk. Målsettingen om nasjonalt nivå ved nasjonale prøver for 5.trinn er nådd, og det samme målet videreføres.

På skolen er det satt av et klasserom til lærerutdanning, dette administreres av kirkenes kompetansesenter. På lærerutdanningen er det 4 studenter som går 2. Studieår.

Sandnes kulturrøre administreres gjennom skolen. Dette er et kulturtilbud som finansieres gjennom frifond og musikk i skolen. Pr i dag har vi to aktiviteter i kulturrøren, ungdomskor og masterchef. Masterchef gjennomføres i samarbeid med flyktningetjenesten.

For å ha et godt skolemiljø på Sandnes er skolen med i Trivselslederprogrammet. Dette er et program som gir elever ansvar for å tilrettelegge og gjennomføre aktiviteter i skolegården. Tiltaket har hatt meget positiv effekt. Høsten 2012 startet skolen i samarbeid med FAU og elevrådet "prosjekt folkeskikk". Prosjektet legger vekt på akseptabel språkbruk og oppførsel. Målet med prosjektet er et godt skolemiljø. Prosjektet evalueres vår 2013.

Det vil i løpet av året være behov for noe utskifting av inventar i klasserommene. Alle elevstoler og pulter er i år 35 år gamle. Dette skal skolen ta over eget driftsbudsjett, i tillegg til å søke om midler fra den kommunale potten til inventar til skolene.

2309, 2216 og 2316 Pasvik oppvekstområde

(tall i 1000)

2309 Pasvik Skole	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	11 188	11 376	11 635	11 635	11 635	11 635
Driftsinntekter	-930	-1 144	-865	-865	-865	-865
Netto drift	10 258	10 232	10 770	10 770	10 770	10 770

2216 Pasvik Barnehage	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	2 975	3 502	3 091	3 091	3 091	3 091
Driftsinntekter	-716	-767	-846	-846	-846	-846
Netto drift	2 259	2 736	2 245	2 245	2 245	2 245

2316 Skogfoss Oppvekstsenter	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	4 465	4 626	4 907	4 907	4 907	4 907
Driftsinntekter	-810	-632	-636	-636	-636	-636
Netto drift	3 655	3 994	4 271	4 271	4 271	4 271

Pasvik oppvekstområde består av tre avdelinger; Pasvik skole/SFO, Pasvik barnehage og Skogfoss oppvekstsenter med en virksomhetsleder for hele oppvekstområdet. Det er 36 ansatte totalt ved oppvekstområdet, til sammen utgjør disse 32,8 årsverk som er fordelt slik: Pasvik skole/SFO 19,77 årsverk (inkludert 20 % innkjøpte tjenester fra kulturskolen), Pasvik barnehage 6,6 årsverk, og Skogfoss oppvekstsenter totalt 7,8 årsverk (skole og barnehage) + 1 årsverk ekstraressurs for barn med spesielle behov. Det er 3 renholdere og 1 vaktmester tilknyttet oppvekstområdet, men disse er ansatt under teknisk etat.

Pasvik skole har 60 elever fra 1. – 10. årstrinn.

Skogfoss oppvekstsenter har 14 elever fra 1. – 7. årstrinn.

Skogfoss barnehage har 10 barn som totalt utgjør 13 plasser.

Pasvik barnehage har 27 barn som totalt utgjør 36 plasser.

2312 Hesseng flerbrukssenter

(tall i 1000)

2312 Hesseng Flerbrukssenter	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	24 026	24 815	26 501	25 724	25 724	25 724
Driftsinntekter	-4 689	-4 366	-3 347	-3 347	-3 347	-3 347
Netto drift	19 337	20 450	23 154	22 377	22 377	22 377

Hesseng Flerbrukssenter sto ferdig i 1998. Navnet viser til at bygget skulle være et senter for mange og ulike aktiviteter for befolkningen spesielt på Hesseng utover kommunal drift av skole og barnehage.

Senteret består av en 2-parallelleres 1-7-skole med 216 elever dette skoleåret og ca. 26 lærerårsverk, en 2-avdelings barnehage for 26 barn fra ett til seks år og 6,6 årsverk, samt en SFO-ordning med for tiden 80 barn og 5,75 årsverk.

Som følge av nybygging på Hesseng som har gitt en stadig og betydelig tilflytting med mange nye elever med til dels store behov har skolen og SFO fått tilført lønnsmidler for budsjett 2013.

Lokaler og areal ble bygget etter forskrifter på 1990-tallet og gir store utfordringer for personalet med små og trange arbeidsrom, for elever i små og trange garderober og svært få grupperom hvor et par er uegnet og bygget som lager.

Rekruttering og stabilisering av personalet har over flere år vært en betydelig utfordring. Store utskiftninger og høyt sykefravær har i perioder gitt utfordringer for alle ansatte, barn og elever. Alle kartlegginger de siste år viser synkende tilfredshet, trivsel og resultater. Utholdenhet, stå på-vilje og mange dyktige ansatte har bidratt stort til å drive tilbudene med en rimelig kvalitet.

Hesseng Flerbrukssenter vil i 2013 fortsatt kunne gi et tilbud av rimelig bra kvalitet, og være et aktivitetssted for barn, unge og den voksne befolkningen, spesielt på Hesseng forutsatt at rammene beholdes og personalet har vilje til å stå på.

2313 Bugøynes oppvekstssenter

(tall i 1000)

2313 Bugøynes Oppvekstssenter	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	5 700	4 888	5 328	5 328	5 328	5 328
Driftsinntekter	-972	-515	-509	-509	-509	-509
Netto drift	4 728	4 373	4 819	4 819	4 819	4 819

Oppvekstsentret er en fådelte skole 1-10 med barnehage og SFO tilbud. Der er 25 elever på skolen og 8 barn i barnehagen. Det er 11 ansatte på med 9 årsverk. Det er 2 renholder og 1 vaktmester, disse ligger under teknisk og har ansvar for flere bygg. Vi driver både barnehagen og skolen etter de lover og regler som gjelder for disse institusjonene.

Vi ser at utgifter til kjøring for møter og kurs er for liten. Dersom den beholdes på det samme nivået som i dag, er de ansatte fratatt muligheten til å være med på skolering på Kirkenes.

2314 Neiden oppvekstssenter

(tall i 1000)

2314 Neiden Oppvekstssenter	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	3 186	2 850	3 392	3 392	3 392	3 392
Driftsinntekter	-382	-318	-179	-179	-179	-179
Netto drift	2 805	2 532	3 213	3 213	3 213	3 213

Neiden oppvekstssenter består av Fossheim skole og Smålaksen barnehage. Skolen og barnehagen har felles administrasjon med 1,3 stillingshjemler. Disse dekker også vikaroppgaver i skole/SFO/barnehage. Smålaksen barnehage har 3 stillingshjemler hvorav 0,5 står vakant pga lavt barnetall. Fra høsten 2012 vil barnetallet gå ned og det er i dag kun to barn i barnehagen. Det er etterspørsel etter barnehageplass fra småbarnsforeldre i Näätamö. En avtale med Inari kommune i forhold til drift av barnehagen vil kunne bidra til å sikre barnehagens framtid.

Fossheim skole har 2 stillingshjemler. Det er i dag 9 elever ved skolen. SFO har 0,5 stillingshjemler. Alle elevene på barnetrinnet bruker SFO.

2315 Jakobsnes oppvekstssenter

(tall i 1000)

2315 Jakobsnes Oppvekstssenter	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	5 423	5 407	5 370	5 370	5 370	5 370
Driftsinntekter	-1 004	-615	-582	-582	-582	-582
Netto drift	4 418	4 791	4 788	4 788	4 788	4 788

Jakobsnes oppvekstssenter består av tre avdelinger; skole, SFO og barnehage, med en virksomhetsleder for hele oppvekstsentret. Det er 12 ansatte ved oppvekstsentret, til sammen utgjør disse stillingen 10,22 årsverk.

På skolen har vi 20 elever fra 1. – 7. årstrinn, av disse går 7 elever på SFO, og i barnehagen er det 13 barn som opptar 18 plasser.

Vi har ingen vesentlige endringer i forhold til budsjett 2012 og 2013.

2317 Jarfjord oppvekstsenter

(tall i 1000)

2317 Jarfjord Oppvekstsenter	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	5 423	5 407	5 370	5 370	5 370	5 370
Driftsinntekter	-1 004	-615	-582	-582	-582	-582
Netto drift	4 418	4 791	4 788	4 788	4 788	4 788

Jarfjord oppvekstsenter er en fådelt 1 – 10 skole med SFO – tilbud. Skoleåret 2012/2013 er det 26 elever ved skolen. Det er elever på alle trinn. Det er 8 elever (1. – 5. trinn) som benytter SFO – tilbudet. Det er 11 ansatte inkludert sekretær og assistenter.

Virksomhetens hovedmålsetting er å drive opplæring i henhold til opplæringsloven.

Det er ingen vesentlige endringer i forhold til budsjett for 2012 og 2013.

2318 Kompetanseheving

(tall i 1000)

2318 Kompetanseheving	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	1 810	2 204	1 515	1 515	1 515	1 515
Driftsinntekter	-988	-815	-1 015	-1 015	-1 015	-1 015
Netto drift	822	1 389	500	500	500	500

Virksomhetens budsjett omhandler felles kompetansemidler for grunnskolene i Sør-Varanger samt aktiviteter knyttet til prosjektet "Ny-Giv". Kommunen mottar eksterne midler til kompetanseheving blant annet kr. 800.000 til gjennomføring av "Ny-Giv".

2320 Kirkenes ungdomsskole

(tall i 1000)

2320 Kirkenes ungdomsskole	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	11 331	22 069	24 787	24 787	24 787	24 787
Driftsinntekter	-1 427	-2 563	-2 072	-2 072	-2 072	-2 072
Netto drift	9 905	19 506	22 715	22 715	22 715	22 715

Kirkenes ungdomsskole åpnet desember 2011 og har vært i drift i nytt skolebygg siden da. Vi har hatt kontinuerlig drift og bygget huser i dag mange aktiviteter utover skolen. Bygget fremstår som en av de fremste skolebyggene i landet, med en fleksibel struktur som gir store muligheter for tilpasset undervisning.

Organisasjonen har blitt skilt fra Kirkenes barneskole. I dag har skolen 238 elever og 40 årsverk. Herunder 200% stilling til administrasjon og 75% stilling til merkantile oppgaver. I tillegg bruker skolen ekstra ressurs på sosiallærer i 50% stilling og rådgiver i 50 % stilling da dette sikrer elevenes psykososiale arbeidsmiljø, og en god overgang til videregående skole.

Skolen har ca 5 stillinger som er besatt av lærere uten godkjenning. Dette skyldes at noen faglærere ikke har fullført lærerutdanning eller PPU. Resultatene skolen leverer er innfor målene, men som mange skoler er realfag en utfordring.

Kirkenes ungdomsskole er universelt utformet og godt egnet for elever med ulike spesialpedagogiske behov. Dette er en medvirkende årsak til at elever søker til skolen og at ressursen til spesialpedagogikk øker. Neste års budsjett tar høyde for årets utfordringer, men forutsetningen er at ikke behovet for spesialundervisning øker. Vi ser også at tilflyttingen har konsekvenser for skysskostnadene.

Vi har en rekke ulike prosjekter på skolen. Skolen tar behovet for kompetanse på alvor og har også i år hatt 2 lærere i ordningen kompetanse for kvalitet. Dette medfører økte utgifter for skolen, men er en viktig satsning for både kommunen og skolen.

Ny giv ble innført og gjennomført i skoleåret 2011-2012, og resultatene og tilbakemeldingene fra elevene er gode. Lærerne som gjennomførte utdanningen har gjort kjempeinnsats.

I år ble utgiftene til hospitering på Kirkenes videregående skole for 9. Trinn lagt til skolens driftsbudsjett. Dette er det ikke rammer for videre. Vi mener at dette gir meget verdifull erfaring for elever. Derfor ønsker vi at det bevilges penger til dette tiltaket som er et godt virkemiddel for å hindre omvalg på videregående.

First lego league er en storsatsning i samarbeid med Sør-Varanger næringshage og gir elevene unik realfagerfaring. Spennende og arbeidskrevende, men viktig for å utvikle unge forskere.

Kirkenes ungdomsskole har i år vært vertskap for PNC samlingen med elever fra både Norge og Russland sammen med Svanhovd miljøsenter. Dette gir verdifull forskererfaring, øker lærernes kompetanse og knytter gode kontakter til nabolandet. Skolen dekker utgifter til våre lærere.

Ungdomsskolen fikk innført nytt timetall og valgfag ble innført for 8. Trinn. Det gjorde at vi måtte utvide uketimetallet med 30 minutter for alle elever for at dette skulle harmonere med busskyss. Vi har også innført 60 minutters undervisningsøkter og kort dag på onsdag for å få en lengre økt til internt utviklingsarbeid.

Kirkenes ungdomsskole gjennomfører en storstilt satsning på IKT. Alle lærere har gjennomgått intern kursing i bruk av elektroniske tavler (active boards) og Fronter. For å sikre god informasjonsflyt er også foreldremodulen til læringsplattformen Fronter innført. Dette sikrer at foreldre får bedre innblikk i elevens vurderinger og fravær.

Øvrige satsningsområder dette skoleåret er elevens arbeidsmiljø og arbeidet med §9-A, vurdering for læring, klasseledelse og relasjonspedagogikk.

Skolen ønsker å satse på sunt kosthold og har fått innvilget 40.000,- fra fylkeskommunen til kantinedriften. Vi ønsker å ansette en person i 25% stilling til kantinedrift da dette vil kunne gi gode helseeffekter og skape et enda bedre læringsmiljø for elevene. Dette er også et ønske fra FAU og Elevrådet.

For å sikre et godt miljø for lesing ønsker vi å kunne tilby elevene et bibliotek med en 25% stilling som bibliotekar. Vi tror at lesing må stimuleres på alle måter og at et velfungerende skolebibliotek vil kunne gi elever gode lesevaner og leseopplevelser utover skolehverdagen.

2360 Barnevern- og PP-Tjenesten

(tall i 1000)

2360 Barnevern- og PP-Tjenesten	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	19 045	19 743	20 351	20 351	20 351	20 351
Driftsinntekter	-1 337	-1 788	-1 517	-1 517	-1 517	-1 517
Netto drift	17 708	17 955	18 834	18 834	18 834	18 834

Barnevern- og pp-tjenesten er organisert i felles virksomhet og samlokalisert til første etasje i Postgården. Tjenesten har til sammen 17 årsverk fordelt på 16 hele og to halve stillinger, fordelt slik i tjenestene:

Barneverntjenesten: 5 saksbehandlerstillinger hvorav en midlertidig på statlig tilskudd, en halv midlertidig rådgiverstilling på statlig tilskudd, en hel fagleder og en hel merkantil stilling. Alle stillingene er besatt av kompetent personale. Den statlige satsingen på kommunalt barnevern synes å skulle fortsette også i 2013 jft statsbudsjettet for 2013's framlegg.

Pp-tjenesten: 4,5 saksbehandlerstillinger, en logopedstilling tilknyttet voksenlogopedi, en spesialrådgiver/psykolog, en hel merkantil stilling og en hel faglederstilling. Av dette står logopedstillingen og en halv saksbehandlerstilling pr dato vakant, men er lyst ledig.

Pp-tjenesten skal oppfylle Opplæringslovens krav til utredning og oppfølging av spesialpedagogiske saker for barn i barnehager, skoler og for voksne med behov for utredning og tiltak etter lovens bestemmelser. Tjenesten skal i tillegg ivareta observasjon, gi råd og veiledning ovenfor personalet og i forhold til systemisk arbeid i skoler og barnehager. Det har i 2012 vært arbeidet med gjennomgang og vurdering av spesialundervisningen i grunnskolene. Resultat av gjennomgangen og arbeidet vil bli framlagt i egen rapport.

Barneverntjenesten skal ivareta kommunens forpliktelser etter lov om barneverntjenester og i alle ledd av loven; fra undersøkelser av bekymringsmeldinger, iverksetting og oppfølging av hensiktsmessige tiltak i den enkelte sak. Barneverntjenesten har i 2012 hatt en sterk økning av akutt- og omsorgssaker, noe som har resultert i økte utgifter til tiltak utenom hjemmet (plasseringer i institusjon/fosterhjem). Dette er saker som videreføres også i 2013 og som vil få budsjettmessige konsekvenser i form av økning av budsjettfunksjon 252 Barneverntiltak utenfor hjemmet. Hvilke konsekvenser de økte utgiftene vil få på totalrammen for barnevern- og pptjenesten er ennå noe uavklart.

Både barnevern- og pptjenesten er viktige aktører i oppfølging av Kvello-modellen (for tidlig intervensjon og hjelp til barn/familier som trenger det) i skoler og barnehager. Fullført implementering av Kvello-modellen i alle skolene og barnehagene vil være våren 2015. Ressursbruken (personalressurs) for oppfølging av Kvello-modellen vil da være mer avklart.

Det er innarbeidet 1,0 årsverk logoped i budsjett for 2013 denne var ikke budsjettet i 2012.

2400 Kirkenes kompetansesenter

(tall i 1000)

2400 Kirkenes Komp.senter	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	7 901	7 464	7 562	7 562	7 562	7 562
Driftsinntekter	-6 068	-6 635	-5 645	-5 645	-5 645	-5 645
Netto drift	1 833	829	1 917	1 917	1 917	1 917

Kirkenes kompetansesenter har ansvar for lovpålagte oppgaver i norskopplæring for voksne innvandrere, samt grunnskole og spesialundervisning for voksne. Senteret tilbyr i tillegg norskkurs for arbeidsinnvandrere og russiskkurs. Tolking og oversetting mellom norsk og russisk er en viktig del av oppgavene våre, sammen med tilrettelegging og megling med høgskoler og universitet for å få et tilbud om desentralisert høgskole- og universitetsutdanninger, samt etter- og videreutdanninger. Vi har som mål å levere tjenester av høy kvalitet, og våre elever har gode resultater på offisielle tester.

Kompetansesenteret har 10 årsverk, hvorav 8,5 er besatt.

Den største enkeltutgiften foruten lønn, er husleie som for 2013 vil bli ca 1 mill.

Kompetansesenteret vil i 2013 måtte starte opp grunnskoleopplæring for voksne.

2500 Allmenn kultur

(tall i 1000)

2500 Allmenn Kultur	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	13 905	7 598	6 863	6 863	6 863	6 863
Driftsinntekter	-2 208	-2 383	-874	-874	-874	-874
Netto drift	11 697	5 216	5 989	5 989	5 989	5 989

Allmenn kultur består av en rekke tilbud innenfor idrett og kultur. Virksomheten har 6,43 % årsverk fordelt på 10 stillingshjemler. Hovedaktiviteten for ungdom er i dag lagt til Basen i Kirkenes, samt ungdomsklubben i Bjørnevattn og på Bugøyenes. Basen er utviklet til et kultursenter i samlokalisering med Aurora Kino og Kirkenes Bowling og tilbyr øvingslokaler, galleri, internett, og filmrom/spillerom/møterom for ungdom. Virksomheten gir tilbud om kulturtiltak for funksjonshemmede og bidrar også med konsulenttjenester innenfor idrett og annen kultur.

Virksomheten er lokal arrangør av UKM og teaterarrangør for Hålogaland Teater og Riksteatret. I tillegg arrangerer virksomheten ulike ungdomsmønstringer som Kaos Spektakel, Åpen Hall og Braak. Allmenn kultur driver med utstrakt saksbehandling og rådgivning når det gjelder kulturmidler, spillemidler og søknader om økonomisk støtte.

Det er innarbeidet reduserte inntekter fra bruk av disposisjonsfond med 1,35 mill kroner. I 2012 ble tilskudd til arrangementer og kulturaktiviteter dekt med bruk av fond.

Tilskudd til kultur og idrettsaktiviteter er i budsjett 2013 overført til formannskapetets disposisjon.

2550 Kulturskolen

(tall i 1000)

2550 Kulturskolen	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	5 396	4 877	5 244	5 244	5 244	5 244
Driftsinntekter	-1 476	-1 280	-1 150	-1 150	-1 150	-1 150
Netto drift	3 920	3 597	4 094	4 094	4 094	4 094

Sør-Varanger kulturskole er nettopp flyttet inn i nytt bygg sammen med Kirkenes barneskole og Kirkenes ungdomsskole. Skolen er underlagt virksomhetslederen/rektoren ved Kirkenes barneskole. Skolen har som mål å gi et variabelt og godt kulturskole tilbud til alle elever i Sør-Varanger kommune. Skolebygget innbyr til alle typer aktiviteter fra dans til bandspilling, øvinger i grupperom og opptredener i skolens amfier.

En samlokalisering mellom kulturskolen og Kirkenes barne- og ungdomsskole gjør at både lokaler og ressurser kan utnyttes bedre. Utfordringen til kulturskolen er samspillet med grunnskolene og få til gode samarbeidsprosjekter. Akkurat nå er skolen i et samarbeidsprosjekt om Joik og trommespill, et prosjekt mellom kulturskolens elever og elever fra grunnskolene.

Skolen har 407 elever og det har aldri tidligere vært så mange elever. Skolen har 7,3 årsverk med et godt kvalifisert personell.

For å kunne gi et variabelt og godt tilbud kjøper vi tjenester fra private for å kunne gi teaterundervisning og drive Kirkenes skolekorps. Kjøp av tjenester fra private koster en del men kulturskolen har et ønske om å kunne fortsette å gi et godt kulturskoletilbud til elevene i Sør-Varanger kommune.

2600 Sør-Varanger museum

(tall i 1000)

2600 Sør-Varanger Museum	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	3 730	2 877	3 249	3 249	3 249	3 249
Driftsinntekter	-1 050	-25	0	0	0	0
Netto drift	2 680	2 852	3 249	3 249	3 249	3 249

Her budsjetteres overføring til Varanger museum IKS og Tana og Varanger museumssiida. I tillegg er det budsjettert med utgifter tilhørende bygget Grenselandmuseet.

2700 Sør-Varanger bibliotek

(tall i 1000)

2700 Sør-Varanger Bibliotek	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	6 624	6 670	6 887	6 887	6 887	6 887
Driftsinntekter	-1 560	-1 344	-1 343	-1 343	-1 343	-1 343
Netto drift	5 063	5 326	5 544	5 544	5 544	5 544

Virksomheten består av hovedbibliotek i Kirkenes, filialer på Svanvik og Bugøynes. Virksomheten har 6,90 årsverk fordelt på 8 ansatte. Biblioteket kjøper bokbusstjenester fra Tana/Nesseby bokbuss til distriktene Bugøyfjord og Neiden. Sør-Varanger bibliotek dekker et vidt spekter av tjenester for barn, ungdom, voksne og eldre. Utlån av bøker/media, informasjonstjenester, formidling og arrangementer. Virksomheten samarbeider med mange aktører innenfor kommunen, og andre eksterne institusjoner i landet. Norsk-russisk bibliotekjeneste er ett betydelig område i virksomheten, og det er en økende tendens til aktiviteter, møter og samarbeid over grensen. Biblioteket har som målsetting å videreutvikle virksomheten til å være en aktiv møteplass og sosial arena, ved samarbeid med relevante aktører, som også gir tilgang på ressurser og midler. Det søkes årlig på prosjektmidler, primært til arrangement og formidling.

Budsjett 2013 fører til en stram drift av virksomheten. Utgifter til husleie, primært i Kirkenes, men også i Svanvik, er en vesentlig utgiftspost på budsjettet. Inntekter på kr. 650 000,- gjelder russiskspråklig bibliotek -tjenesteyting, og er avhengig av avtaler og overføring av midler fra Finnmark fylkeskommune, Troms fylkeskommune og staten.

3000 Helse og sosialadministrasjon

(tall i 1000)

3000 Helse og Sosialadministrasjon	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	14 622	13 407	13 530	13 530	13 530	13 530
Driftsinntekter	-4 382	-3 547	-2 967	-2 967	-2 967	-2 967
Netto drift	10 240	9 860	10 563	10 563	10 563	10 563

Virksomheten består av koordinerende enhet og tildelingskontoret for omsorgssaker. Det er 7,5 årsverk ved virksomheten.

Koordinerende enhet skal ha generell oversikt over habiliterings- og rehabiliteringstilbudet i kommunen og i helseregionen. Enheten skal være kontaktpunkt for samarbeid. Tjenestene som tilbys skal være synlige og lett tilgjengelige for brukere og samarbeidspartnere. Koordinerende enheten skal sørge for at tjenester til brukeren ses i sammenheng, og at det er kontinuitet i tiltakene over tid, uavhengig av hvem som har ansvaret. Enheten skal bidra til at de forskjellige tjenesteyterne samarbeider ved planlegging og organisering av habiliterings- og rehabiliteringstilbudene, og tilrettelegge for brukermedvirkning på individ- og systemnivå.

Tildelingskontorets målsetning er å tildele helse og omsorgstjenester etter BEON prinsippet, Beste effektive omsorgsnivå med innplassering i kommunens omsorgstrapp.

Tildelingskontoret er også kontakten opp mot spesialisthelsetjenesten ved utskrivningsklare pasienter. Tildelingskontoret behandlet 1826 saker i 2011.

3001 Frivillig Sentralen

(tall i 1000)

3001 Frivillig Sentralen	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	748	725	741	741	741	741
Driftsinntekter	-442	-350	-360	-360	-360	-360
Netto drift	307	375	381	381	381	381

Frivillig Sentralen har en ansatt; daglig leder i 100 % stilling. Frivillig Sentralen hadde i 2011 125 registrerte frivillig som til sammen utgjorde en arbeidsinnsats på ca 5950 timer.

Målet er at Frivillig Sentralen skal fungere som møteplass, koordinator og kontaktpunkt for frivillige og andre. De skal samarbeide med andre lag og foreninger og kommunale virksomheter. Blant aktivitetene de driver med nevnes: eldrekafe, språkhjelp, natteravning, "vaktmestertjeneste", transport, internasjonalt arbeid og diverse arrangementer."

3100 Flyktingtjenesten

(tall i 1000)

3100 Flyktingtjenesten	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	9 582	11 830	12 031	12 031	12 031	12 031
Driftsinntekter	-10 289	-12 124	-12 834	-12 834	-12 834	-12 834
Netto drift	-707	-294	-803	-803	-803	-803

Flyktingtjenesten har ansvar for drift og koordinering av bosetting, integrering og introduksjonsprogrammet for flyktninger. Formålet i tjenesten er å arbeide for likestilling som innebærer å bedre flyktingers mestring av hverdagslivet og styrke deres muligheter for kvalifisering til utdanning og arbeidsliv.

Det bor 64 flyktninger fordelt på 9 nasjoner innenfor 5-års tilskuddsperiode (statstilskudd fra Integrerings-og mangfoldsdirektoratet-IMDi). I tillegg bor her flyktninger som har vært i kommunen i mer enn 5 år. Kommunestyret har vedtatt å bosette 25 flyktninger pr år i perioden 2012-2015. Det er 4 stillinger i tjenesten: virksomhetsleder, 2 koordinatore, 1 miljøarbeider samt ½ prosjektstilling. Integreringstilskuddet brukes til bosetting av flyktninger og introduksjonsprogram; lønn, introstønad, ½ innvandrers helsestøtter, tolking, økonomisk stønad (refusjoner til NAV), aktiviteter, helsefremmende tiltak, transport og barnehage/SFO. Tjenesten har flyttet inn i nye og hensiktsmessige lokaler i 2012.

Lov om introduksjonsprogram gir rett til kvalifisering for bosatte flyktninger mellom 18-55 år. Det er 23 deltakere i introduksjonsprogrammet pr 1.10.2012. Ved årsskiftet 2012/13 vil det være 30 deltakere på grunn av økt antall voksne flyktninger som bosettes. Utviklingen av tilbudet i introduksjonsprogrammet skjer i nært samarbeid med deltakerne og samarbeidsparter og det er fokus på god kvalitet i tilbudet. Tjenesten har fått FoU-midler fra IMDi til prosjektet VI SNAKKES! som er et tilbud til bosatte flyktninger.

Det er fortsatt en utfordring å skaffe tilveie nok boliger til bosetting av flyktninger. Arbeidet med å finne gode fremtidige boligløsninger må fortsette, slik det fremgår av boligpolitisk handlingsplan.

Det er innarbeidet en reduksjon i driftsutgiftene på 0,5 mill kroner fra budsjett 2012. Det berører tilbudet til flyktningene både bosetting og introduksjonsprogram, som følge av reduserte utgifter til aktiviteter/etablering og introduksjonsstønad.

3200 Felles administrasjon helsetjenesten

(tall i 1000)

3200 Helsetjenesten	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	772	896	845	845	845	845
Driftsinntekter	-162	-90	-24	-24	-24	-24
Netto drift	610	806	821	821	821	821

Tjenesten består av 1 årsverk konsulent og 0,5 årsverk sekretær som bistår kommunelegetjenesten, helsestasjonen, ergoterapitjenesten, fysioterapitjenesten og psykisk helsetjenesten med merkantile tjenester. Konsulenten har delegert ansvar innen økonomi/budsjett og saksbehandling for kommuneoverlegen og virksomhetsleder for psykisk helsetjeneste.

Budsjettet er fellesutgifter for alle de kommunale tjenestene ved helsesenteret.

3202, 3203 og 3204 Helsestasjon, fysio - og ergoterapitjenesten

(tall i 1000)

3202 Helsestasjon	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	5 054	4 203	5 180	5 180	5 180	5 180
Driftsinntekter	-1 193	-847	-1 290	-1 290	-1 290	-1 290
Netto drift	3 861	3 356	3 890	3 890	3 890	3 890

3203 Fysioterapi	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	4 650	4 429	4 459	4 459	4 459	4 459
Driftsinntekter	-1 048	-690	-715	-715	-715	-715
Netto drift	3 603	3 739	3 744	3 744	3 744	3 744

3204 Ergoterapi	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	906	1 377	1 406	1 406	1 406	1 406
Driftsinntekter	-10	-6	-6	-6	-6	-6
Netto drift	896	1 371	1 400	1 400	1 400	1 400

Ergo/fysio/helsestasjon er en felles virksomhet, organisert med 50% felles virksomhetsleder samt 3 fagledere.

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er et lovpålagt lavterskeltilbud til alle barn, unge og deres foresatte. Tilbudet innbefatter svangerskapsomsorgen, helsestasjon 0-5 år, skolehelsetjenesten 6-20 år og helsestasjon for ungdom. Tjenesten har en sentral rolle i kommunens folkehelsearbeid og arbeider helsefremmende og forebyggende, både med psykisk og fysisk helse og sosiale forhold. Arbeidet innebærer veiledning, helseundersøkelser, vaksiner, oppfølging og henvisning videre ved behov. Helsestasjonen har 6,5 årsverk.

Ergoterapitjenesten skal hjelpe mennesker i alle aldre å fungere optimalt i hverdagen når de har problemer med å utføre daglige gjøremål på grunn av sykdom, skade eller annen funksjonshemming. Ergoterapitjenesten tilrettelegger for aktivitet og deltagelse i brukers hjem, fritid, skole/barnehage og på institusjoner. Sentrale oppgaver er hjelpemiddelformidling og boligveiledning/tilrettelegging for å kunne bo lengst mulig hjemme. Tjenesten har 2,5 årsverk.

Fysioterapitjenesten skal bidra til å sikre innbyggerne et forsvarlig fysioterapitilbud. Fysioterapitjenesten gir tilbud om fysioterapi innen helsestasjon, skolehelsetjenesten, hjemmebehandling, sykehjem og oppfølging i distriktene. Prioriterte oppgaver her er rehabilitering og habilitering. Videre utføres individuell fysikalsk behandling for barn 0-18 år, forebyggende helsearbeid, herunder Kvello modellen, samt ivaretagelse av særskilte tilfeller hvor ordinær fysikalsk behandling på institutt enten ikke er mulig eller hensiktsmessig. Tjenesten har 4 årsverk inkl en turnusstilling.

Sør-Varanger Frisklivsentral er innarbeidet i budsjett med driftsoppstart 1.1.2013 og vil i 2013 bli finansiert av eksterne midler og bruk av bundet fond.

Det er innarbeidet økte utgifter til tilskudd til driftsavtaler private fysioterapeuter. Det er ikke innarbeidet vesentlige endringer i budsjettet ut over dette.

3205 Psykisk helsetjeneste

(tall i 1000)

3205 Psykisk helsetjeneste	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	11 822	14 148	14 718	14 718	14 718	14 718
Driftsinntekter	-3 368	-4 622	-4 369	-4 369	-4 369	-4 369
Netto drift	8 453	9 526	10 349	10 349	10 349	10 349

Psykisk helsetjeneste skal bidra til forebygging av psykiske lidelser gjennom tiltak for småbarnsforeldre og deres barn, gruppetilbud i forhold til angst og depresjon, informasjon og

undervisning. Gi god hjelp til mennesker med psykiske lidelser. Ved tilbud om støttesamtaler, koordinering av hjelpetiltak, aktiviteter og opplæring, hjemmebesøk, oppfølging og miljøarbeid

Tjenesten har 17 årsverk, fordelt på omsorgsboligen/miljøarbeidertjeneste med 9,5 årsverk, Møteplassen 2 årsverk, hjemmekonsulent 1 årsverk og helsesenteret med leder 4,5 årsverk.

Økte ugifter kommer som følge av særlig ressurskrevende brukere.

3206 Diagnose/behandling

(tall i 1000)

3206 Diagnose/ Behandling	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	10 296	10 788	11 748	11 748	11 748	11 748
Driftsinntekter	-1 664	-1 181	-1 308	-1 308	-1 308	-1 308
Netto drift	8 632	9 607	10 440	10 440	10 440	10 440

I legetjenesten er det nå 10 fastlegehjemler etter at Kommunestyret opprettet en ny hjemmel i 2011, i tillegg har tjenesten 2 kommunalt ansatte turnusleger. Den nye hjemmelen har vært utlyst 3 ganger, men vi har dessverre ikke lyktes å ansette noen i hjemmelen foreløpig. Søkermassen er for tiden meget liten. Interessen for fastlegehjemler er betydelig mindre over hele landet. Det er også lyst ut en hjemmel fra en av våre fastleger som har sagt opp – også her er det vanskelig å rekruttere.

For øvrig er kommuneoverlegen fortsatt sterkt involvert i planlegging av innfasing av samhandlingsreformen. Hvilke budsjettmessige konsekvenser dette vil få for helsetjenesten og for kommunen er fortsatt usikkert, men vi har to leger involvert i prosjekter i tilknytning til denne reformen høsten 2012 og utover 2013.

Legetjenesten har tidligere startet planlegging av kommunalt overgrepsmottak – sentralt pålegg. Dette arbeidet har imidlertid vært nedprioritert flere år på rad på grunn av andre og viktigere oppgaver – i 2011 og 12 på grunn av samhandlingsreformen. Vi er pålagt å opprette et slikt mottak, og et slikt tilbud vil få budsjettmessige konsekvenser den dag mottaket er opprettet. Dette ligger imidlertid fortsatt noe frem i tid. Vi håper å komme videre i planleggingen i 2013. I tillegg er det nærliggende å se mottaket i sammenheng med "nye Kirkenes sykehus" hvor oppstart foreløpig er satt til 2014.

Et annet område kommuneoverlegen ser må prioriteres er smittevern. På grunn av økt reisevirksomhet øker også infeksjonssykdommer, og det er viktig at kompetansen på området økes og prioriteres. Dette vil bety økning, evt. omrokering av kommunale oppgaver for en av fastlegene. Dette vil kunne løses innenfor rammen av budsjettet.

Forhandlinger mellom legeföreningen og KS sentralt har resultert i noe endrede rettigheter i forbindelse med avvikling av arbeidsdag etter vakt, men fortsatt har dette ikke fått store konsekvenser for legene ved Kirkenes legesenter og dermed for Sør-Varanger kommune.

Det er i innarbeidet økte kostnader på 0,5 mill kroner knyttet til utvidet permisjonsordninger for fastlegene, ihht kommunestyrevedtak i sak 045/12.

3300 Sosialtjenesten

(tall i 1000)

3300 Sosialtjenesten	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	5 373	5 192	5 535	4 785	4 785	4 785
Driftsinntekter	-1 214	-825	-1 058	-308	-308	-308
Netto drift	4 159	4 367	4 478	4 478	4 478	4 478

Sosialtjenesten har 8 årsverk bestående av tre miljøarbeidere, en boligøkonomisk rådgiver og fire sosialkonsulenter, inkludert virksomhetsleder. I tillegg er 3 prosjektstillinger på til sammen 2,5 % årsverk knyttet til virksomhetens drift.

Tjenestens hovedmål/arbeidsområder er;

- Rehabilitering og omsorg til personer og familier med rus- og avhengighetsproblemer
- Forebygge rus, økonomiske - og sosiale problemer på både individ og samfunnsnivå
- Saksbehandling av bostøttesaker, startlån og utbedrings- og tilretteleggingstilskudd

I tillegg til ulike tilbud til personer og familier med rusproblemer, har virksomheten gjennom statlige tilskuddsmidler igangsatt/driver ulike rusforebyggende eller skadereduserende prosjekter;

- Boligkoordinatorstilling for å forbedre bolig og bo-oppfølgingstilbud til målgruppen
- "Frisk satsing" som er et jakt og friluftstilbud til ungdom/unge voksen i risikozonen eller med etablerte problemer. Igangsatt i samarbeid med Finnmark Jeger og fisk. Avvikles i løpet av 2012.
- Ambulant tverrfaglig ungdomsteam i samarbeid med spesialisthelsetjenesten og kommunene Tana og Vardø. Avvikles i løpet av 2012.
- Etablering av 6 nye boliger med hjelpe- og vernetiltak til målgruppen i samarbeid med Stiftelsen boligbygg
- Ruskoordinatorstilling for rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid overfor ungdom i risikozonen og ungdom med etablerte rusproblemer.

For 2013 er følgende innarbeidet i budsjettet:

- Tilskuddsmidler til videre drift av 2 etablerte prosjekter; boligkoordinator og ruskoordinator
- Videreføring av etablert friluftstilbud som et ordinært tilbud som kjøpes av Finnmark jeger- og fisk med 1 – 2 dager pr.uke. Utgifter dekkes over eget budsjett av midler til støttekontakt og kjøp av tjenester fra private.
- Innsparing av utgifter til husleie i forbindelse med flytting til nye lokaler med 100.000

3301 NAV – økonomisk sosialhjelp

(tall i 1000)

3301 Nav - Økonomisk Sosialhjelp	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	9 418	9 313	9 422	9 422	9 422	9 422
Driftsinntekter	-1 537	-1 141	-1 141	-1 141	-1 141	-1 141
Netto drift	7 882	8 172	8 281	8 281	8 281	8 281

NAV Sør-Varanger er et samarbeid mellom Sør-Varanger kommune og NAV Finnmark. Kontoret har ansvar for både kommunale og statlige oppgaver som er fordelt på henholdsvis 6 kommunale og 11,6 statlige stillinger. Av kommunale oppgaver kontoret har ansvar for, er ivaretagelse av økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsprogrammet og oppfølging av langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp de viktigste områdene.

NAV Sør-Varanger har som hovedmål å bidra til at flest mulig av de som er i yrkesaktiv alder i kommunen vår kan forsørge seg selv ved eget arbeid. Når dette ikke er mulig skal NAV sikre at disse personene får midlertidig eller varig inntektssikring gjennom de kommunale og statlige stønadene vi forvalter.

I Sør-Varanger har vi over tid hatt lav arbeidsledighet og god tilgang på arbeid. Samtidig etterspørres arbeidskraft med høyere utdanning og spisskompetanse som mange av Nav sine brukere ikke kan matche. Samtidig så jobbes det meget godt med å avklare personer i risikogrupper i retning midlertidige og varige stønader. Dette gir som resultat relativt lave utgifter til sosialhjelp. Virksomheten ser imidlertid at mange sliter med de høye bokostnadene som er i kommunen og at en større og større andel av sosialhjelps-budsjettet går med til å avhjelpe de utfordringene dette medfører.

Som følge av den gode situasjonen på arbeidsmarkedet og at det over tid er jobbet godt med arbeidsavklaring så ser vi en svak nedgang i behovet for midler til kvalifiseringsprogrammet fra 12 til 9 plasser i 2013. Virksomhetsleder mener dette fortsatt sikrer de som trenger det tilgang på kvalifiseringsprogrammet. Det er i budsjett for 2013 satt av i overkant av 1,7 mill kroner til kvalifiseringsprogrammet, inkluderer 1,5 årsverk knyttet til tilbudet.

Nav har fokus på å få ned antall brukere av økonomisk sosialhjelp. NAV Sør-Varanger skal innenfor tildelt budsjett prioritere oppfølging av sosialhjelpsmottakere som igjen skal føre til at flere brukere kommer ut i jobb og blir økonomisk selvforsørget i 2013.

3400 Prestøyhjemmet

(tall i 1000)

3400 Prestøyhjemmet	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	30 072	30 228	32 697	32 697	32 697	32 697
Driftsinntekter	-8 078	-7 437	-7 661	-7 661	-7 661	-7 661
Netto drift	21 994	22 791	25 036	25 036	25 036	25 036

Prestøyhjemmet er et sykehjem med totalt 40 plasser. Det er 3 somatiske avdelinger, 1 rehabiliterings/korttidsavdeling og 1 skjermet avdeling for demente. Prestøyhjemmet har totalt 47,61 årsverk fordelt på 70 stillinger for sykepleiere, ergoterapeut og hjelpepleiere. Virksomheten er organisert med virksomhetsleder og 3 avdelingssykepleiere som ledere for avdelingene.

Mål for virksomheten er at Prestøyhjemmet skal være et sykehjem der det oppleves at det ytes service, er høy faglig kvalitet og er et sykehjem i stadig utvikling. Sykehjemmet bygger på et menneskesyn der verdier som nestekjærlighet, omsorg, menneskeverd og likeverd står sentralt.

I budsjett 2013 er det endringer i lønnsutgifter og justerte brukerbetaling som utgjør endringene fra 2012.

3500 Hjemmebasert omsorg

(tall i 1000)

3500 Hjemmebasert Omsorg	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	56 064	53 786	54 984	60 104	60 104	60 104
Driftsinntekter	-9 435	-12 380	-9 579	-9 765	-9 765	-9 765
Netto drift	46 629	41 406	45 406	50 340	50 340	50 340

Virksomheten yter hjemmetjenester som hjemmesykepleie, praktiskbistand, matombringning, ambulerende vaktmester tjeneste, dagsenter og trygghetsalarm til Sør-Varanger kommunes befolkning. Hjemmebasert omsorgs målsetning er at alle som ønsker det skal kunne bo hjemme så lenge det er mulig. Det er 68 årsverk ved virksomheten. Virksomheten fulgte opp 899 tjenester i løpet av 2011.

Utviklingscenter for hjemmetjenester i Finnmark er plassert i hjemmebasert omsorg i Sør-Varanger kommune. Målsetningen til utviklingscentret er å heve den faglige kvaliteten gjennom å utvikle gode modeller for fagutvikling og spre disse til andre kommuner i Finnmark. Utviklingscentret har mange prosjekter gående blant annet Opprettelse av primærgrupper i hjemmebasert omsorg, etisk kompetanseheving, kreftomsorg og dagtilbud til demente. I tillegg jobbes det med kompetanseheving på alle nivåer i tjenesten.

I september 2013 vil det stå 16 nye omsorgsboliger klar for innflytting i Tangenlia. 12 av disse er forbeholdt eldre og vil inngå i tjenestetilbudet fra Hjemmebasert omsorg. I tillegg til drift av omsorgsboliger skal hjemmesykepleien ha en av sine baser her. På grunn av nedleggelse av 8 sykehjemsplasser i 2012 og samhandlingsreformen, som legger opp til pasienter med større behov for oppfølging i kommunen, må en regne med at de eldre som vil få tildelt bolig i Tangenlia vil ha et omfattende behov for hjelp hele døgnet.

Det er innarbeidet økte lønns og driftsutgifter knyttet til åpning av 8 av de 12 omsorgsboligene i budsjettet for 2013. Åpning av de siste 4 boligene til eldre er innarbeidet i fra januar 2014. Det budsjetteres med 6,3 nye årsverk med 4 måneders virkning i 2013. Fra og med 2014 budsjetteres det med ytterligere 4,7 årsverk hjelpepleiere. Totalt vil det være 17 årsverk knyttet til hjemmebasert omsorg i Tangenlia i 2014. På grunn av flytting av base fra byen til Tangenlia vil det være behov for 3 nye biler. Dette på grunn av mindre mulighet for samordning av biler når basen skilles ut. Hjemmebasert omsorg i byen vil fortsatt ha behov for de bilene de har, da det allerede er for få biler i tjenesten.

3501 Bugøynes omsorgssenter

(tall i 1000)

3501 Bugøynes Omsorgssenter	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	6 098	5 476	5 933	5 933	5 933	5 933
Driftsinntekter	-486	-400	-400	-400	-400	-400
Netto drift	5 613	5 076	5 533	5 533	5 533	5 533

Bugøynes omsorgssenter gir hjemmetjenester til befolkningen i Bugøynes og Bugøyfjord. Det er 9,2 årsverk ved sentret og 14 ansatte. Målsetningen til virksomheten er at alle som ønsker det skal kunne bo hjemme så lenge det er mulig. Det er per i dag 25 stykker som har vedtak om tjenester fra sentret.

Endringer i budsjettet er i all hovedsak knyttet til lønn.

3600 Tjenesten for funksjonshemmede

(tall i 1000)

3600 Tjenesten for funksjonshemmede	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	35 641	38 427	39 301	39 301	39 301	39 301
Driftsinntekter	-7 663	-7 415	-6 884	-6 884	-6 884	-6 884
Netto drift	27 978	31 012	32 417	32 417	32 417	32 417

Tjenesten for funksjonshemmede består av 53 årsverk fordelt på 81 stillinger. Virksomheten er delt inn i 4 avdelinger. 3 avdelinger gir omfattende og langvarige tjenester til voksne personer med ulike funksjonshemminger. Disse bor i egne boliger. Den 4. avdelingen er Villa aktiv som gir avlastningstjenester til familier med særlig tyngende omsorgsoppgaver. Brukerne som er inne på avlastning er barn/unge med omfattende funksjonshemminger.

For 2013 er det budsjettert med økte lønnsutgifter og det er også innarbeidet økte inntekter knyttet til refusjon for ressurskrevende brukere.

Fra september 2013 vil 4 nye omsorgsboliger forbeholdt unge funksjonshemmede åpnes på Tangenlia. Åpning av de nye boligene forventes ikke å gi noen budsjettmessige konsekvenser for virksomheten.

3700 Wesselborgen sykehjem

(tall i 1000)

3700 Wesselborgen Sykehjem	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	49 455	47 962	48 765	48 765	48 765	48 765
Driftsinntekter	-12 787	-12 140	-12 080	-12 080	-12 080	-12 080
Netto drift	36 669	35 822	36 685	36 685	36 685	36 685

Wesselborgen er et sykehjem med 32 langtidsplasser fordelt på to somatiske avdelinger og en skjermet avdeling for demente, samt ni korttids- og avlastningsplasser. Virksomheten inkluderer også Tangenlia bofellesskap med åtte langtidsplasser og tre omsorgsboliger. Totalt antall årsverk er 70 fordelt på i overkant av 100 ansatte.

Wesselborgens mål er å yte tjenester med god kvalitet der brukermedvirkning er i fokus, samt skape trygge rammer for brukere og ansatte.

Det er budsjettert med økning på faste tillegg beregnet i henhold til turnusprogrammet. Samtidig er det innarbeidet reduserte driftsutgifter til kjøp av transporttjenester og vaskeritjenester.

Tiltak om nedleggelse av 8 langtidsplasser på avdeling D, vedtatt i økonomiplan for 2012 - 2015 er innarbeidet i virksomhetens budsjett med en besparelse på i underkant av 1,0 mill kroner.

3701 Kjøkken pleie og omsorgstjenestene

(tall i 1000)

3701 Kjøkken	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	7 380	7 583	7 982	7 982	7 982	7 982
Driftsinntekter	-1 983	-1 910	-1 910	-1 910	-1 910	-1 910
Netto drift	5 396	5 673	6 072	6 072	6 072	6 072

Kjøkkenet produserer mat til beboerne på sykehjemmene og hjemmeboende med behov for matombringning. Antall årsverk er 9,47 fordelt på 14 ansatte.

Kjøkkenets mål er å yte tjenester som har god kvalitet der brukermedvirkning er i fokus, samt skape trygge rammer for brukere og ansatte. De har kontinuerlig fokus på riktig og variert kosthold tilpasset den enkeltes behov, og opplever stadig økende behov for spesialdietter for brukerne. Dette er også ekstra kostnadsdrivende.

Innarbeidede endringer er økte matvarekostnader og økning på faste tillegg i henhold til turnusprogrammet.

3703 Dagsenter for demente

(tall i 1000)

3703 Dagsenter for demente	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	1 678	1 997	2 019	2 019	2 019	2 019
Driftsinntekter	-86	-40	-65	-65	-65	-65
Netto drift	1 591	1 957	1 954	1 954	1 954	1 954

Utsikten dagsenter er et avlastningstilbud på dagtid for demenssyke. Virksomheten har 3 årsverk fordelt på 4 ansatte samt en varig tilrettelagt arbeidsplass i 50 % stilling. To av dagsenterets ansatte er med i kommunens demensteam sammen med to ansatte fra hjemmebasert omsorg og tildelingskontoret.

Dagsenterets mål er å yte tjenester som har god kvalitet der brukermedvirkning og godt samarbeid med pårørende er i fokus, samt skape trygge rammer for brukere og ansatte. Dagsenteret har fokus på kontinuerlig kompetanseheving innenfor demens, samt deltakelse i nettverk innenfor dette feltet i landsdelen. Dagsenteret samarbeider med Nasjonalt kompetansesenter for demens for utvikling av kvalitet i tjenesten.

4000 – 4600 Teknisk drift

(tall i 1000)

4000 Teknisk Administrasjon	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	3 874	2 816	2 880	2 880	2 880	2 880
Driftsinntekter	-45 665	-1 894	-1 894	-1 894	-1 894	-1 894
Netto drift	-41 791	922	986	986	986	986

4300-4302 Veier, Parker og Idrettsanlegg	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	16 275	14 618	14 345	14 345	14 345	14 345
Driftsinntekter	-5 629	-3 765	-3 169	-3 169	-3 169	-3 169
Netto drift	10 647	10 853	11 176	11 176	11 176	11 176

4600 Fdv - Kommunale Bygninger	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	52 137	43 787	31 982	32 682	32 682	32 682
Driftsinntekter	-28 627	-20 840	-7 910	-8 521	-8 521	-8 521
Netto drift	23 510	22 947	24 072	24 161	24 161	24 161

4601 Renholdere	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	15 874	15 840	17 239	17 239	17 239	17 239
Driftsinntekter	-544	-994	-994	-994	-994	-994
Netto drift	15 330	14 846	16 245	16 245	16 245	16 245

Virksomhet FDV har ansvar for forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale bygninger, kommunale veier, parker, løyper og verksted/maskindrift. Samt planlegging og bygging av nye bygge- og anleggsprosjekter.

Samlet har virksomheten i hjemmeloversikten 68 årsverk, den største gruppen arbeidstakere er renholdere med 38 årsverk.

Kirkenes skole ble fullført i august 2012 i hht fremdriftsplan og budsjett. Bygget har lavenergistandard med langt lavere energibruk enn de gamle bygningene. Estimert redusert energibruk er 2 mill kWh, reduksjonen er innarbeidet i energibudsjettet. Bygging av 16 nye omsorgsboliger i Tangenlia og ny 6 avdelings barnehage på Skytterhusfjellet startet hhv i juni og september 2012. Begge bygningene ferdigstilles i august 2013.

Utarbeidelse av Veiplan startet høsten 2012, planen kan danne grunnlag for prioritering av bevilgninger til utbedring av kommunale veier.

4200 Vann, avløp og renovasjon

(tall i 1000)

4200 Vann Avløp og Renovasjon	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	39 014	37 828	29 552	29 552	29 552	29 552
Driftsinntekter	-44 329	-45 720	-37 820	-37 820	-37 820	-37 820
Netto drift	-5 315	-7 892	-8 268	-8 268	-8 268	-8 268

Virksomheten har 10 ansatte, totalt 9 årsverk.

Virksomheten har ansvaret for 10 vannverk, 2 kloakkrenseanlegg, 7 trykkøkningsstasjoner og 13 avløpspumpestasjoner i tillegg til ansvaret for ca. 240 km med hovedledningsnett.

Vann, avløp og renovasjon er et selvkostområde.

4800 Brann og feiervesen

(tall i 1000)

4800 Brann og Feiervesen	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	11 885	12 326	13 580	13 580	13 580	13 580
Driftsinntekter	-2 921	-3 285	-3 161	-3 161	-3 161	-3 161
Netto drift	8 965	9 041	10 419	10 419	10 419	10 419

Virksomheten er delt i henholdsvis beredskaps – og forebyggende avdeling. I tillegg er drift av Sivilforsvarets lager underlagt virksomheten. Virksomheten har totalt 15,5 årsverk samt 6 deltidsansatte i 2,4 % stilling.

Vårt hovedmål er å sikre at brannvesenet er organisert og utrustet tilfredsstillende og at det er bemannet med personell som har tilfredsstillende kompetanse og kan løse de oppgaver vi er pålagt gjennom Brann – og eksplosjonsvernloven samt Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn.

Vi har siden 2009 hatt avtale om brannvernsamarbeid med Berlevåg kommune. Fra inneværende år utførers vi også feie – og tilsynsoppgaver i Berlevåg. Virksomheten har høyt fokus på økonomi og inntjening og håper på fortsatt salg av tjenester, primært til Sydvaranger Gruve AS.

4910 – 4970 Sør-Varanger havnevesen

(tall i 1000)

4910 – 4970 Sør-Varanger Havnevesen	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	19 400	15 773	15 892	15 892	15 892	15 892
Driftsinntekter	-19 400	-15 773	-15 892	-15 892	-15 892	-15 892
Netto drift	0	0	0	0	0	0

Kirkenes havnevesens hovedoppgaver er å ivareta de administrative og forvaltningsmessige oppgaver Sør-Varanger kommune har etter havne- og farvannsloven, og de bestemmelser som er gitt i medhold av denne loven.

Havnevesenet skal tilrettelegge og bidra til utvikling av havne- og sjørelatert virksomhet, herunder ivareta sikkerhet og framkommelighet i farledene. Havnevesenets oppgaver spenner fra tilsyn og myndighetsutøvelse, saksbehandling, til salg av tjenester og ytelser etter forretningsmessige prinsipper.

Havnevesenets drift omfatter forvaltning av kaier, kaiarealer, slepebåten Kraft Johansen, oljevernutstyr, farled med tilhørende sjøarealer med mer. Tjenester som ytes består bl.a. av utleie av kai og arealer, inkl ISPS, fortøyning, isbryting, trafikkstyring, slepe og bukseroppdrag, oljevernberedskap, renovasjonstjenester, vann og elektrisk kraft. Sør-Varanger har ca 1000 skipsanløp årlig, og det forutsettes samme etterspørsel etter havnetjenester og samme antall anløp i 2013 som de siste par år. Prisnivået forutsettes å være uendret ifht 2012.

Havneadministrasjonen har 7 stk 100 % stillinger. Mannskap til Kraft Johansen engasjeres ved behov. Havnevesenet kjøper havnebetjenttjenester hos Kirkenes brannvesen slik at havneanleggene holdes åpen alle dager kl 15.00 – 07.30, samt hele døgnet på helgedager.

Totalt skal driften dekkes gjennom inntekter fra anløpsavgift, gebyrer og forretningsmessig drift. Prisene fastsettes av årlig av havnestyret og reguleres i forskrift og prisregulativ for bruk av havnevesenets kaianlegg, landareal, tjenester og sjøareal.

5 Nedskjærings og omstillingstiltak 2013 - 2016

I følge kommuneloven § 45 om årsbudsjettet skal:

- Kommunestyret skal innen årets utgang vedta budsjett for det kommende kalenderår.
- Kommunestyret vedtar selv årsbudsjettet og endringer i dette. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra formannskapet.
- Innstillingen til årsbudsjett, med alle de forslag til vedtak som foreligger, skal legges ut til alminnelig ettersyn minst 14 dager før den behandles i kommunestyret
- Kommunestyrets vedtak om årsbudsjett, samt formannskapets saksdokumenter, sendes departementet til orientering.
- Det skal i tillegg budsjetteres med et driftsresultat som minst er tilstrekkelig til å dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger.

For å bringe kommunens driftsbudsjett for 2013 i balanse kreves det nedskjærings- og salderingstiltak i størrelsesorden 43 mill.kr. Dersom kommunen skal fylle kravet til sunn kommuneøkonomi bør det også settes av sparemidler, altså budsjetteres med avsetning til fond. Fylkesmannen mener at kravet til sunn kommuneøkonomi bør netto driftsresultat ligge på 3-4 % av driftsinntektene. For Sør-Varanger kommune utgjør dette mellom 23-30 mill.kr. Dersom en legger dette til grunn må kommunestyre vedta nedskjæring og omstillingstiltak i størrelsesorden 70 mill.kr.

Kravet om 3-4 % netto driftsresultat er ikke absolutt og rådmannen ser utfordringer med å klare kravet i løpet av 2013 og 2014. Slik rådmannen vurderer situasjonen kan det være mer hensiktsmessig å ha som målsetting å fylle kravet i løpet av økonomiplanperioden eksempelvis ved 1 % i 2013, 2 % i 2014 osv slik at en på sikt kan bygge opp en buffer og fylle kravene til sunn kommuneøkonomi i løpet planperioden.

Rådmannen har utarbeidet en rekke omstillings og nedskjæringstiltak enten på eget initiativ eller på oppdrag fra formannskapet. I dette kapitlet redegjøres det for hvert av tiltakene med konsekvenser. Rådmannen er inneforstått med at det kan fremkomme ytterligere konsekvenser av tiltakene enn utredningen her tar for seg, men allikevel er det forsøkt å gi en fremstilling av tiltakene og et godt nok grunnlag for politisk behandling og vedtak.

Tiltak	Tiltak navn	2013	2014	2015	2016
1	Evaluering Sør-Varanger modellen	3 200	3 200	3 200	3 200
2	Reduksjon adm.tjenesteområder - 10 %	2 500	2 500	2 500	2 500
3	Avvikling seniorpolitiske tiltak	500	600	0	0
4	Avvikling av den kommunale stipendordningen	250	250	0	0
5	Avvikling lærlingetilbudet	750	1 500	1 500	1 500
6	Avvikle tilskudd til turistnæringa	500	500	500	500
7	Reduksjon av miljøvernarbeid i kommunen	500	500	500	500
8	Reduksjon jordbruksavdelingen	100	100	100	100
9	Innføring papirfakturagebyr	577	577	577	577
10	Kjøp av revisjonstjenesten	0	200	200	200
11	Avvikle eller reduksjon av tilskudd til frivillige lag og foreninger	1 400	1 400	1 400	1 400
12	Reduskjon av tilskudd til Sør-Varanger menighet 10 %	500	500	500	500
13	Reduksjon tilskudd til NORA - 10 %	234	234	234	234
14	Reduksjon tilskudd til Barenthallene KF -10 %	545	545	545	545

15	Reduksjon tilskudd museum - 10 %	240	240	240	240
16	Avvikling av sjømannsklubben	370	370	370	370
17	Avvikle startlansordninga	330	330	330	330
18	Utvidelse av eiendomsskatteområdet	(-10 000)	10 000	10 000	10 000
19	Økt utbytte Varanger kraft	3 125	3 125	3 125	3 125
20	Avvikling av kinotilbudet	0	870	870	870
21	Nedlegging av bassenget i Bjørnevatn	414	414	414	414
22.1	Nedleggelse av Kirkenes kompetansesenter	1 071	1 071	1 071	1 071
22.2	Redusert tjenestetilbud ved Kirkenes kompetansesenter	600	600	600	600
23	Redusert tilbud ved hovedbiblioteket	334	388	388	388
24	Avvikle bokbusstilbudet	30	60	60	60
25	Legge ned bibliotekfilialen i Bugøynes	50	100	100	100
26	Legge ned bibliotekfilialen i Svanvik	80	208	220	220
27	Avvikling av samarbeidsavtale med Kirkenes VGS - utdsanningsvalg	500	500	500	500
28	Redusert tilbud ved Kulturskolen	500	500	500	500
29	Strukturendring grunnskolen	18 600	18 600	18 600	18 600
30.1	Effektivering av barnehagestrukturen - alt I	0	0	0	0
30.1	Effektivering av barnehagestrukturen - Alt II	0	1 470	2 922	2 885
31	Avvikle Basen	1 198	1 198	1 198	1 198
32	Avvikle ungdomsklubben i Bjørnevatn	250	250	250	250
33	Avvikle ungdomklubben i Bugøynes	221	221	221	221
34	Avvikle ungdomsrådet	100	100	100	100
35	Avvikle kulturtiltak for funksjonshemmede	665	665	665	665
36	Avvikle varangersamene kultur og språk	77	77	77	77
37	Avvikle hjemmebasert omsorg i Neiden	950	950	950	950
38	Redusert tilbud om hjemmehjelp	1 200	1 200	1 200	1 200
39	Redusert tilbud innenfor hjemmebasert omsorg	200	200	200	200
40	Nedleggelse av langtidsplasser på Wesselborgen	2 230	4 460	4 460	4 460
41	Utsettelse åpning av Tangenlia omsorgssenter	1 257	0	0	0
42	Nedleggelse av Buøygnnes omsorgssenter	2 303	3 011	3 011	3 011
43	Nedleggelse av Usikten dagsenter	1 954	1 954	1 954	1 954
44	Nedleggelse av Kilden dagsenter	1 020	1 020	1 020	1 020
45	Nedleggelse av Møteplassen	1 000	1 000	1 000	1 000
46	Redusert tilbud Psykisk Helsetjenese	500	500	500	500
47	Avvikling av Frivillig Sentralen	381	381	381	381
48	Redusert tjenestetilbud Helsestasjon	500	0	0	0
49	Avvikle Frisklivssentralen	0	334	334	334
50	Redusert tilbud rusomsorgen	380	380	380	380
51	Avvikling av sommerhjelp	850	850	850	850
52	Avgiftsparkering				
53	Konkurransesutsetting av renholdstjenester				
54	Konkurransesutsetting av vaktmestertjenester				
55.1	Ny brannordning - alternativ I	2 500	2 500	2 500	2 500
55.2	Ny brannordning - alternativ II	1 500	1 500	1 500	1 500
56	Konkurransesutsetting veivedlikehold				
	Sum tiltak	59 036	72 733	71 895	71 895

5.1 Tiltak innenfor administrative tjenester

Tiltak 1 Evaluering av Sør-Varanger modellen – effektuering

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000

Kommunestyret vedtok i 2006 ny organisasjonsstruktur – tilnærmet lik 2 nivåmodell med delegerede fullmakter på virksomhetsnivå både innenfor fag, økonomi, personal og administrasjon. Ny organisasjonsstruktur ble iverksatt fra 01.07.2007.

Modellen har i 2011/2012 vært gjenstand for en intern evaluering, og den 21. mars 2012 ble evalueringen av Sør-Varanger modellen behandlet i kommunestyret der det ble vedtatt følgende:

Sør-Varanger modellen (tilnærmet 2-nivåmodell) opprettholdes med beslutningsnivåene rådmann og virksomhetsledere i en stab/støtte organisasjon.

Følgende områder videreutvikles:

- *Antallet virksomhetsområder må vurderes.*
- *Organisering av interne tjenester og roller gjennomgås herunder også innenfor økonomi- og personalforvaltning.*
- *Det igangsettes lederutviklingsprogram på masternivå. Vektlegge organisasjons- og ledelseskultur.*
- *Rådmannens ledergruppe vurderes inndelt i forhold til ensartede virksomheter.*
- *Formulere og vektlegge resultatmåling på flere forhold spesielt med vekt på*
- *Bedre samordning og samhandling*
- *Koordinering*
- *Helhetlig løsning av oppgaver i kommunen*

Arbeidet med gjennomføring av vedtaket er i gang og rådmannen har prioritert å vurdere antall virksomhetsområder og organisering av rådmannens ledergruppe. Vakant stilling som kommunalsjef er lyst ledig. Ansettelsen er foreløpig stilt i bero i påvente av kommunestyrets budsjettbehandling for 2013.

Pr i dag har Sør-Varanger kommune 37 virksomheter, og målet har vært å redusere antallet til omlag 25. Det er viktig å fremheve at det er de færreste virksomhetslederstillinger i Sør-Varanger kommune som er lederstillinger i den forstand at de kun er administrative stillinger.

I utgangspunktet har det ikke vært en målsetting å redusere lederstillinger. Det har vært ønskelig å øke den faglige ledelsen og øke graden av nærledelse i organisasjonen. Dette for å jobbe på de utfordringer Sør-Varanger kommune har knyttet til reduksjon av sykefravær, tjenestekvalitet samt utfordringer knyttet til rekruttering. Alle virksomhetsledere har omfattende faglig ledelse, faglig oppfølging samt saksbehandling i sin portefølje. Det er således ikke realistisk å redusere antallet virksomhetslederstillinger tilsvarende reduksjon i antallet virksomheter.

Reduksjon i lederstillinger vil medføre at det blir mindre ressurser til ledelse, oppfølging av ansatte, iverksetting av utviklingsarbeid samt kontroll og oppfølging. Rådmannen finner det allikevel riktig at det bidras på alle områder for å møte det omstillingsbehovet som er i organisasjonen. En slik reduksjon vil medføre at rådmannen vil vurdere den totale organiseringen av ledelsesstrukturen sett under ett. En reduksjon på 5 årsverk vil utgjøre anslagsvis 3,2 mill. kr på årsbasis.

Tiltak 2 Reduksjon av administrative tjenesteområder i organisasjonen med 10 %

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgift	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Inntekt	0	0	0	0
Netto besparelse	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500

De administrative tjenesteområder er organisert i all hovedsak på rådhuset, men noe finnes også ute i virksomhetene. Dette for på en hensiktsmessig måte å ivareta tjenester knyttet til opplysnings-, rådgivningstjeneste og brukerveiledning om ulike kommunale tjenester, saksbehandling og formidling av administrative og politiske beslutninger (enkelt vedtak til bruker/kunden/søker), klagesaksbehandling og andre administrative tjenester.

Sør-Varanger kommune bruker mindre enn landsgjennomsnittet til dekning av lønnsutgifter til administrasjon og styring. Mens eksempelvis Alta bruker 3 317 kr i gjennomsnitt i lønn til administrativ ansatt pr innbygger, bruker Sør-Varanger kommune kun 2 529 kr pr innbygger. Dette viser at Sør-Varanger kommune allerede har gjort omstillinger i administrasjonen som har medført reduserte kostnader.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring, i kr. pr. innb.	570	627	832	453	400
Brutto driftsutgifter til funksjon 110, Kontroll og revisjon, i kr. pr. innb.	130	127	184	137	88
Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb.	4 184	4 605	5 788	3 697	3 226
Lønnsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb	2 529	3 514	4 352	3 317	2 589

Kilde: KOSTRA 2011

Tall viser også at utgiftene innenfor området har gått ned siden 2009. Dette understøttes også av NyAnalyses Byråkratibarometer der Sør-Varanger kommune kom på 192. plass og dermed best ut av alle kommunene i Finnmark.

	2009	2010	2011
Lønn administrasjon og styring i % av totale lønnsutgifter	6,1	5,8	5,6
- herav Lønn styring og kontrollvirksomhet, i % av totale lønnsutgifter	0,5	0,5	0,5
- herav Lønn administrasjon, i % av totale lønnsutgifter	5,6	5,3	5,1

Kilde: KOSTRA 2011

Dersom en legger alle administrative stillinger i kommunen til grunn har vi en samlet lønnsutgift inklusiv pensjon på vel 25 mill.kr. En reduksjon av driftsnivået her på 10 % vil

utgjøre 2,5 mill.kr. Et årsverk i Sør-Varanger kommune er for tiden gjennomsnittsberegnet til kr. 500.000,- pr. år.

Konsekvensen med å redusere administrative tjenesteområder:

- Mindre tid til opplysnings-, rådgivningstjeneste og brukerveiledning
- Lengre saksbehandlingstid
- Lovkrav til saksbehandlingstid overholdes ikke. Dette kan resultere i eks. mindre gebyrinntekter og klagesaker på lovpålagte oppgaver
- Kvalitet på saksbehandling og vedtaksmyndighet blir redusert.

Tiltak 3 Avvikling av seniorpolitiske tiltak

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	--500	-600		
Inntekter	0	0		
Netto besparelse	--500	-600		

Kommunestyret vedtok 29.10.2008 seniorpolitiske tiltak. Fra fylte 62 år kan det inngås avtale mellom arbeidsgiver og arbeidstaker om ikke å ta ut Avtalefestet pensjon (AFP). Som kompensasjon for dette kan det inngås avtale om redusert arbeidstid eller seniortillegg.

1. Redusert arbeidstid – 80 % arbeid med 100% lønn
20 ansatte har avtale om redusert arbeidstid. Det tas ikke inn vikar i alle stillingene.
2. Seniortillegg 100 % arbeid mot et kronetillegg på kr 24.000,- pr. år.

20 ansatte har fått innvilget avtale om seniortillegg, noe som utgjør kr 480.000,- på årsbasis. Avtalen inngås for 1 år ad gangen og gjelder fra dato til dato.

Ut fra erfaring og alderssammensetningen blant de ansatte må vi forvente at antallet som ønsker å inngå avtale om seniorpolitisk tiltak vil øke i tiden framover. Seniorpolitikken anvendes innenfor de til enhver tid gitt rammer av kommunestyret. Ordningen er ikke avtalefestet og kan avvikles av kommunestyret. Ordningen kan evt. gjenopptas når kommuneøkonomien igjen er i balanse.

KLP tilbyr ulike finansieringsløsninger for AFP 62 -64 gjennom utjevningsordning:

1. 100 % utjevning – kostnad for Sør-Varanger 2013 er beregnet til ca kr 2 658 000
2. 50 % utjevning/50 % selvrisiko – kostnad for Sør-Varanger 2013 er beregnet til kr 1 930 000. Dette er den løsningen Sør-Varanger kommune har i dag og som er innarbeidet i konsekvenjustert budsjett.
3. 100 % selvrisiko – kostnad for Sør-Varanger vil være avhengig av hvor mange som fratrer med AFP 62-64. Kommunen betaler hvert enkelt tilfelle i sin helhet.

Konsekvenser med å avvikle ordningene med seniorpolitiske tiltak:

- Ingen redusert arbeidstid vil medføre økt tjenesteproduksjon. Anslagsvis tas det inn vikar i halvparten av stillingsreduksjonene. 470 arbeidsdager a kr 1.500,- - tilnærmet kr 700.000,-.
- Avvikle seniortillegget. Besparelse – kr 180.000,- i 2013 og anslagsvis kr 500.000,- i 2014

- Flere tar ut AFP etter fylte 62 år. Dette kan resultere i økte pensjonskostnader for Sør-Varanger kommune. Ved endring til 100 % utjevning vil omstillingsbehovet øke med anslagsvis kr 700.000,- i 2014.
- Avvikling av seniorpolitisk tiltak kan bidra til kortere yrkeskarriere og utfordringer med rekruttering av nye medarbeidere

Tiltak 4 Avvikling av den kommunale stipendordningen

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-250	-250		
Inntekter	0	0		
Netto besparelse	-250	-250		

Sør-Varanger kommune har en stipendordning. Ordningen har en årlig kostnadsramme på kr 250.000,-. Ordningen lyses ut for allmennheten og har de senere år vært tildelt studenter som tar førskolelærer- eller sykepleierutdanning. Dette har resultert i at vi har rekruttert mange førskolelærere og sykepleiere. Avvikling av ordningen vil ha som konsekvens at dette rekrutteringstiltaket ikke lengre vil være tilgjengelig. På den annen side kan ordningen avvikes i eks. 2 år for så å bli gjenopptatt når kommuneøkonomien igjen er i balanse.

Tiltak 5 Avvikling av lærlingtilbudet

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-750	-1 500	-1 500	-1 500
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-750	-1 500	-1 500	-1 500

Sør-Varanger kommune har opprettet 10 lærlingplasser. Det er inngått lærlingkontrakter og lønnskostnaden utgjør vel 1,5 mill. kr pr. år. Ved avvikling av ordningen må vi forvente en saksbehandlings og oppsigelsestid på ca. 6 måneder slik at avvikling av tiltaket i 2013 vil utgjøre anslagsvis kt 750.000,-.

Tiltaket ble i sin tid opprettet både for å gi ungdom mulighet for et utdanningsløp av mer praktisk art og potensialer for å rekruttere arbeidskraft spesielt til omsorgstjenesten og barnehagene.

Tiltak 6 Avvikle tilskudd til turistnæringa

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter				
Inntekter	-500	-500	-500	-500
Netto besparelse	-500	-500	-500	-500

Sør- Varanger kommune har i flere år budsjettert med kr 500 000 til tilskudd til drift av turistinformasjon.

Opprinnelig var dette ment som tilskudd til Reiselivsforum for deres drift av Turistinformasjonen. De siste to år er midlene brukt til drift av Turistinformasjon i egen regi samt til kjøp av tjenester hos en lokal bedrift.

Det er igangsatt en prosess der kommunen, reiselivsnæringa og næringshagen, sammen med Innovasjon Norge søker å finne en permanent løsning for turistinformasjon i Sør-Varanger.

Konsekvensen av en fjerning av denne budsjettposten vil bli opphør av Turistinformasjon i kommunal regi. Samtidig vil det bli vanskelig å få til en etablering av en tilsvarende kommersiell uavhengig turistinformasjon i privat regi.

Drift av Turistinformasjon har vært ansett som et kommunalt ansvar, men er ikke en lovpålagt oppgave.

Tiltak 7 Reduksjon av miljøvernarbeid i kommunen

(tall i 1000)

Besparelsen	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	-500	-500	-500	-500
Inntekter				
Netto besparelse	-500	-500	-500	-500

Kommunen har i dag 200 % stillinger knyttet til miljøvern. Stillingene er organisatorisk plassert under plan- og byggesaksavdelingen.

Rådmannen vurderer muligheten for en reduksjon i tjenesten tilsvarende 100 % stilling som gjennomførbar. Avdelingen vil fremdeles være i stand til å utføre lovpålagte oppgaver som i dag er tillagt tjenesten. Det må påregnes betydelig lengre saksbehandlingstid på de lovpålagte oppgavene som tilligger dette området. Dette kan for eksempel gjelde fradeling av bolig og hyttetomter utenfor regulerte områder.

Ikke lovpålagte oppgaver som blant annet oppfølging av skadefellingslaget, kommunal deltakelse i "Vannramme direktivet", deltakelse i grenseoverskridende prosjekter (for eksempel Trilateral park), Energi og klimaplan samt Grensevassdragskommisjonen vil ikke kunne løses ved en reduksjon.

Tiltak 8 Reduksjon jordbruksavdelingen

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	-500	-500	-500	-500
Kjøp av tjenester fra Tana kommune	400	400	400	400
Inntekter				
Netto besparelse	-100	-100	-100	-100

Sør-Varanger kommune har i dag en jordbrukssjef i 100 % stilling underlagt plan- og byggesaksavdelinga, etter en avvikling av stilling som landbrukssekretær i 50 %.

Pr i dag har landbrukstjenesten lovpålagte oppgaver innenfor behandling av avløsertilskudd, sykdomsavløsning, avlingsskadeerstatning, praktikantordninga i landbruket, produksjonstilskudd, "SMIL" midler, RMP midler, "Bu" midler, jordlovsaker, konsesjonssaker. samt overføringer av 10 mill kroner i driftsstøtte til bønder i SVK. Dette utgjør om lag 80 % av stillingen.

I tillegg tilfaller det tjenesten ikke lovpålagte oppgaver som saksbehandling av primærnæringsfondet, samt administrere veterinærvaktordningen i kommunen. Det er derfor mulig å redusere landsbrukstjenesten tilsvarende en 20 % stilling.

Flere kommuner i Øst- Finnmark kjøper tjenesten knyttet til lovpålagte oppgaver fra Tana kommune. Dette vil også være en mulig løsning for Sør-Varanger kommune. Kostnader til kjøp av disse tjenestene antas å ligge tett opp mot det kommunen har i utgifter til stillingen i dag.

Tiltak 9 Innføring av papirfakturaagebyr

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	125	125	125	125
Inntekter	-702	-702	-702	-702
Netto besparelse	-577	-577	-577	-577

Sør-Varanger kommune sender ut 29 900 fakturaer i løpet av et år. Dette er fordelt mellom papirfaktura, efaktura og avtalegiro, samt kombinasjoner med avtalegiro med efakturavarsling og avtalegiro med papirvarsling. Sistnevnte brukes i all hovedsak innenfor helse og omsorg. Sør-Varanger kommune benytter ekstern print, og utgifter til print og porto beregnes å være kr 125 000 pr år.

Fordelingen pr år er som følger:

Papirfaktura:	18 050 stk
Avtalegiro med printutsendelse:	1 200 stk
Efaktura	6 200 stk
Avtalegiro	3 100 stk
Avtalegiro m/efaktura	1 350 stk

Avtalegiro og efaktura anbefales å holdes gebyrfritt.

Anbefalt papirfakturasats er kr 39,-.

Antall faktura som gir grunnlag for gebyr er 18 000 stk.

En innføring av faktura gebyr vil kreve en vedtektsendring av barnehagevedtektene.

Direktoratet har gitt følgende uttalelse vedr fakturaagebyr på foreldrebetaling i barnehage.

I henhold til § 1 i forskrift om foreldrebetaling i barnehager skal foreldrebetaling for en plass i barnehage ikke settes høyere enn en maksimalgrense. Betaling for kost kan komme i tillegg. I henhold til barnehageloven § 7 fjerde ledd skal barnehageeier fastsette barnehagens vedtekter. Vedtektene skal gi opplysninger som er av betydning for foreldrenes eller de foresattes forhold til barnehagen. Fakturaagebyr på foreldrebetaling er et forhold av betydning og må fremgå av barnehagens vedtekter.

Tiltak 10 Kjøp av revisjonstjenester

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgift	0	-200	-200	-200
Inntekt	0	0	0	0
Netto besparelse	0	-200	-200	-200

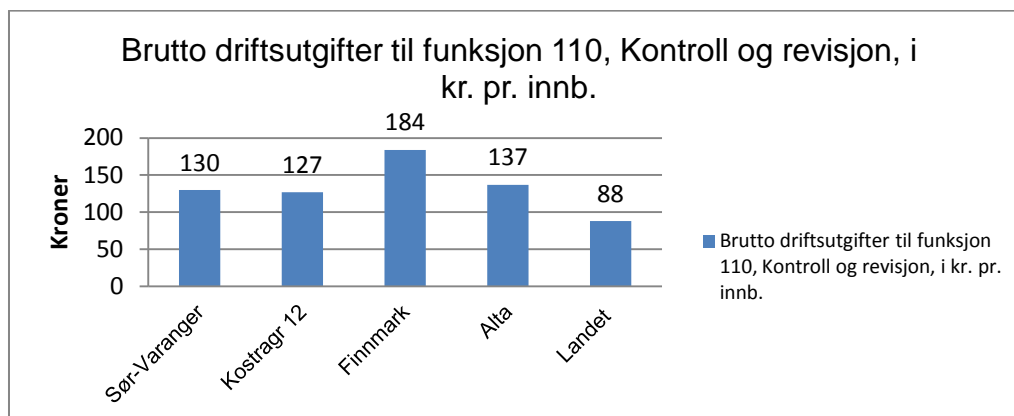
Sør-Varanger kommune kjøper i dag revisjonstjeneste fra Finnmark kommunerevisjon IKS hvor vi også er medeier. Sør-Varanger kommunes eierandel er i dag 2/14 og innskutt kapital er kr. 109 250,-. Rådmannen er gjort kjent med at flere eierkommuner, deriblant Finnmark fylkeskommune vurderer å legge kjøp av revisjonstjenesten ut på anbud.

Sør-Varanger kommunes andel til Finnmark kommunerevisjon er vedtatt i representantskapet og budsjettet er følgende;

(tall i 1000)

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Finnmark kommunerevisjon	1 170	1 030	1 030	1 030	1 030

I tillegg holder kommunen Finnmark kommunerevisjon med to kontorplasser på rådhuset.

Nøkkeltallsanalysen viser at kommunen ligger på et forholdsvis akseptabelt kostnadsnivå hva angår utgifter til revisjon og kontroll når vi sammenligner oss med Alta og Finnmark. Allikevel er det verdt å merke seg at landet for øvrig kan vise til langt lavere kostnader til revisjon og kontroll.

Reglene rundt kommunal revisjon er hjemlet i kommunelovens

§ 78. Revisjon

1. Revisjon av kommunal og fylkeskommunal virksomhet skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk.
2. Revisjonsarbeidet skal omfatte regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.
3. Kommunestyret eller fylkestinget avgjør selv om kommunen eller fylkeskommunen skal ansette egne revisorer, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon, eller inngå avtale med annen revisor. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra kontrollutvalget.
4. Kommunestyret eller fylkestinget velger selv revisor. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra kontrollutvalget.

Uttreden av Finnmark kommunerevisjon

Uttreden av Finnmark kommunerevisjon er ikke omtalt i selskapsavtalen mellom kommunen og Finnmark kommunerevisjon.

Når dette ikke er regulert i selskapsavtalen, slik som tilfelle her, er det reglene om uttreden i Lov om interkommunale selskaper som skal gjøres gjeldene;

Lov om interkommunale selskaper § 30. Uttreden

Den enkelte deltaker kan med ett års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i selskapet og kreve seg utløst av dette. I selskapsavtalen kan det fastsettes en annen oppsigelsestid. Det kan også bestemmes i selskapsavtalen at partene ikke skal kunne si den opp i et nærmere angitt tidsrom.

Den enkelte deltaker kan tre ut med øyeblikkelig virkning når deltakerens rett er blitt krenket ved vesentlig mislighold av selskapsforholdet.

Utløsningssummen fastsettes til andelens nettoverdi ved oppsigelsesfristens utløp.

Utløsningssummen kan likevel ikke overstige verdien av deltakerens innskudd.

Utløsningssummen skal utbetales straks. Bestemmelsen i dette ledd kan fravikes ved avtale.

Hvor utløsning er krevd etter annet ledd, fastsettes utløsningssummen til andelens nettoverdi umiddelbart før utløsningsgrunnen forelå. Bestemmelsen i dette ledd kan fravikes ved avtale.

Er deltakerens andel negativ, er dette deltakerens tap som skal innbetales, om ikke annet er avtalt.

Den uttredende deltaker fortsetter å hefte overfor kreditorene for sin andel av selskapsforpliktelsene på uttredelsestidspunktet inntil den uttredende deltaker må anses for å være fritatt av kreditor, jf. § 26 fjerde ledd som gjelder tilsvarende ved uttreden. For deltaker som må innfri andel av selskapsforpliktelser etter uttreden, gjelder § 3 siste ledd tilsvarende.

Representantskapet eller hver av de øvrige deltakerne kan bringe spørsmålet om uttreden inn for departementet innen en måned etter at selskapet har mottatt melding om uttreden. I representantskapet har den som ønsker å tre ut, ikke stemmerett i spørsmålet om å forelegge spørsmålet for departementet. Departementet kan, også selv om vilkår for øyeblikkelig uttreden finnes å være til stede, gi pålegg om at deltakerforholdet skal fortsette i et nærmere bestemt tidsrom, eller inntil videre, hvis samfunnsmessige interesser, herunder hensynet til publikum i en eller flere av de deltakende kommuner eller fylkeskommuner, eller hensynet til de enkelte deltakere, tilsier dette.

Er et interkommunalt selskap deltaker, skal det også legges vekt på hensynet til de kommuner eller fylkeskommuner som er deltakere i dette selskapet.

Som regelen lyder kan Sør-Varanger kommune si opp sitt medlemskap i Finnmark kommunerevisjon IKS og uttreden iverksettes etter et år. Dersom Sør-Varanger kommunestyre vedtar å si opp avtalen innen 31.12.2012 kan ny revisjonsavtale være gjeldende fra og med år 2014.

Rådmannen kan med erfaring fra dagens utgiftsnivå ikke garantere noen besparelse ved dette tiltaket, men dersom en legger KOSTRA tallene for utgift i landet til grunn vil de årlige revisjonsutgiftene ligge et sted mellom kr. 7-800 000,-, altså en besparelse i størrelsesorden kr. 200 000,-. Anskaffelse av revisjon, vil med en oppsigelse av eget revisjonsselskap, være underlagt Lov om offentlig anskaffelse.

Tiltak 11 Avvikling eller reduksjon av tilskudd til frivillige lag og foreninger samt andre samarbeidspartnere

(tall i 1000)

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Til levekårsutvalgets disposisjon		1 400	1 400	1 400	1 400

I budsjettmøte i desember 2011 vedtok kommunestyret under budsjettsak 11/661 følgende hva angår tilskudd til andre:

Idretts- og kulturmidler

I budsjettet for 2012 er det satt av midler til idrett og kultur på ulike poster. Eksempel er kulturmidler i driftsbudsjettet og tilskudd til ulike kulturformål med dekning i fra fond. Samarbeidspartiene Senterpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre ønsker en gjennomgang av tilskuddsmidler kommunen bevilger til idrett- og kulturformål. Målet vårt er å gi innbyggerne og de folkevalgte en større og bredere oversikt over alle samlede tilskudd på dette området. Dette kan bety en samordning av alle idrett- og kulturtilskudd i en pott som utvalg for Levekår skal behandle og tildele.

Med dette som bakgrunn er de fleste direkte tilskudd avviklet i budsjettet 2013 og samlet i en avsetning til levekårsutvalgets disposisjon, se kapittel 4.6.7 for nærmere beskrivelse av disse tilskuddene.

Tilskudd til frivillige lag og foreninger er ikke en lovpålagt oppgave og kommunen mottar ikke midler fra staten til dekning av tiltaket. Overføringer til lag, foreninger og frivillige organisasjoner samt samarbeidspartnere som Pikene på broen, Samovarteateret, Pasvik Trail, Finnmarksløpet, Barents Spektakel og Kirkenes dagene dekkes derfor av kommunens frie midler og kan i sin helhet avvikles.

Feiring av 17 mai er ikke en lovpålagt oppgave, men faller kanskje mer naturlig inn som en kommunal oppgave. Utgiftene som kommunen har avsatt til 17 mai feiring har vært i størrelsesorden kr. 100 000,- de siste årene.

Kommunen gir støtte til 44 lag og foreninger og i gjennomsnitt får hvert lag 13 636 kr. Dette gir ca 61 kr. pr innbygger. Alta ligger noe høyere da de i gjennomsnitt gir 78 kr pr innbygger.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Antall frivillige lag som mottar kommunale driftstilskudd	44	48	20	52	35
Kommunale driftstilskudd til lag og foreninger pr lag som mottar tilskudd	13 636	25 498	19 174	28 846	25 978

Det er ikke utredet konsekvensene for det enkelte lag og forening eller øvrige samarbeidspartnere ved avvikling av tilskuddsmidlene.

Tiltak 12 Reduksjon av tilskudd til Sør-Varanger menighet 10 %

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgift	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Inntekt	0	0	0	0
Netto besparelse	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000

Det er i konsekvensjustert budsjett forslått å videreføre tilskuddet til Sør-Varanger menighet i samme størrelsesorden som for budsjett 2012, kun justert for pris og lønnsvekst med 3 %.

(tall i 1000)

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Overføring til Sør-Varanger menighet	4 863	5 009	5 009	5 009	5 009

I tillegg foreslår rådmannen å videreføre tilskudd til opprustning og investering av kirker og kirkegårder med 2,0 mill.kr hvert år i planperioden. Tilskuddet er innarbeidet i kommunens investeringsbudsjett og finansieres ved låneopptak.

Kommunens økonomiske ansvar overfor menighetsrådet er hjemlet i Kirkeloven

§ 15. Kommunens økonomiske ansvar.

Kommunen utreder følgende utgifter etter budsjettforslag fra kirkelig fellesråd:

- utgifter til bygging, drift og vedlikehold av kirker,
- utgifter til anlegg og drift av gravplasser,
- utgifter til stillinger for kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og til daglig leder av kirkelig fellesråd,
- driftsutgifter for fellesråd og menighetsråd, herunder utgifter til administrasjon og kontorhold,
- utgifter til lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring,
- utgifter til kontorhold for prester.

Fellesrådets budsjettforslag skal også omfatte utgifter til kirkelig undervisning, diakoni, kirkemusikk og andre kirkelige tiltak i soknene.

Utgiftsdekningen skal gi grunnlag for at det i soknene kan holdes de gudstjenester biskopen forordner, at nødvendige kirkelige tjenester kan ytes, at arbeidsforholdene for de kirkelig tilsatte er tilfredsstillende og at menighetsråd og fellesråd har tilstrekkelig administrativ hjelp.

Etter avtale med kirkelig fellesråd kan kommunal tjenesteyting tre i stedet for særskilt bevilgning til formål som nevnt i denne paragraf.

Kongen kan gi forskrift om kommunenes forpliktelser etter denne paragraf.

Kommunen kan ta opp lån for finansiering av sine forpliktelser etter første ledd bokstav a) og b). De nærmere vilkår for kommunens låneopptak fremgår av kommunelovens § 50.

Representant for kirkelig fellesråd kan gis møte- og talerett i kommunale organ når disse behandler saker som direkte berører fellesrådets virksomhet.

Som lovhjemmelen tilsier har kommunen et økonomisk ansvar overfor menighetsrådet, men lovteksten tilsier ikke noe om tilskuddets størrelse. Kommunens nøkkeltallanalyse viser også at det er forskjeller mellom de økonomiske tilskuddene som kommunene yter til sine respektive menighetsråd.

Prioritering	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet uten Oslo
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 pr. innbygger i kroner	485	601	683	371	524
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 i prosent av samlede netto driftsutgifter	0,9	1,1	1,2	0,8	1,1
Netto driftsutgifter til 392 andre religiøse formål pr. innbygger i kroner	24	26	34	20	37
Brutto investeringsutgifter til funksjon 390,393 pr. innbygger	248	200	34	0	157

Som oversikten viser gir Sør-Varanger kommune mindre enn KOSTRA kommunene, men samtidig mer enn Alta. Sør-Varanger kommune bevilger mer i investeringstilskudd enn de øvrige kommunene.

Sør-Varanger menighet er en del av Varanger prosti i Nord Hålogaland bispedømme. Menigheten har ca 8 000 medlemmer. Det er 6 kirkebygg i menigheten, Bugøynes, Neiden, Kirkenes, Sandnes, Svanvik, Kong Oscar II, i tillegg til Tårnet skolekapell som er sjelden i bruk, og Kirkenes gravkapell som ikke er i bruk. Det er også 8 kirkegårder i menigheten. SVM er den eneste menigheten som forvalter så mange kirker og kirkegårder, over et så stort geografisk område. I disse kirkebyggene er det kontinuerlig gudstjenester, i tillegg til begravelser og vielser. Distansene innad i menigheten byr på praktiske og økonomiske utfordringer.

Konsekvensene ved en 10 % reduksjon er utredet av kirkevergen:

- Det vil bli nødvendig å redusere antall stillinger blant de fellesrådsansatte i menigheten, dette vil føre til reduksjoner i driften. For menighetsrådet vil reduksjon i tilskudd i all hovedsak medføre at det blir umulig å utføre de lovpålagte forpliktelser menigheten har jfr blant annet gravferdsloven og kirkeloven. Sør-Varanger menighetsråd har 3 stillinger i administrasjonen. Dette er kirkeverge (100%), saksbehandler (100%) og to sekretærer (75% og 25%). Disse stillingene er opprettet for å ivareta behovene knyttet til menighetens ansvarsområde. Hovedmålet for administrasjonen er å være et serviceorgan både internt og eksternt. Administrasjonen har godt innarbeidede rutiner i forhold til tilrettelegging for gravferd, kirkelige handlinger, planlegging og gjennomføring av menighetsrådsmøter, oppfølging av vedtak i menighetsrådet og generell saksbehandling, og utleie av kirkebygg til konserter og turismevirksomhet. Det jobbes målrettet mot innføringen av gravferdsavgiften, og det er laget en plan for denne prosessen.
- Rehabiliteringsprosjektene som pågår, og som er planlagt for flere år framover, er nødvendige grep for å ivareta forvaltningsansvaret for byggene. Kirkeverge er den som iverksetter og styrer prosjekteringen. For å gjennomføre dette har administrasjonen en arbeidsfordeling som frigir kirkevergens arbeidstid slik at det er mulig å gjennomføre rehabiliteringen. Noe av det som gjenstår er utbedringer som er særdeles viktig for bevaring og ivaretagelse av byggene. En reduksjon i tilskudd vil føre til at det ikke vil være mulig å gjennomføre de planlagte rehabiliteringsprosjektene.
- Sør-Varanger menighetsråd er inne i en prosess knyttet til gravferdsregistrering, der administrasjonen og gravertjenesten jobber intenst med oppgradering og digitalisering av gamle systemer. Neste steg i prosessen er ytterligere kursing og det er en betydelig arbeidsmengde som gjenstår. Fullføring av denne prosessen kommer til å medføre økte inntekter i form av festeavgift. For å gjennomføre dette er det nødvendig å ha personell i de stillingene som er i dag.

- Menighetsrådet har også igangsatt oppgradering og oppdatering av menighetens HMS system, herunder blant annet rutiner, internkontrollsystem og brannsikkerhet. Dette krever store ressurser, og administrasjonen utfører arbeidet, med hjelp av en arbeidsgruppe fra menighetsrådet.
- Mye av tilbudet menigheten gir medlemmene er gjennomførbart ved hjelp av frivilling innsats. Det fryktes at reduksjon i tilbudet vil kunne bidra til å redusere antallet frivillige og dermed vil en reduksjon ha store konsekvenser.
- En eventuell oppsigelsesprosess vil kreve store ressurser fra administrasjonen, og vil ikke være mulig å iverksette med umiddelbar virkning.

Tiltak 13 Reduksjon av tilskudd til Nora senteret IKS med 10 %

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgift	-234	-234	-234	-234
Inntekt	0	0	0	0
Netto besparelse	-234	-234	-234	-234

Kommunen er medeier i Nora senteret IKS. Senter er et krise- og incest senter med tilbud til både menn og kvinner. Kommunen yter tilskudd i henhold til selskapsreglene for Nora senteret IKS pkt 18 der representantskapet vedtar budsjett for kommende år og den enkelte deltakerkommune har plikt til å yte sin del av det tilskuddet representantskapet har vedtatt.

Representantskapet i Nora senteret IKS har den 1 oktober 2012 vedtatt at Sør-Varanger kommune skal yte kr. 2 340 000,- til Nora senteret IKS for 2013. Rådmannen har innarbeidet tilskuddet i konsekvensjustert budsjett slik:

(tall i 1000)

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Overføring til Nora senteret	2 340	2 340	2 340	2 340	2 340

Nora senteret har i dag 800 % stilling og et budsjett i størrelsesorden 8,1 mill.kr. De er eier av et hus i Henrik Lundsgate hvor restgjelden pr utgangen av 2012 er 11,4 mill.kr. Gjelden betjenes med en årlig rente- og avdragsbelastning på vel kr. 800 000,-.

Daglig leder for Nora senteret har redegjort for konsekvensene ved 10 % reduksjon av Nora senterets budsjett, noe som for Sør-Varanger kommune vil gi en årlig besparelse på kr. 234 000,-.

Konsekvensen vil være:

- 10 % av kommunenes midler vil for Nora senteret utgjøre kr 557 000,-. Alle eierkommunene vil som følge av Sør-Varanger kommunes vedtak måtte få tilsvarende reduksjon som vertskommunen.
- Dette vil også få konsekvenser for budsjettet til SMI-delen: For dette området gjelder fortsatt finansieringen med 80 % fra Staten og 20 % fra kommunene. En 10 % reduksjon vil til sammen utgjøre 637 000,- for senteret mot incest.

- Nora senteret ønsker å vise til at de faktisk har tatt sin del av innsparingen da de ikke har økt budsjettet for 2013 i forhold til budsjettet for 2012, altså ikke økt budsjettet i forhold til konsumprisindeks og forventet lønnsvekst.
- Selskapsavtalen Punkt 18. Årsbudsjettet: «*Representantskapet skal vedta selskapets budsjett for kommende år. Den enkelte deltaker kommune har overfor selskapet plikt til å yte sin del, jfr. pkt 5, av det tilskudd representantskapet har vedtatt.*» Det vil gi store konsekvenser for budsjett i ettertid da ingen av kommunene vil forholde seg til selskapsavtalen. I ytterste konsekvens vil kommunene ikke oppfylle kravene om en lovpålagt oppgave etter kritesenterloven.
- Senteret har ikke mange variable poster i budsjettet. De fleste poster er faste utgifter som avdrag lån og renter, forsikring, strøm, avskrivninger, bedriftshelsetjeneste, telefon, data, serviceavtaler på bygget, penger til lønnsforhandlinger, penger til lovpålagt tolketjeneste, nødmat til beboerne og vedlikehold bygg. Vi reiser også en del ut i de andre kommunene som eier oss. Dette for og møte hjelpeapparatet der for å vareta en lovpålagt oppgave som oppfølging i reetableringsfasen til tidligere beboere. Dette krever resurser.

Nora senteret IKS vil strekke seg for å klare innsparing for 2013 slik at senteret heller ikke for 2014 vil be om økt bevilgning fra eier kommunene, men overføre et eventuelt overskudd inn i 2014 for å demme opp for lønns- og pris vekst.

Tiltak 14 Reduksjon av tilskudd til Barentshallene KF med 10 %

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgift	-545	-545	-545	-545
Inntekt	0	0	0	0
Netto besparelse	-545	-545	-545	-545

Sør-Varanger kommune har organisert sin drift av kommunale idretthaller og anlegg i et eget selskap, Barentshallene KF. Sør-Varanger kommune må yte tilskudd. Rådmannen har i konsekvensjustert budsjett innarbeidet ett tilskudd til Barentshallene KF som for 2012, kun justert for lønns- og prisvekst 3 %. Tilskuddet er kr. 5 436 340,-.

Daglig leder for Barentshallene KF har utredet konsekvensene ved 10 % reduksjon av tilskuddet kommunen yter til Barentshallene KF;

At fysisk aktivitet gir en betydelig helsegevinst er vel dokumentert, det kan igjen virke positivt i forhold sykefravær blant innbyggerne i kommunen. I tillegg tilbyr våre anlegg en betydelig sosial tjeneste som er viktig i en kommune med ambisjoner om å nærme oss 12 000 innbyggere på sikt. Barentshallene KF har i dag årlig 165 000 besøkende brukere ved foretakets anlegg, noe som setter våre arenaer i en særstilling i forhold til både kommunale og for så vidt andre næringsvirksomheter

Bryter vi ned den faktiske budsjetterte kostnaden for 2013 i foretakets anlegg på brukernivå for Sør-Varanger kommune, fremstår tallene slik:

Med en totalramme på 12 millioner fordeles kostnadene som følger

Publikumskostnader	4 063 000 kr.
Undervisningskostnader	2 452 000 kr.

Lag, foreninger og arrangementer 1 323 000 kr.
 Tilskudd redusert hall-leie 1 500 000 kr.
Ordinært kommunalt tilskudd 1 482 000 kr.
 Annen ikke-påvirkningsbar kostnad 1 180 000 kr.

Et kutt i det ordinære kommunale tilskuddet innebærer at kostnadsdekningen øker for de øvrige brukerne. En ytterligere økning i billett og leiepriser vil erfaringsmessig bidra til lavere frekvens på bruk. Skulle manglende betalingsvilje føre til liten dekningsgrad må foretaket vurdere stegning av anlegg. Videre må tiltak iverksettes som kutt i tilsyn til skoleundervisning, reduksjon i bemanning og forringelse av tjenestekvalitet, mindre planlagt vedlikehold og i ytterste konsekvens en reduksjon i åpningstider

En reduksjon av tilskudd tilsvarende 10 % vil utgjøre vel kr. 545 000,- i årlig besparelse for Sør-Varanger kommune i overføringsutgifter. Reduksjonen i Barentshallene KF vil medføre forringelse av tjenestenivået i Barentshallene KF.

Tiltak 15 Reduksjon av tilskudd til Varanger museum IKS og Tana og Varanger museumssida med 10 %

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgift	-240	-240	-240	-240
Inntekt	0	0	0	0
Netto besparelse	-240	-240	-240	-240

Sør-Varanger, Vadsø og Vardø kommune er eiere av Varanger museum IKS og yter tilskudd til museet. Rådmannen har i konsekvensjustert budsjett innarbeidet en videreføring av tilskuddet til Varanger museum i samme størrelsesorde som for 2012, kun justert for lønn- og prisvekst 3 %. Tilskuddet vil utgjøre kr. 1 756 150,- for 2013. I tillegg dekker Sør-Varanger kommune utgifter til husleie og øvrige driftsutgifter for bygningene, i størrelsesorden kr. 650 000,- pr år.

Tilskuddet fra Sør-Varanger kommune til Varanger museum IKS er hjemlet i selskapsavtalen av 2009. I selskapsavtalen står minimumsbeløpet kr. 1 300 000,-. Utover dette er det en avtale om renhold, som ble stipulert til kr. 308 000,-, altså til sammen skal tilskuddet utgjøre kr. 1 608 000,- pr år.

Museet får midler fra staten, fylkeskommunen og kommunene. Staten skal i utgangspunktet bidra med 60 %. Staten indeksregulerer tilskuddet årlig, mens verken fylkeskommunen eller kommunene gjør dette, noe som medfører at tilskuddet i realiteten går ned for hvert år, tatt lønn- og prisvekst i betraktning.

Konsekvensene ved en reduksjon av tilskuddet til Varanger museum IKS vil i første omgang bli redusert åpningstid ved distriktsanleggene samt mindre helgeåpent på Grenselandmuseet. Det kan bety stillingsreduksjon ved museet i Sør-Varanger. Museet har en langsiktig strategi om utvidelse av både tilbud og åpningstid og en reduksjon av tilskuddet vil forringe utviklingen.

Tilskuddet til Tana og Varanger museumssida er budsjettert med til sammen kr. 710 700,-. Dette inkluderer også tilskuddet til Øst-Samisk museum. Tilskuddet er justert med 3 % lønns- og prisvekst i forhold til 2012. En reduksjon på 10 % vil utgjøre vel kr. 70 000,-.

Tiltak 16 Avvikling av Sjømannsklubben

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-420	-420	-420	-420
Inntekter	50	50	50	50
Netto besparelse	-370	-370	-370	-370

Kommunen opprettet i desember 2004 et velferdstilbud for russiske sjømenn i Miljøbygget. Klubben har en 100 % ansatt. Tilbudet hadde åpent fra 17.00-20.00 tre dager i uka den første tiden, men det ble senere utvidet til 5 dager i uka. Tilbudet ble ansett for å være viktig for å trekke russiske fiskefartøy til Kirkenes og derved aktivitet til den maritime næringa i kommunen. Tilbudet er ikke lov pålagt.

Det har vært en forutsetning at deler av tiltaket skulle finansieres gjennom tilskudd fra næringslivet og ble det inngått avtale med Ordretelefon1 AS som skulle stå for innsamling av midlene. Innsamlede midler har variert fra år til år og utgjorde i snitt ca kr 120.000 de første årene. Ordretelefonen 1 AS ble nedlagt i 2010 og organisert innsamlingen har etter dette ikke blitt gjennomført og innsamlede midler var redusert til kr 81.000 i 2011. Hittil i år har det ikke kommet inn midler til sjømannsklubben fra næringslivet.

Tilbudet benyttes fremdeles av russiske sjømenn, men som kjent er aktiviteten redusert betraktelig som følge av færre anløp av russiske fartøy. I dag har klubben et gjennomsnittlig besøkstall på 18 pr dag. Klubben har åpent 5 dager i uka.

Tiltak 17 Avvikling av startlånsordninga

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgift	-330	-330	-330	-330
Inntekt	0	0	0	0
Netto besparelse	-330	-330	-330	-330

Sør-Varanger kommune tilbyr startlån til kommunens innbyggere. Startlån er en behovsprøvd låneordning hvor kommunen og husbanken har et felles ansvar for risiko og utlån. Lånet tas opp av kommunen i Husbanken, under ordinære lånevilkår, for videre utlån til lånesøkere i kommunen. Lånet innkreves og administreres av Lindoft.

Startlån er ikke en lovpålagt oppgave for kommunene, men et frivillig tilbud for å skape muligheter for vanskeligstilte å komme inn på boligmarkedet i kommunen. Dersom ordningen avvikles vil startlån ikke kunne tilbys til kommunens innbyggere da Husbanken ikke har noen egen ordningen på dette området.

Hittil i år er det behandlet 75 startlånsøknader. Det er lånt ut vel 12,9 mill.kr, fordelt på 26 saker. 20 søker har fått avslag. De fleste avslag begrunnes i at de ikke kommer inn under startlånskriteriene som vanskeligstilte.

Ordningen kan avvikles i sin helhet. Pr i dag er startlånsordningen organisert under sosialtjenesten og det benyttes om lag 75 % stilling til oppgavene. En avvikling av tilbudet vil gi en årlig besparelse på om lag kr. 330 000,-.

Tiltak 18 Utvidelse av eiendomsskatteområdet

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgift	10 000	0	0	0
Inntekt	0	10 000	10 000	10 000
Netto	10 000	-10 000	-10 000	-10 000

Sør-Varanger kommune har eiendomskatt begrenset til Kirkenes halvøya hva angår boligeiendommer og næringsbygg samt verk og bruk i hele kommunen. Eiendomskatt er en frivillig kommunal skatt hvor kommunen beholder 100 % av inntektene fra eiendomskatten. Det er kommunestyret som avgjør hvorvidt kommunen skal ha eiendomskatt og som fastsetter eiendomsskatteområdet.

Sak vedrørende utvidelse av eiendomsskatteområdet til hele kommunen har vært politisk behandlet to ganger de siste årene.

Kommunestyrets vedtak i sak 095/10 av 07.12.2010:

Sør-Varanger kommune vedtar å utvide eiendomsskatteområdet til å gjelde hele kommunen slik det gis anledning til i eiendomsskatteloven gjeldende fra og med 2013.

Det gjennomføres en alminnelig omtaksering av alle eiendomsskatteobjekter innenfor eksisterende eiendomsskatteområde samt en nytaksering av eiendommer innenfor det utvidede området i 2012, gjeldende fra og med 2013.

Det skal utarbeides nye eiendomsskattevedtekter som skal gjelde fra og med 01.01.2013.

Det skal utarbeides nye takseringsprinsipper som skal vedtas av sakkyndig nemnd for eiendomsskatt.

Det utnevnes en sakkyndig nemnd på 3 medlemmer og med 3 varamedlemmer til erstatning for dagens nemnd. Den nye ankenemnden må være utnevnt i kommunestyret innen utgangen av januar 2012.

Det vedtas å sette av kr 9 070 576,- til prosjektet, som finansieres slik:

<i>Bruk av driftsfond 2565002</i>	<i>kr 4 000 000,-</i>
<i>Bruk av beredskapstiltak</i>	<i>kr 689 059,-</i>
<i>Bruk av Avsetning regnskapsoppgjør 2008 2565020</i>	<i>kr 900 000,-</i>
<i>Bruk av investeringsfond 2545102</i>	<i>kr 3 481 517,-</i>

Kommunestyrets vedtak i sak 097/11 av 17.11.11:

Kommunestyrets tidligere vedtak om utvidelse av eiendomsskatteområdet oppheves. Dagens eiendomsskatteområde og regelverk opprettholdes som for 2011.

Kommunenes adgang til å fastsette eiendomsskatt er hjemlet i eiendomsskatteloven. Innenfor lovens rammer har kommunene et visst handlingsrom og dette gir forskjeller mellom kommunene. I kommunens nøkkeltallsanalyse er dette redegjort for nærmere.

Eiendomsskattelova § 3 definerer utskrivningsalternativ;

Kommunestyret kan skrive ut eiendomsskatt etter følgende alternativ:

- Faste eiendommer i heile kommunen
- Faste eiendommer utbygd på byvis
- Bare på verk og bruk i heile kommunen
- Bare på verk og bruk og annan næringseigedom i heile kommunen
- Faste eiendommer utbygd på byvis og verk og bruk i heile kommunen
- Faste eiendommer utbygd på byvis og verk og bruk og andre næringseiendommer i heile kommunen
- Faste eiendommer i heile kommunen, unntatt verk og bruk og annan næringseigedom

Til kommunen er regna sjøområde ut til grunnlinjene.

Kommunestyret fastsetter skattesatser mellom 2 og 7 promille jfr. Eiendomsskatteloven § 11. Dette gjøres hvert år i forbindelse med budsjettbehandlingen.

Som eiendomsskatteloven hjemler finnes flere utskrivningsalternativ. Dersom kommunestyret ønsker å gå for en utvidelse av eiendomskatteområdet må det avsettes midler til taksering. Som redegjort for tidligere har en slik taksering en kostnadsramme på vel 10 mill.kr. Rådmannen foreslår at ved et eventuelt vedtak om utvidelse av eiendomsskatt bør utgiftene til dette dekkes ved bruk av disposisjonsfond. Inntekspotensialet som ble redegjort for i konsulentrapporten fra 2010 tilsier en årlig merinntekt i størrelsesorden 10 mill.kr.

Tiltak 19 Økt utbytte fra Varanger kraft AS

(tall i 1000)

Økt inntekt	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	0	0	0	0
Inntekter	-3 125	-3 125	-3 125	-3 125
Netto merinntekt	-3 125	-3 125	-3 125	-3 125

I en ekstraordinær generalforsamling i Varanger Kraft AS den 10 september vedtok eierkommunene at utbyttet fra selskapet skal være på et nivå tilsvarende 50 millioner kr i årene fremover. I 2011 ble det utbetalt utbytte tilsvarende 50 millioner kr, noe som utgjorde 15,625 mill kr for Sør-Varanger kommune.

I 2012 ble det vedtatt et noe lavere utbytte, Sør-Varanger kommune fikk i år utbetalt 12,5 mill kr. Dersom styret følger opp generalforsamlingens vedtak vil inntektene kunne økes med 3,125 millioner kr hvert år i planperioden. Det er i konsekvensjustert budsjett innarbeidet tilsvarende utbytte som for 2012, altså 12,5 mill.kr.

5.2 Tiltak innenfor kultur- og oppvekstområdet

Tiltak 20 Avvikling av kinotilbudet

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	0	-870	-870	-870
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	0	-870	-870	-870

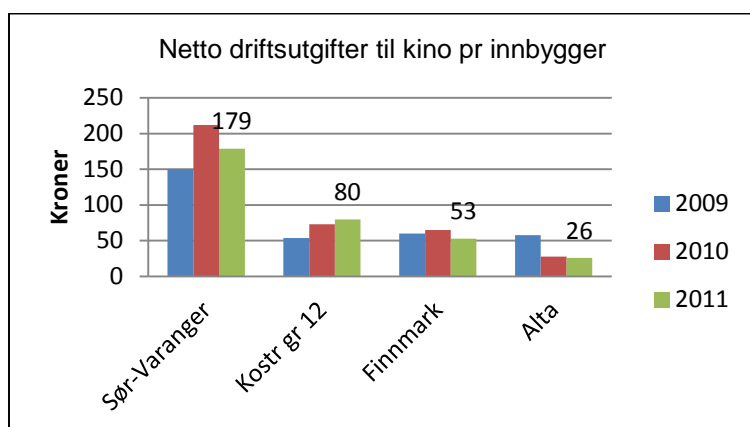
Sør-Varanger kommune er medeier Aurora Kino IKS som skal sikre innbyggerne et godt og variert filmtilbud innefor en gitt driftsramme.

Under følger budsjettet for kinodrift slik kinoen er organisert i dag. Lønnsutgiftene dekker utgiftene til renhold.

(tall i 1000)

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	183	195	195	195	195
Leie av lokaler	686	686	686	686	686
Tilskudd til Aurora kino	675	675	675	675	675
Bruk av disposisjonsfond	-675	0	0	0	0
Nettoutgift kino	869	1 556	1 556	1 556	1 556

Nøkkeltallsanalysen viser at kommunen har et forholdsvis dyrt kinotilbud. Hele 179 kroner pr innbygger, eller 0,33 % av de totale driftsutgiftene, bruker vi på å gi kommunens innbyggere et kinotilbud. Dette er langt over Alta kommune som også er medeier i Aurora Kino. Samtidig ligger vi godt over gjennomsnitt i Kostra gruppa og Finnmark.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Netto driftsutgifter til kino i forhold til kommunens totale driftsutgifter (i prosent)	0,33	0,15	0,09	0,05	0,04
Netto driftsutgifter til kino per innbygger	179	80	53	26	18
Netto driftsutgifter til kino per besøkende	75,3	43	30,8	10,7	8,3
Antall innbyggere per kinosete	29,8	28,3	25,3	57,7	61,6
Besøk per kinoforestilling	24,8	22,3	17,6	13,6	31,4

Kinobedrift	Forestillinger	Besøk	Omsetning	Snittbesøk
Kirkenes kino	792	18 480	1 712 108	23

Oversikten over er utarbeidet av Aurora kino IKS og viser antall forestillinger og besøkende i 2011 for Aurora kino – Kirkenes.

Sør-Varanger kommune har vedtatt en selskapsavtale med Aurora kino IKS den 2 april 2008 gjeldende fra og med 1 januar 2009. Ifølge avtalens § 19 om uttredelse kan ikke deltakerne si opp avtalen de første fem år etter vedtakelsen av avtalen. Deretter kan kommunen med etter års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i selskapet og kreve seg utløst av det. Rådmannen tolker avtalen slik at dersom en ønsker å uttrede fra selskapet kan dette tidligst gjelde fra og med 1 januar 2014 og at avtalen må sies opp innen utgangen av år 2012.

Når det gjelder leie for kinolokalet har kommunen en uoppsigelig husleiekontrakt med Coonor tom 15.01.2021. Husleien er for 2012 budsjettert til kr. 686 000,-. Dette medfører at kommunen må betjene husleien selv om kinotilbudet avvikles.

Tiltak 21 Nedlegging av bassenget i Bjørnevatn

(tall i 1000)

Bespargelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter Barentshallene	-528	-528	-528	-528
Utgifter SVK	-414	-414	-414	-414
Inntekter				
Netto besparelse	-942	-942	-942	-942

Rådmannen foreslo i budsjettet for 2012 å avvikle bassengtilbudet i Bjørnevatn i sin helhet. Tiltaket ble ikke vedtatt i budsjettbehandlingen og bassenget har også i 2012 vært driftet til både til skolesvømming og folkebad.

Driften av folkebad i bassenget i Bjørnevatn er tillagt Barentshallene KF, som har både lønnsutgiftene og inntektene. Bassenget benyttes som folkebad 2 ganger i uken. Styret i Barentshallene KF har vedtatt å avvikle folkebad i Bjørnevatn med bakgrunn i at dette ikke er kostnadssvarende og at besøkstallene er svært små.

Oversikt over besøkstallene ved folkebad i Bjørnevatn pr. oktober;

	2011	Pr. okt. 2012
Publikumsbesøk	697	304
Utleie til lag og foreninger (antall besøkende)	647	807
Inntekter	36 970	21 670

I perioden 4.september til 16.oktober 2012 har det vært 66 besøkende. Dette innebærer et gjennomsnittlig besøkstall på under 7 personer hver åpningsdag. Billettinntektene i denne perioden var på kr. 2 130,-.

Barentshallene KF har sitt budsjettokument utarbeidet en oversikt over kostnader pr bruker på de anlegg de drifter.

(tall i 1000)

	Fjellhallen	Barentshallen	Barentsbadet	Svømmehall Bjørnevatn
Kostnader pr. bruker	63	31	140	345
Kommunal overføring pr. bruker	45	6	47	321

Oversikten viser at men Barentsbadet har en utgift pr bruker på 140 kr har svømmehallen i Bjørnevatn tilsvarende utgift kr. 345,-.

Barentshallene KF har i sitt budsjettforslag fremmet å benytte midlene ved nedleggelse av folkebad i Bjørnevatn til redusert halleie for barn og unge. Barentshallene KF har en utgift på bassenget i Bjørnevatn på kr. 528 000,-.

Når det gjelder kostnader til skolesvømming er disse beregnet til kr 414.000. Beløpet inkluderer utgifter til strøm og varme, kommunale avgifter, vedlikehold og drift samt vaktmester og renhold.

Barentsbadet har god kapasitet til skolesvømming og nedlegging av bassenget vil således ikke redusere svømmetilbudet til elevene ved barneskolen i Bjørnevatn og lovpålagt svømmeundervisning i henhold til opplæringsloven. Avvikling av bassenget i Bjørnevatn kan medføre noe merutgifter som følge av skyss. Dette må eventuelt dekkes innenfor skolens eget driftsbudsjett.

Tiltak 22 Redusert tjenestetilbud ved Kirkenes kompetansesenter

Kirkenes kompetansesenter er et kommunalt kunnskapssenter med 9 årsverk. Kirkenes kompetansesenter ivaretar i dag lovpålagte oppgaver innenfor introduksjonsloven med norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, Kompetansesenteret får tilskudd fra staten for å gi norskopplæring til flyktninger og innvandrere med rett og plikt til norskopplæring. Det er i dag 90 elever som mottar norskundervisning.

I tillegg ivaretar kompetansesenteret lovpålagte oppgaver innenfor opplæringsloven med grunnskole- og spesialundervisning for voksne. Senteret har i dag 5 søkere som oppfyller kravene i loven og har rett til grunnskoleopplæring og tre unge voksne som har rett til spesialundervisning.

(tall i 1000)

Konsekvensjustert budsjett	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	5 120	5 688	5 688	5 688	5 688
Husleie	850	900	900	900	900
Driftskostnader	1 494	974	974	974	974
Inntekter	-6 635	-5 645	-5 645	-5 645	-5 645
Nettoutgift Kompetansesenteret	829	1 917	1 917	1 917	1 917

Ut over lovpålagte oppgaver tilbyr Kirkenes kompetansesenter tjenester innenfor følgende områder:

- *Russiskkurs*
- *Talking og oversetting norsk-russisk:*
- *Undervisning av soldater på GSV i russisk språk og samfunn:*
- *Tilrettelegging for høyere utdanning for Universitetene i Nordland (UiN) og Tromsø (UiT), Høgskolen i Finnmark (HiF) og gjennom Studiesenteret.no.*
- *Eksamensavvikling høyskole og universitet*

I tillegg er det 70 studenter som deltar på studier som organiseres av kompetansesenteret innenfor studiene:

- Sykepleier (HiF)
- Barnevernspedagog (HiF)
- Master i Borderologi (UiN)
- Lærerutdanning 1-7 (Høgskolen i Telemark/studiesenteret)
- Økonomi og administrasjon (Høgskolen i Hedmark (HiH)/studiesenteret)
- Bedriftsøkonomi (HiH/studiesenteret)
- Rådgivning (Høgskolen i Nesna/studiesenteret)

Arbeidet med tilrettelegging av høyere utdanning er ikke inntektsgivende, og senteret har direkte utgifter i forbindelse med studier med unntak av studier i regi av Høgskolen i Finnmark.

Rådmannen har utredet to alternativer for redusert tjenestetilbud ved kompetansesenteret. Ved begge alternative vil husleien bestå da husleiekontrakten er uoppsigelig i leieperioden som utløper i 2021.

Alternativ 1 Nedleggelse av Kirkenes kompetansesenter

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-6 662	-6 662	-6 662	-6 662
Inntekter	5 645	5 645	5 645	5 645
Netto besparelse	-1 071	-1 071	-1 071	-1 071

Rådmannen vurderer det som en mulighet å nedlegge kompetansesenteret i nåværende form i sin helhet. Ved en eventuell nedleggelse skal allikevel de lovpålagte oppgavene, norskopplæring for innvandrere og grunnskoleopplæring for voksne, løses. Dette kan enten løses ved at kommunen kjøper tjenestene fra andre opplæringsinstitusjoner eller ved at oppgaven ivaretas av andre virksomheter i kommunen. Det antas at tilskudd til norskopplæring for innvandrere vil være tilstrekkelig til å dekke kostnadene til ordningen.

Øvrige oppgaver som i dag ivaretas av Kirkenes kompetansesenter, men som ikke er lovpålagte vil således ikke lenger bli løst i kommunal regi. Noe av disse tilbudene vil kunne løses av andre aktører i markedet.

Alternativ 2 Redusert tjenestetilbud Kirkenes kompetansesenter

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	-600	-600	-600	-600
Inntekter				
Netto besparelse	-600	-600	-600	-600

Alternativt til å legge ned all aktivitet ved Kirkenes kompetansesenter kan være å redusere bemanningen ved senteret tilsvarende en stilling.

En slik reduksjon vil medføre et noe redusert utdanningstilbud i kommunen samt endret kurstilbud. De lovpålagte oppgavene innenfor introduksjonsloven og opplæringsloven vil bli opprettholdt som i 2012.

Tiltak 23 Redusert tilbud ved hovedbiblioteket i Kirkenes

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-334	-388	-388	-388
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-334	-388	-388	-388

Målsetning med folkebiblioteket er å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet gjennom informasjonsformidling og ved å stille bøker og annet egnet materiale gratis til disposisjon for alle som bor i landet. Folkebibliotekene er ledd i et nasjonalt biblioteksystem. Folkebiblioteket skal i henhold til bibliotekloven tilrettelegge bibliotek tjenester for alle som bor i kommunen. Biblioteket har et spesielt ansvar for barn og ungdom. Bibliotekets åpningstider, tjenester og lokaler må være tilpasset lokalsamfunnet. Grupper med spesielle behov må spesielt tilgodeses. Folkebiblioteket skal sørge for at språklige minoriteter, innvandrere, flyktninger og asylsøkere får litteraturtilbud på eget morsmål. Den samiske befolkning skal spesielt tilgodeses.

Folkebibliotek er en lovpålagt oppgave.

Nøkkeltall	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Netto driftsutgifter til folkebibliotek i forhold til kommunens totale driftsutgifter (i prosent)	1	0,7	0,7	0,8	0,6
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger	521	376	432	374	258
Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger	6,2	5	4,5	3,8	5,1
Bokutlån fra folkebibliotek per innbygger i alt	4,4	3,5	3,2	2,5	3,5
Barnelitteratur, antall bokutlån barnelitteratur per innbygger 0-13 år	9,3	9,7	7,8	6,6	9,7
Voksenlitteratur, bokutlån voksenlitteratur per innbygger 14 år og over	3,5	2,2	2,2	1,5	2,2
Utlån, andre media i alt fra folkebibliotek per innbygger	1,8	1,6	1,4	1,3	1,6
Tilvekst alle medier i folkebibliotek per 1000 innbygger	267	340	421	172	273
Besøk i folkebibliotek per innbygger	6,6	5,5	4,8	6	4,6
Årsverk, antall innbyggere per årsverk i folkebibliotek	1366	1959	1537	2755	2740

Kommunen bruker om lag 1 % av kommunens driftsutgifter på bibliotek. Dette er 521 kr pr. innbygger og med dette prioriterer vi folkebibliotek høyest av alle vi sammenligner oss med. Men biblioteket er også godt besøkt og vi ligger over alle i sammenligningsgruppa hva angår utlån. Det som er gledelig er at vi har høyt utlån av barnelitteratur. Det er i all hovedsak antall årsverk hvor vi ligger høyt, mens kjøp av medier/bøker er som landsgjennomsnittet. En stor andel av kommunens driftsutgifter er knyttet til husleie.

Hovedbiblioteket i Kirkenes holder til i Samfunnshusets lokaler ved torget. Biblioteket holder åpent 5 dager i uka. Mandag til torsdag fra kl.10–18. Fredag fra kl.10-17 og lørdag kl.11-15. Biblioteket har begrenset åpningstid på sommeren.

Hovedbiblioteket har økt besøk fra skoler og elever om formiddagen, som holder på med leseprosjekter. I løpet av oktober ble biblioteket besøkt av 231 elever. Hovedbiblioteket er nærbiblioteket til alle tettstedene Bjørnevatn, Hesseng, Sandnes og Kirkenes. Språkhjelpa bruker biblioteket hver torsdag ettermiddag, og biblioteket er vesentlig for å opprettholde dette tilbudet ifølge Flyktingtjenesten.

Sør-Varanger bibliotek mottok i 2012 kr 640 000 i tilskudd fra staten og fra Finnmark og Troms fylkeskommuner til å betjene den norsk - russiske bibliotekstjenesten. Dette finansierer blant annet 0,5 årsverk bibliotekar som ivaretar denne tjenesten. Biblioteket deltar i mange prosjekter. I 2012 mottok biblioteket kr. 75 000 i tilskudd fra Den Kulturelle Spaserstokk og kr. 120 000 i tilskudd fra Nasjonalbiblioteket. Å søke på prosjekter og ikke minst utføre de, er en forutsetning for at virksomheten kan opprettholde god nok bemanning. Slike prosjekter er med på å gi gode kulturtilbud til grupper og derav opplevelse av Sør-Varanger kommune som en god bostedskommune. Et godt bibliotek er en viktig infrastruktur i en kommune. Det er ofte den institusjon som besøkes først av nye, tilflyttede arbeidstakere og innvandrere.

Det er knyttet 6,49 årsverk til hovedbiblioteket. Det er mulig å nedbemanne biblioteket med 0,4 årsverk og samtidig opprettholde dagens åpningstider. Dette på grunn av effektivisering og prioritering av arbeidsoppgaver gjort i virksomheten i forbindelse med innsparingene i 2012. Nedbemanning av 0,4 årsverk vil gi en årlig besparelse på kr 172 000.

Dersom en velger å nedbemanne ytterligere 0,5 årsverk vil det kunne gi en besparelse med 9 måneders, tilsvarende kr 162 000 i 2013. Deretter en årlig besparelse på kr 216 000.

Konsekvensen av det vil være at biblioteket må holde stengt en dag i uken. Dette vil ikke være i tråd med forskrifter i Bibliotekloven. I 2012 er biblioteket nedbemannet med 0,5 årsverk med reduserte åpningstider som konsekvens. Ukentlig åpningstid er redusert på kveldstid med 6 timer pr. uke i høst/ vintersesongen og 2 timer pr. uke om sommeren.

Samlet vil begge disse tiltakene gi en årlig besparelse på kr 388 000.

Tiltak 24 Avvikle tilbud om bokbusstjenester

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-30	-60	-60	-60
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-30	-60	-60	-60

Kommunen kjøper bokbusstjenester fra Nesseby kommune som et bibliotektilbud til befolkningen i Bugøyfjord og Neiden for kr 60 000 i året. Bokbussrutene følger skoleruta, og er da gjeldene fra høst til sommeren.

Fra 2011 har det ikke vært mulig å få ut eksakte utlånstall fra bokbussen for betjening av distriktene Bugøyfjord og Neiden. Dette pga ny dataversjon på bokbussen. Det sies at oppslutningen er god fra Bugøyfjord og Neiden. I 2010 var totalutlånet på 1789 enheter, fordelt på 1361 bøker og 419 AV-media (lydbøker, språkkurs, dvd, cd). Utlånet til barn utgjorde 42 % av totalutlånet.

Dersom en avviker bokbusstilbudet vil det kunne gi en besparelse på kr 30 000 i 2013 og deretter en årlig besparelse på kr 60 000.

Konsekvensen ved nedleggelse av bokbusstilbudet er at beboere i Bugøyfjord og Neiden ikke har ett bibliotektilbud i sitt distrikt, og må oppsøke hovedbiblioteket i Kirkenes for å få tilgang på bibliotektilbud. God tilgjengelighet (åpningstider/ ressurser) på hovedbiblioteket vil være viktig for at folk fra distriktet skal ha ett reelt bibliotektilbud på hovedbiblioteket. Jmf. bibliotekloven.

Tiltak 25 Legge ned Bibliotekfilialen i Bugøynes

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-50	-100	-100	-100
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-50	-100	-100	-100

Bibliotekfilialen på Bugøynes er lokalisert i Lassigården som er underlagt Varangermuseene. Filialen holder åpent 7 timer pr. uke, fordelt på 4 ½ timer på formiddager på torsdager og 2 ½ timer på ettermiddagen på mandager. Det er knyttet 0,22 årsverk til tjenestetilbudet. Filialen betjener spesielt skoleelever og barnehager om formiddagen, men også voksne som kommer denne tiden. Det er nå et press på besøket og kan oppstå kollisjon av gruppebesøk pga redusert åpningstider. Åpningstiden og øvrige ressurser er marginal på filialen i Bugøynes.

Nedleggelse av bibliotekfilialen på Bugøynes vil kunne gi en årlig besparelse på kr 100 000, med halvårs effekt, eller kr 50 000, i 2013.

Besparelsen omfatter 0,22 årsverk, samt utgifter til strøm og abonnement. Kommunen betaler ikke husleie til Varangermuseene for bibliotekfilialen på Bugøynes. Mht bøker/ medieinnkjøp baserer filialene seg på å låne bokdepoter fra hovedbiblioteket, og det er ikke noe å spare på å legge ned filialene. Bok- og mediebudsjettet er svært marginalt nå, er kraftig redusert sammenlignet med tidligere år.

En nedleggelse av filialen innebærer at befolkningen på Bugøynes blir uten ett bibliotektilbud, og må bruke hovedbiblioteket i Kirkenes, som sitt nærmeste bibliotek. Det innebærer en kjøretur på 22 mil tur/ retur. Jmf. Bibliotekloven. Nedleggelse av filialer vil innebære at hovedbiblioteket er ansvarlig for å betjene flere distrikter/ flere innbyggere.

Tiltak 26 Legge ned Bibliotekfilialen på Svanvik

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-80	-208	-220	-220
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-80	-208	-220	-220

Bibliotekfilialen på Svanvik er lokalisert i leide lokaler fra Svanvik Næringsbygg. Fra 2012 er det gjort en endring mht betjening ved Svanvik filial. Avtale om kjøp av tjenester fra private (SN) er opphørt. Hovedbiblioteket i Kirkenes betjener filialen 1 dag pr. uke i skoleåret. Utlånet fra Svanvik filial har økt mye med endring av betjening og er inne i en positiv utvikling. Barn tilgodeses spesielt, jmf Bibliotekloven

Når det gjelder leie av lokalet har kommunen inngått en leieavtale med Svanvik Næringsbygg, leieforholdet gjelder i 10 år, frem til februar 2014. Årlige utgifter til husleie, strøm og felleskostnader (snørydding og planklipping) er kr 140 000. Strøm og felleskostnader (snørydding og plenklipping) påløper etter en fordelingsnøkkel. Disse utgiftene var på i kr 18 500 sist år. Kommunen kan velge å si opp leieavtalen, men besparelse av husleie og fellesutgifter vil komme først i februar 2014. Dersom en ønsker å avslutte leieforholdet etter 10 år, må oppsigelse sendes innen 4.februar 2013.

Dersom en avvikler tilbud om bibliotekfilial på Svanvik vil det gi en besparelse på kr 80 000 i 2013, deretter ytterligere 208 000 i 2014. Fra og med 2015 vil det utgjøre en årlig besparelse på kr 220 000. Besparelsen omfatter 0,2 årsverk samt utgifter knyttet til lokalet.

Ved nedleggelse av Svanvik bibliotekfilial vil innbyggere i Pasvik ikke ha noe folkebibliotektilbud i sitt nærdistrikt. Nærmeste bibliotektilbud vil være i Kirkenes.

Tiltak 27 Avvikling av samarbeidsavtale med Kirkenes videregående skole om utdanningsvalg

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-500	-500	-500	-500
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-500	-500	-500	-500

Utdanningsvalg ble obligatorisk på ungdomstrinnet høsten 2008 og skal bidra til å skape helhet og sammenheng i grunnopplæringen og knytte grunnskole og videregående opplæring bedre sammen og er hjemlet i opplæringsloven. Utgiftene til utdanningsvalg skal dekkes av kommunene.

Faget utdanningsvalg skal etter lærerplanen gjennomføres med minst 113 timer på 8. – 10. årstrinn. Formålet med faget utdanningsvalg er å bidra til å skape helhet og sammenheng i grunnopplæringen og knytte grunnskole og videregående opplæring bedre sammen. Å få prøve ut interesser og bli bevisst egne evner og anlegg kan bidra til at flere foretar mer kunnskapsbaserte valg av utdanning og yrke. Faget skal bidra til økt forståelse av arbeidslivets krav om kunnskap og kompetanse og bidra til å skape grunnlag for entreprenørskap.

Opplæringen skal gi elevene erfaring med innhold, oppgaver og arbeidsmåter i ulike utdanningsprogram i videregående opplæring og aktuelle yrker. Elevene skal gis mulighet til praktisk aktivitet og fordykning i fag. Opplæringen i faget skal legge til rette for at den enkelte elev kan få prøve ut og reflektere over sine valg.

Opplæringen skal legge til rette for bruk av hensiktsmessige arbeidsformer, både i skole og arbeidsliv, og for bruk av ulike læringsarenaer som kan gi bred faglig tilnærming gjennom kontakt og samarbeid med videregående skoler og arbeids- og næringsliv. Faget skal legge grunnlag for videre opplæring, arbeid og livslang læring.

Samarbeidet om faget utdanningsvalg mellom Sør- Varanger kommune og Kirkenes videregående skole startet allerede i 2005. Erfaring fra rådgivere i ungdomsskolen viser at elever på 10. trinn nå vet mer om den videregående skole. De vet hva de ulike linjene tilbyr, og de er kjent med skolen og miljøet. Samlet gjør dette at elevene virker sikrere på hva de skal velge. Dette er ikke ensbetydende med at elevene velger det rette utdanningsløpet, men at de er sikrere der og da.

Undersøkelser sier at ungdom i Finnmark som har avbrutt videregående opplæring ikke oppgir feilvalg som årsak. Tilsvarende undersøkelser fra andre deler av landet viser at feilvalg var mye brukt som årsak til avbrutt videregående opplæring.

Sør-Varanger kommune kjøper utdanningsvalg gjennom et samarbeid med Kirkenes videregående skole, Finnmark fylkeskommune. Utgiften har en årlig kostnadsramme på kr. 500.000,- som skal dekke klær og utstyr til elevene samt lønn til undervisningspersonale i den videregående skolen.

Kommunen har ikke anledning til å avvikle faget utdanningsvalg, men har anledning til å undervise i faget selv. Avvikling av samarbeidet med den videregående skolen vil medføre at faget utdanningsvalg i framtiden organiseres med teoretisk undervisning i kommunens egen regi.

Tiltak 28 Redusert tilbud ved kulturskolen

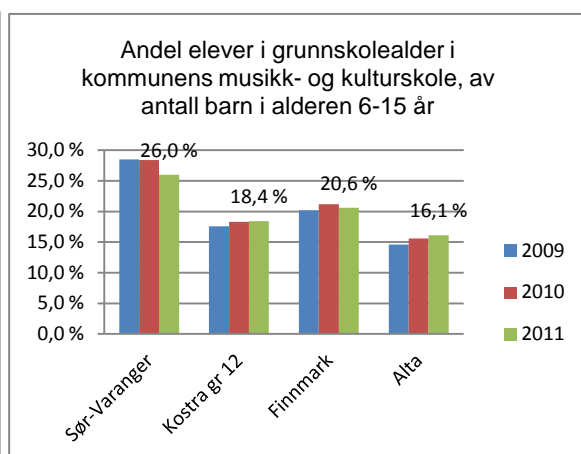
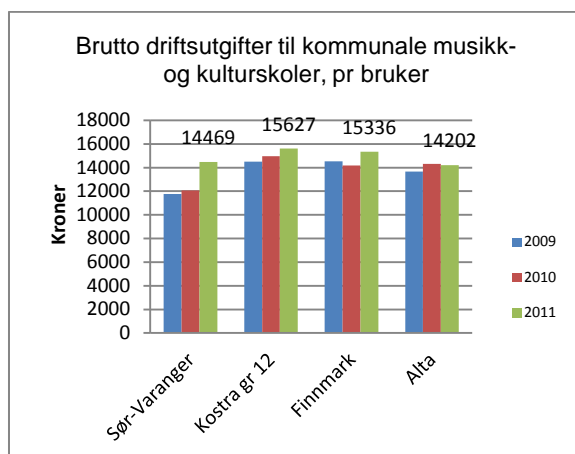
(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	-500	-500	-500	-500
Inntekter				
Netto besparelse	-500	-500	-500	-500

Kulturskolen har 8 lærere fordelt på 6,5 årsverk. I tillegg kjøper skolen tjenester fra Samovarteateret og Musikkgarasjen.

(tall i 1000)

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	3 431	3 597	3 597	3 597	3 597
Kjøp av tjenester	816	1 040	1 040	1 040	1 040
Driftskostnader	607	607	607	607	607
Bruk av fond	-130	0	0	0	0
Inntekter	-1 150	-1 150	-1 150	-1 150	-1 150
Nettoutgift Kulturskolen	3 574	4 094	4 094	4 094	4 094

Kommunen har tradisjonelt bevilget over gjennomsnittet og sammenligningskommunene til musikk og kulturskole og dette bildet er ikke endret, snarere tvert om øker utgiftene pr innbygger i målgruppen.

I Sør-Varanger kommune benytter hele 26 % av barn i alderen 6-15 år seg av musikk og kulturskoletilbudet, noe som er langt høyere andel enn de vi sammenligner oss med. Kulturskolen tilbyr ulike aktiviteter som kula (for de yngste), gitar- og band undervisning, to tilbud for psykisk utviklingshemmede på Hesseng og i Kirkenes, dans, sang, undervisning for tre- og hornblåsere og trommer (skolekorps), visuell kunstfag, piano, fiolin og teater.

I 2012 er det 409 elever fra hele kommunen som mottar undervisning fra kulturskolen. 282 elever mottar undervisning fra kulturskolens egne ansatte mens resterende 127 elever mottar undervisning fra Samovarteateret og Musikkgarasjen.

Undervisningen foregår både på dagtid, ettermiddagstid og kveldstid.

FAG	Årsverk	Antall elever	Kommentar
Fagansvarlig	50 % stilling		
Utleiesentralen	10 % stilling		
Dans	50 % stilling	69	
Teater	Samovarteateret	64	
Skolemusikk	Musikkgarasjen	47	
Kula		33	
Sang		11	
Piano		68	
Tilbud til psykisk utviklingshemma		10	
Fiolin		248,5 % stilling	8
Gitar	100 % stilling	27	Underviser også elever som går i skolekorpset
Band		2	
Treblåsing	60 % stilling	46	Underviser også elever som går i skolekorpset
Messingblåsing			
Visuelle kunstoffag	100 % stilling	24	
Undervisning Pasvik og Bøkfjord	31,5 % stilling		Tjenesten betales av skolene

En reduksjon tilsvarende en stilling vil kunne føre til at et eller flere av tilbudene som i dag tilbys av kulturskolens egne ansatte vil falle bort, allikevel mener rådmannen at en slik reduksjon vil være gjennomførbart.

Tilbud om kulturskoleundervisning er ikke lovpålagt.

Tiltak 29 Strukturendring grunnskolene

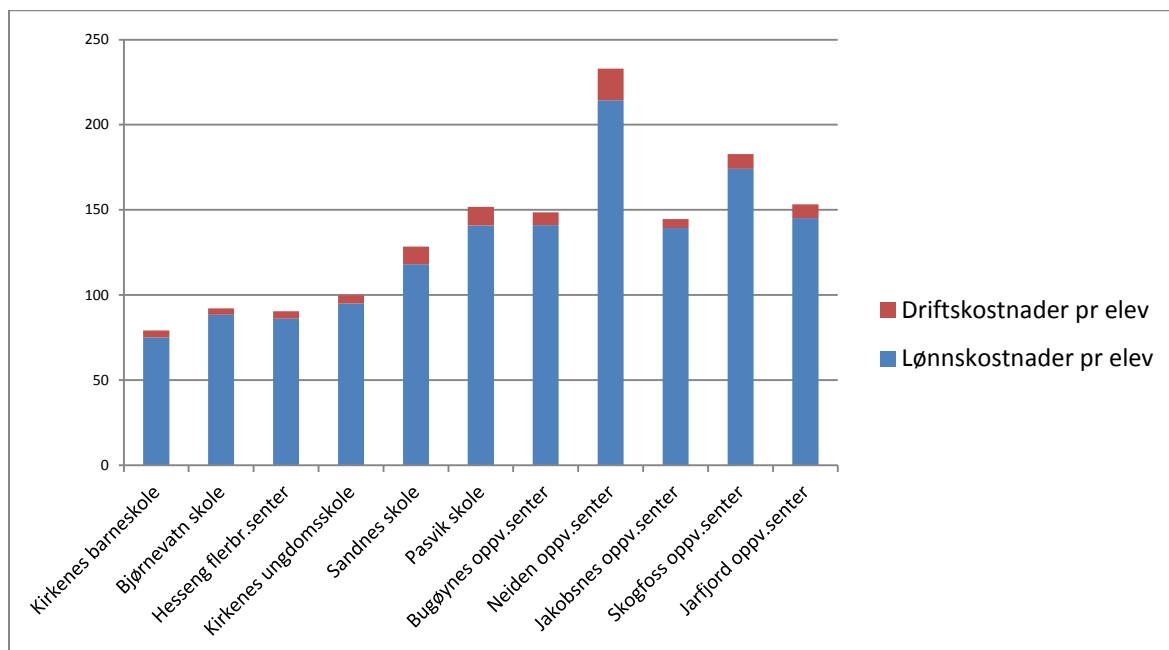
Grunnskolen i Sør-Varanger består av 11 kommunale skoler fordelt over hele kommunen fra Bugøynes til Skogfoss. Det er 4 oppvekstsentra, hvorav 2 med ungdomstrinn, 2 barneskoler, 4 kombinertskoler og 1 ungdomsskole.

Totalt er det ca 1207 elever i grunnskolene i Sør-Varanger. Kostnadene til kommunale grunnskoler i Sør-Varanger er budsjettert til i underkant av 120 mill kroner med dagens bemanning.

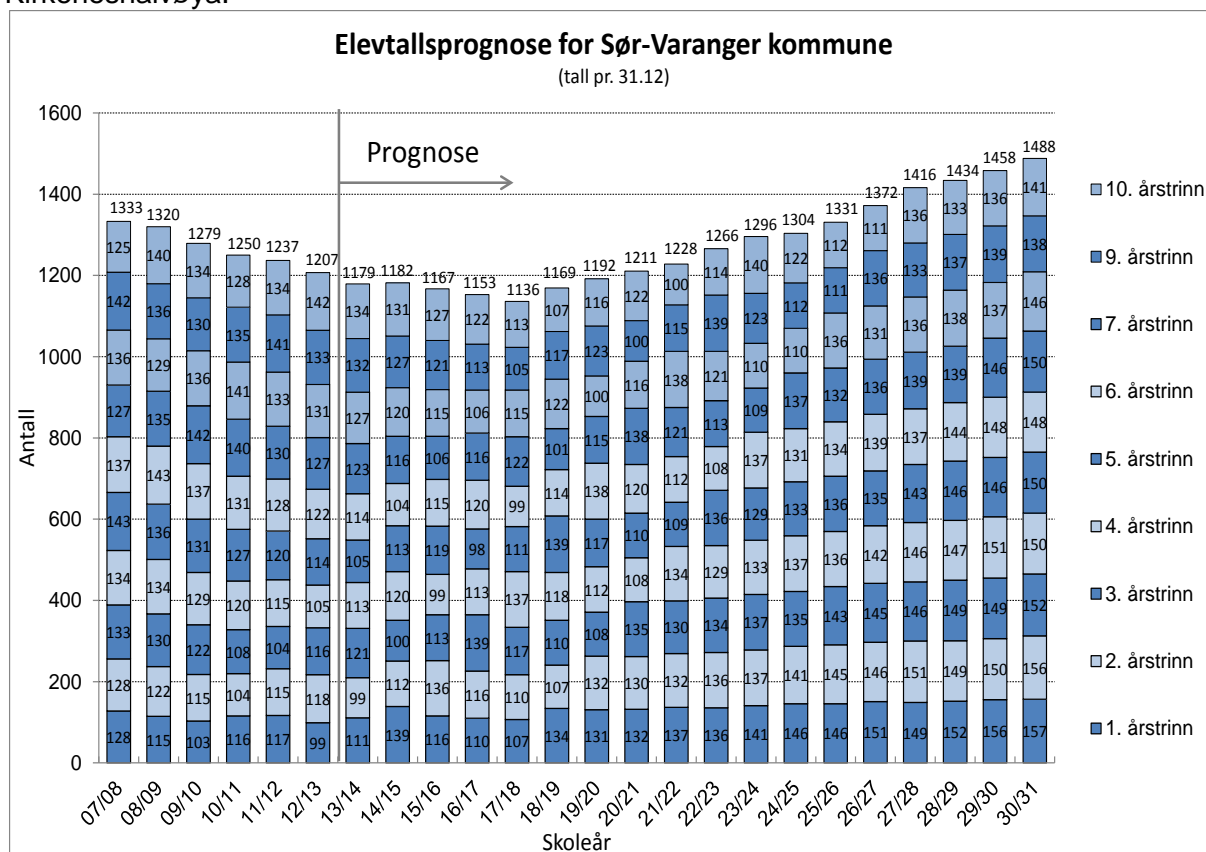
	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	116 924	123 127	123 127	123 127	123 127
Driftskostnader	6 667	6 505	6 505	6 505	6 505
Inntekter	-12 246	-10 258	-10 258	-10 258	-10 258
Nettoutgift grunnskolen	112 009	119 667	119 667	119 667	119 667

Gjennomsnittlige kostnader for en elev i Sør-Varanger skolen er beregnet til kr. 97.000 i 2012. Det er store variasjoner mellom skolene og distriktsskolene fremstår som svært kostbare sammenlignet med sentrumsskolene.

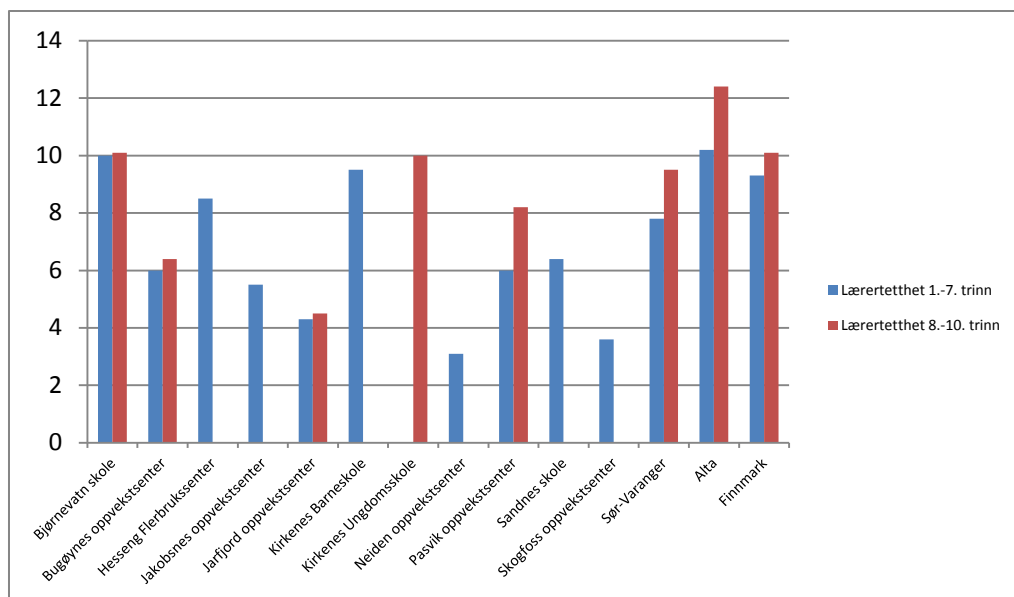
Gjennomsnittlige kostnader pr. elev i sentrumsskolene er beregnet til kr. 89.000 mens det tilsvarende tallet for distriktsskolene er kr. 152.000.

Elevtallsprognosen viser at elevtallet i grunnskolen er synkende, og spesielt i distriktene. De siste års utvikling tilsier at majoriteten av tilflyttere, samt intern flytting, er konsentrert om Kirkeneshalvøya.

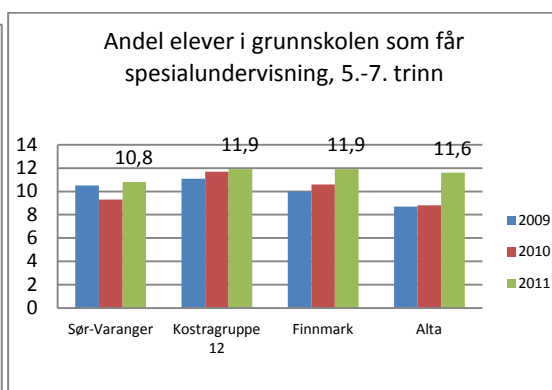
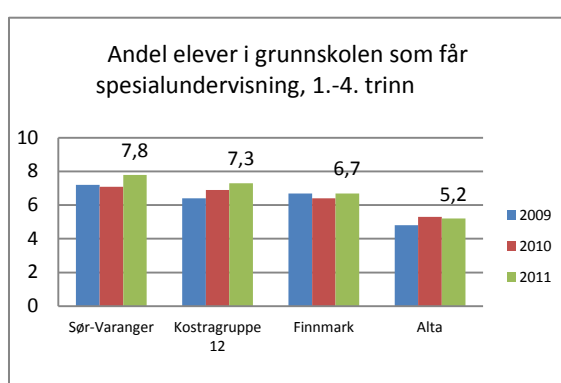

Nøkkeltallsanalysen viser at Sør-Varanger kommune har relativt stor lærertetthet per elev sett i forhold til andre kommuner og dette tilskrives den desentraliserte skolestrukturen hvor det er vesentlig større lærertetthet på distriktsskolene enn det er i sentrumsskolene.

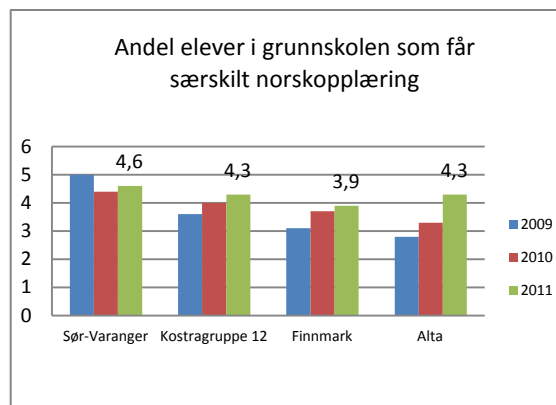
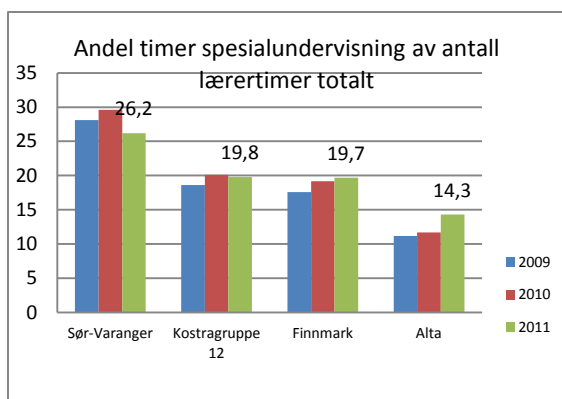

Lærertetthet er definert som den gjennomsnittlige størrelsen på elevgruppen i ordinær undervisning. Lærertettheten sier noe om gjennomsnittlig antall elever som deler på én lærer i undervisningssituasjonen, det vil si forholdet mellom antall elevtimer og antall lærertimer. Spesialundervisning er ikke medregnet beregningen av lærertetthet.

Statistikk for ressursbruk i grunnskolen har over en lengre periode vist en utvikling hvor en økende andel av lærerressursene blir brukt til spesialundervisning. Mye av årsaken til økningen er svekket lærerdeknning i den ordinære undervisningen. Store elevgrupper i den ordinære undervisningen gjør det vanskeligere å tilpasse opplæringen slik opplæringsloven gir elevene rett til. Og når elever ikke får tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, har de rett til spesialundervisning etter Opplæringsloven § 5-1.

Det har ved flere anledninger vært foreslått å gjøre endringer i skolestrukturen i Sør-Varanger. Nå sist gang ved behandling av budsjettet for 2012. Dette ble utsatt i påvente av en skolestrukturanalyse, og den 15.12.11 vedtok Kommunestyret følgende:

Vi ønsker at skolestrukturen i Sør-Varanger skal vurderes. Det er viktig at prosessen er helhetlig og favner alle sider ved skolen. Prosessen må gi alle interessenter mulighet til å delta.

Følgende momenter ønsker vi skal vektlegges og vurderes i prosessen:

- *Kvaliteten på læringstilbudet*
- *Innholdet i skolen*
- *Nærmiljøet til skolen og konsekvenser det har for et lokalmiljø å ha skole*
- *En økonomisk kostnadsoversikt over de enkelte skolene*
- *Kompetansen vi har i skolen i Sør-Varanger og hvilken kompetanse vi ønsker*
- *Avstand og reisetid for elevene*
- *Fritt skolevalg – konsekvenser*

Vi ønsker at en skal arbeide både politisk og administrativt med dette. Arbeidet politisk skal forankres i utvalget for Levekår

Det har nå blitt gjennomført en skolestrukturanalyse som ble lagt frem for Utvalg for levekår/Formannskapet i september 2012. Saken skal opp til politisk behandling den 21. November.

I skolestrukturanalysen fremhever Norconsult at dagens skolestruktur i Sør-Varanger er preget av mange små skoler og relativt store forskjeller i elevenes skoletilbud. *"Mange små klasser og mye ledig kapasitet på skolene gir en økonomisk dyr struktur for kommunen. I tillegg blir de sosiale og faglige miljøene små og sårbare. De geografiske avstandene i kommunen er store, men ikke større enn at det, slik vi ser det, vil være mulig endre strukturen uten at det gir uforholdsmessige store ulemper for elever som får lengre reisetid."* (side 5)

Videre konkluderer Norconsult med at skolestørrelse i seg selv ikke har stor betydning for kvalitet i skolen, men påpeker at fagmiljøene, samt sosialt miljø, blir små og sårbare. En desentralisert skolestruktur med mange skoler gir økte netto driftsutgifter per elev sett i forhold til en mer sentralisert skolestruktur. Elevtallet på den enkelte skole har stor betydning for ressursbruken på skolen og følgelig blir skolestrukturen viktig for kommunens utgifter. I oppsummeringen har Norconsult delt utdanningskvaliteten inn i tre nivåer som kommunen kan påvirke:

- Strukturkvalitet, dvs at alle skolebygg gir tilfredsstillende fysiske rammer, tilstrekkelig lærertetthet og pedagogisk forsvarlige elevgrupper.
- Prosesskvalitet, ved å ha skolestørrelser hvor personalgruppen er over ca. 10 personer, det vil si en barneskole med over 75 elever, ungdomsskole med over 50

elever eller kombinertskoler med over 50 elever. Dette er skolestørrelser hvor elever og lærere har flere variasjonsmuligheter i det sosiale og faglige samspillet.

- Resultat kvalitet er ikke direkte avhengig av skolestørrelsen, men det vil være flere muligheter for elevene å finne en sosial tilhørighet i en stor elevgruppe enn i en mindre. Samtidig må det påpekes at elevers faglige resultater eller sosiale kompetanse ikke er direkte avhengig av skolestørrelsen.

(...) I Sør-Varanger er det vel så viktig å fokusere på at skolene ikke blir for små, siden dette gir et lite og sårbart faglig og sosialt miljø for elever og ansatte, samtidig som det gir en svært ulik lærertetthet ved kommunens skoler. (side 51)

I rapporten foreslår Norconsult 2 ulike tilnærminger til skolestrukturen i Sør-Varanger: Den ene tilnærmingen er å opprettholde dagens struktur, den andre tilnærmingen er ulike sentraliseringsalternativer.

Alternativ 0 foreslår å opprettholde dagens skolestruktur med 11 skoler:

Fordeler med alternativ 0 er:

- Minst behov for skoleskyss samlet sett
- Ikke økt reisetid/skoledag for elevene, evt. med unntak av ungdomstrinnet ved Neiden og Jarfjord.
- Beholder skolene i lokalmiljøet.
- Gir minst behov for utbygging av skoleanleggene (med unntak av Bjørnevatn)

Ulemper med alternativ 0:

- Skolene Jarfjord, Neiden og Skogfoss blir små, trolig med under 10 elever pr. skole.
- Dyrt å tilby alle elevene lik strukturkvalitet.
- Vanskelig å ha lik prosesskvalitet ved alle skolene.
- Gir svært ulik lærertetthet ved skolene i kommunen.
- Kan bli vanskelig å skaffe kvalifiserte lærere til mange små miljøer

Alternativ 1 foreslår å legge ned Skolene i Bjørnevatn, Jarfjord, Jakobsnes, Neiden og Skogfoss. Ungdomsskoleelevene overføres til Kirkenes mens barneskoleelevene overføres til Pasvik, Hesseng og Sandnes.

Elevtall ved alternativ 1	1.trinn	2.trinn	3.trinn	4.trinn	5.trinn	6.trinn	7.trinn	Sum	8.trinn	9.trinn	10.trinn	Sum	SUM elever
								1.-7. trinn				8.-10. trinn	
Kirkenes/BV/Neiden/Jarfjord usk									120	126	122	368	368
Kirkenes bsk	32	37	36	40	36	30	43	254				0	254
Sandnes/Bjørnevatn bsk	31	32	27	29	30	42	36	227				0	227
Hesseng/Neiden/Jako/Jarfjord	42	39	33	35	40	44	44	277				0	277
Pasvik/Skogfoss	9	4	3	9	13	7	7	52	10	13	10	33	85
Bugøynes	3	3	5	2	1	5	0	19	3	2	2	7	26
Sum	117	115	104	115	120	128	130	829	133	141	134	408	1237

Fordeler med alternativ 1 er:

- Få skoler å drifte, innsparinger på bygningsdrift
- Robuste faglige og sosiale miljø ved skolene
- Innsparing i FDV.-kostnader kan benyttes til økt lærertetthet
- Lettere å ha lik strukturkvalitet ved alle skolene
- Lettere å ha lik prosesskvalitet ved alle skolene
- Lettere å ha lik lærertetthet ved de ulike skolene
- Kapasiteten på Kirkenes ungdomsskole blir fullt utnyttet

Ulemper med alternativ 1:

- *Lengre reisetid for elever som i dag har skyss til skolene Neiden, Skogfoss, Jakobsnes og Jarfjord. Gjelder anslagsvis 15 elever.*
- *Skyssbehov for elever som i dag ikke har skyss til skolen. Gjelder anslagsvis 150 elever, hvorav 24 ved Jakobsnes og ca. 120 ungdomsskoleelever ved Bjørnevatn.*
- *Flere nærmiljøer mister skolen sin*
- *Barnehagene ved Neiden, Skogfoss og Jakobsnes mister samhandlingsmulighet med skolene.*

Alternativ 2 er å legge ned Jarfjord oppvekstsenter, Jakobsnes oppvekstsenter, Fossheim skole og Skogfoss skole. Elevene ved skolene i øst og ved Neiden flyttes til sentrumsskolene, mens Skogfosselevne flyttes til Pasvik.

Dersom man velger alternativ 2 vil dette 71 elever bli direkte berørt ved at de må bytte skole.

Fordeler med alternativ 2 er:

- *Få skoler å drifte, innsparinger på bygningsdrift*
- *Robuste faglige og sosiale miljø ved skolene.*
- *Innsparing i FDV.-kostnader kan benyttes til økt lærertetthet.*
- *Lettere å ha lik strukturkvalitet ved alle skolene.*
- *Lettere å ha lik prosesskvalitet ved alle skolene.*
- *Lettere å ha lik lærertetthet ved de ulike skolene.*
- *Elevene i Bjørnevatn/Sandnesområdet får ungdomsskole i nærmiljøet*

Ulemper med alternativ 2:

- *Lengre reisetid for elever som i dag har skyss til skolene Neiden, Skogfoss, Jakobsnes og Jarfjord. Gjelder anslagsvis 15 elever.*
- *Skyssbehov for elever som i dag ikke har skyss til skolen. Gjelder anslagsvis 31 elever, hvorav 24 ved Jakobsnes.*
- *Flere nærmiljøer mister skolen sin*
- *Barnehagene ved Neiden, Skogfoss og Jakobsnes mister samhandlingsmulighet med skolene.*
- *Ikke full utnyttelse av kapasiteten til Kirkenes ungdomsskole i første del av perioden (etter hvert trenger sannsynligvis Kirkenes barneskole denne kapasiteten)*

Rådmannen ser utfordringer ved en opprettholdelse av dagens skolestruktur som gir en uforholdsmessig skeivdeling av ressursene mellom skolene. Lærertettheten er vesentlig større i distriktsskolene sammenlignet med sentrumsskolene.

Som tidligere nevnt tilsier den økonomiske situasjonen at det vil være uunngåelig å ikke redusere årsverk innenfor grunnskolen for å bringe kommunens økonomi i balanse. Det er derfor nødvendig å se på alternativer til endring av skolestrukturen.

Rådmannen har utredet konsekvensene dersom man kutter i årsverk tilsvarende besparelsen ved endret skolestruktur, om lag 20 mill kroner.

En alternativ fordelingsnøkkel kan være å redusere etter antall årsverk i skolen. 20 mill kroner tilsvarer et samlet kutt på om lag 37 årsverk

	Antall årsverk 2012	Beregnet reduksjon antall stillinger	Elever pr årsverk ved bemanning som i dag	Elever pr årsverk etter stillingsreduksjon
Kirkenes skole	44	7,10	5,63	6,71
Hesseng flerbruksenter	32	5,15	6,52	7,77
Sandnes skole	23	3,62	3,98	4,74
Bjørnevatn skole	48	7,71	5,48	6,52
Pasvik skole	18	2,83	3,39	4,03
Skogfoss oppvekstsenter	3	0,54	4,18	4,97
Bugøynes oppvekstsenter	4	0,56	7,14	8,50
Neiden oppvekstsenter	3	0,48	3,00	3,57
Jakobsnes oppvekstsenter	7	1,10	3,35	3,99
Jarfjord oppvekstsenter	10	1,57	2,55	3,03
Kirkenes ungdomsskole	41	6,56	5,80	6,91
SUM	233	37,20		

En så sterk reduksjon i antall årsverk i grunnskolen vil gi skolene et betydelig mindre handlingsrom og dermed vansker med å gjennomføre tilpasset opplæring og spesialundervisning for alle elever slik Opplæringsloven tilsier.

§ 1-3. Tilpassa opplæring og tidleg innsats

Opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven, lærlingen og lære kandidaten.

På 1. til 4. årstrinn skal kommunen sørge for at den tilpassa opplæringa i norsk eller samisk og matematikk mellom anna inneber særleg høg lærartettleik, og er særleg retta mot elevar med svak dugleik i lesing og rekning.

§ 5-1. Rett til spesialundervisning

Elevar som ikkje har eller som ikkje kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, har rett til spesialundervisning.

I vurderinga av kva for opplæringstilbod som skal givast, skal det særleg leggjast vekt på utviklingsutsiktene til eleven. Opplæringstilbodet skal ha eit slikt innhald at det samla tilbodet kan gi eleven eit forsvarleg utbytte av opplæringa i forhold til andre elevar og i forhold til dei opplæringsmåla som er realistiske for eleven. Elevar som får spesialundervisning, skal ha det same totale undervisningstimetalet som gjeld andre elevar, jf. § 2-2 og § 3

For noen skoler kan det også bli vanskelig å opprettholde en skoledrift som fullt ut er i henhold til lov, forskrifter og læreplan.

Det er også usikkert om vi med en slik bemanning kan nå de mål som er vedtatt i Tilstandsrapporten for grunnskolen i Sør-Varanger.

Tiltak 30 Barnehagestruktur – effektivering av vedtak

Kommunestyret behandlet sak om kommunens barnehagestruktur i møte 26.09.12 hvor det ble fattet følgende vedtak:

Kommunestyret i Sør-Varanger vedtar følgende vedrørende kvalitet, åpningstider som er tilpasset arbeidslivets behov og barnehagestruktur:

Kvalitet:

Kvalitetsdebatten fremmes som sak i egen høring til revidering av barnehageloven, der høringsfristen var 04.05.12 og revidering av kommunens barnehageplan i løpet av 2012/2013.

Åpningstider som er tilpasset arbeidslivets behov:

Viser til vedtektene § 11: barnehagens åpningstid og ferie, der det fremkommer at daglig åpningstid er innenfor ramme på 9 timer.

Brukerundersøkelse for barnehagene våren-11 viser behov for å utvide åpningstiden (både åpningstidspunkt og lukketidspunkt) i tråd med kommuneplanens mål om full barnehagedekning, med åpningstider tilpasset arbeidslivets behov.

Det opprettes forsøksordning barnehageåret 2012/2013 med utvidet åpningstid på inntil 10 timer pr dag i Pasvik barnehage, Kirkenes barnehage og Prestøya barnehage.

Kommunestyret presiserer at barnas daglige oppholdstid ikke skal overstige 9 timer selv om åpningstiden utvides.

Kommunestyret vedtar følgende barnehagestruktur:

	Tiltak
1	Bygge ny 6 avdelings barnehage i Skytterhuslia, ferdig august 2013
2	Legge ned midlertidig avdeling Trollebo ved Prestøya barnehage
3	Legge ned Lisadellhaugen barnehage
4	Rive Kirkenes barnehage og bygge ny 6 avdelingsbarnehage på samme tomt.
5	Legge ned Hesseng flerbrukssenter, avdeling barnehage.
6	Legge ned Bjørnevath barnehage
7	Bygge ut flere barnehageplasser i 4 avdelings barnehager (enten Rallaren -, Hesseng- eller Prestøya barnehage) Sees i sammenheng med søkerbehov
8	Strukturen i øvrige barnehager opprettholdes, med mulighet for å utrede ulike driftsmodeller

Rådmannen ser to alternativ for å oppfylle kommunestyret vedtak.

Alternativ1:

Midlertidig avdeling Trollebo ved Prestøya barnehage, Lisadellhaugen barnehage og Kirkenes barnehage flytter inn i Skytterhusfjellet barnehage august 2013. Skytterhusfjellet barnehage vil da være full.

Kirkenes barnehage rives (72 plasser), bygges opp som ny 6 avdelings barnehage (108 plasser) med byggestart i 2014. Dette gir en økning på 36 plasser fra barnehageår 2015/2016.

Dette krever at det vedtas midler til bygging av ny Kirkenes barnehage med vel 60 mill.kr i 2014. Midlene må lånefinansieres.

Ved dette alternativet vil Bjørnevath barnehage og Hesseng flerbrukssenter barnehage består inntil nye Kirkenes barnehage er ferdigstilt og bygget kan tas i bruk, mest sannsynlig

barnehageår 2015/2016. Når nye Kirkenes barnehage står ferdig vil Bjørnevatn barnehage og Hesseng flerbrukssenter barnehage avvikles og plassene overflyttes Skytterhusfjellet barnehage. Rente og avdragutgiftene på 60 mill.kr utgjør med dagens rentesats vel 4,0 mill.kr med 30 års løpetid og må eventuelt innarbeides i konsekvensjustert budsjett.

Alternativ 1 er allerede innarbeidet i budsjettet for 2013.

Alternativ 2:

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	0	-1 470	-2 922	-2 885
Inntekter				
Netto besparelse	0	-1 470	-2 922	-2 885

Midlertidig avdeling Trollebo ved Prestøya barnehage, Lisadellhaugen barnehage, Bjørnevatn barnehage og Hesseng flerbrukssenter, avdeling barnehage flytter inn i Skytterhusfjellet barnehage august 2013.

Midlertidig avdeling Trollebo ved Prestøya barnehage legges ned (18 plasser)
 Lisadellhaugen barnehage legges ned (18 plasser)
 Bjørnevatn barnehage legges ned (36 plasser)
 Hesseng flerbrukssenter, avdeling barnehage legges ned (36 plasser)

Bygging av nye Kirkenes barnehage utsettes inntil kommunens økonomi er forbedret. Kirkenes barnehage har i dag 72 plasser. Barnehagen er vedtatt oppbygd som 6 avdelings barnehage med 108 plasser. Det vil ved en slik løsning være nødvendig å ta i bruk brakkeløsning i byggeperioden for 72 plasser i tilknytning til Skytterhusfjellet barnehage.

Kirkenes barnehage ble bygget i 1973 og har et bruttoareal på 411 m². Barnehagen bærer preg av alderen, og det har derfor vært nødvendig å foreta oppgraderinger. I 2011 er det brukt ca. kr. 350.000,- til planlagte vedlikeholdstiltak på innvendig oppgradering. Det ble skriftet belegg og malt, utskiftning av innvendige dører, oppgradering av stellerom og sanitære forhold, samt utskiftning av radiatorer med nye termostatkraner.

Barnehagen har ettermontert ventilasjonsanlegg og varmes opp kun ved oljebasert fyring. Det har tidligere vært problemer med taklekkasjer. Dette er nå ordnet opp i og kommunen har inngått serviceavtale med kompetent firma for årlig kontroll av taket. Ut i fra den nåværende situasjonen kan vi ikke se at det skal by på bygningsmessige problemer med fortsatt drift barnehagen noen år framover.

Dersom en velger alternativ 1 vil kommunen øke antall barnehageplasser med 36 fra og med barnehageår 2014/2015. Dersom en velger alternativ 2 vil utvidelse av antall plasser utsettes inntil Kirkenes nye barnehage blir realisert. Selv med alternativ 2 vil antall plasser i Kirkenes området øke og det er her etterspørselen etter barnehage tilbud er størst.

Tiltak 31 Avvikle Basen

(tall i 1000)

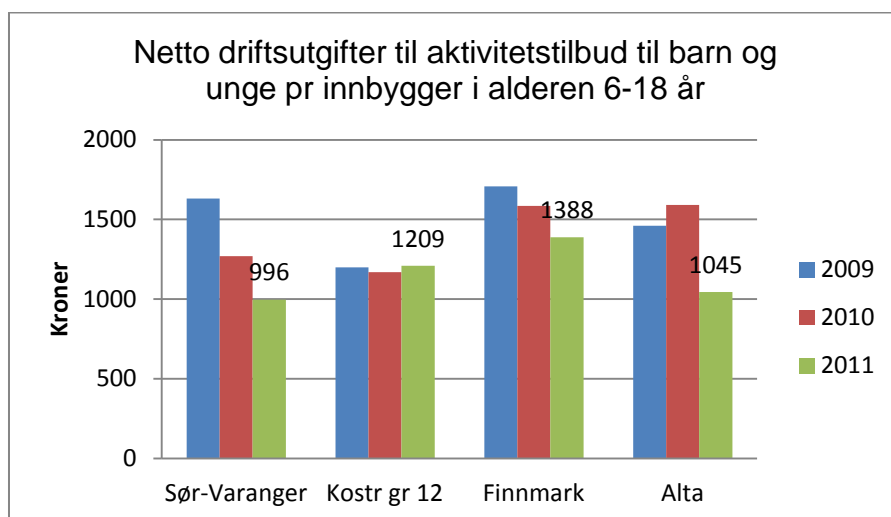
Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-1 352	- 1 352	-1 352	-1 352
Inntekter	154	154	154	154
Netto besparelse	-1 198	-1 198	-1 198	-1 198

Basen er et kultursenter lokalisert ved torget midt i sentrum av Kirkenes. Basen er en møteplass for ungdom, ungdomsorganisasjoner, politiske ungdomspartier og fungerer også som konsertscene for ulike ungdomsarrangement. Basen er samlokalisert med Aurora Kino og bowlingen. Klubbkvelder på Basen er gratis og dette tilbudet er sentral for ungdomssatsningen i kommunen. Dette er vankested for all ungdom og ikke minst for ungdom som ikke lykkes andre steder. Det kan det vises til mange "redningsaksjoner" av ungdom som ikke har fått "hjelp" andre plasser. Basen holder åpent 40,5 timer i uka, fordelt på 6 dager. Gjennomsnittlig besøk 1.halvåret 2012 var 20-25 ungdommer pr dag.

Dersom en legger ned Basen ungdomsklubb og sentral for ungdomssatsning vil det kunne gi en samlet besparelse på i underkant av 1,2 mill kroner i 2013. Besparelsen omfatter 2,0 årsverk fordelt på 3 ansatte, i tillegg til engasjement og driftutgifter.

Om en ikke ønsker å legge ned Basen vil det være mulig å redusere i tilbudet. Halvering av dagens tilbud vil gi en halvering av besparelse av å legge ned, det vil si en besparelse på kr 600 000.

Når det gjelder leie av lokalet har kommunen en uoppsigelig husleiekontrakt med Coonor tom 15.1.2021. Dette medfører at kommunen må betjene husleien selv om en avvikler Basen ungdomsklubb. Husleien er for 2013 budsjettert til kr. 523 000.

Nøkkeltallsanalysen viser at utgiftene knyttet til aktivitetstilbud til barn og unge går ned og lå i 2011 rett i underkant av kr. 1000,- pr innbygger i målgruppa. I all hovedsak omfatter denne Kostra oversikten ungdomsklubbene inkludert Basen samt utgifter til ungdomsrådet.

Tiltak 32 Avvikle Ungdomsklubb i Bjørnevatn

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-250	-250	-250	-250
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-250	-250	-250	-250

Ungdomsklubben i Bjørnevatn er det eneste ikkeorganiserte tilbudet til ungdom i Bjørnevatn og Sandnes-området. Tilbudet er gratis og gis 2 dager i uka. Det er ca 160 ungdommer i målgruppen, i alderen 13-18 år. Ungdomsklubben benyttes i snitt av ca 15 personer.

Ungdomsklubben har tidligere vært lokalisert i kommunens egne lokaler i det gamle legesenteret i Bjørnevatn. Dette bygget er ikke godkjent for bruk og kommunen leier nå midlertidige lokaler fra Bjørnevatn Idrettslag til ungdomsklubben. Kommunestyret vedtok den 3.9.2012 i sak 059/12 å bevilge 330 000 til oppgradering og renovering av Bjørnevatn Ungdomsklubs lokaler i Bjørnevatn. Planlegging av dette arbeidet er igangsatt og en beregner oppstart av selve oppgraderingen i januar 2013. Klubbhuset vil kunne gjenåpnes i løpet av våren 2013.

Dersom en velger å avvikle tilbud om ungdomsklubb i Bjørnevatn vil det utgjøre en årlig besparelse på kr 250 000. Besparelsen omfatter 0,4 årsverk klubbarbeider og utgifter til drift. I tillegg kan en velge å stanse arbeidet med utbedring av lokalet noe som vil gi en besparelse på omlag kr 300 000.

Konsekvensen ved å avvikle ungdomsklubb i Bjørnevatn vil være at ungdommen må reise til Kirkenes for å gå på klubb.

Tiltak 33 Avvikle Ungdomsklubb i Bugøynes

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-251	-251	-251	-251
Inntekter	30	30	30	30
Netto besparelse	-221	-221	-221	-221

Ungdomsklubben i Bugøynes er lokalisert i den gamle rektorboligen på Bugøynes. Klubben holder åpent to dager i uka og er det eneste fritidstilbudet for barn- og ungdom på Bugøynes. Klubbmedlemmene betaler kontingent for å dekke utgifter til mat. Klubben har et oppmøte på ca 10-14 barn/ungdommer hver gang.

Dersom en velger å avvikle tilbudet om ungdomsklubb i Bugøynes vil det utgjøre en årlig besparelse på kr 221 000. Besparelsen omfatter 0,4 årsverk klubbarbeider.

Konsekvensen ved å avvikle dette tilbudet vil være at Bugøynes står uten fritidstilbud til barn og unge.

Tiltak 34 Avvikle Ungdomsrådet

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-100	-100	-100	-100
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-100	-100	-100	-100

Kommunestyret vedtok 9.12.09 å bevilge kr 100 000 til opprettelse og drift av Ungdomsråd i Sør-Varanger kommune. Kriteriene for ungdomsrådet ble vedtatt i kommunestyret sak 023/11. Ungdomsrådet ble stiftet i november 2011.

Sør-Varanger Ungdomsråd skal gi ungdom medinnflytelse i utformingen av kommunens ungdomspolitik.

- ✓ Føre til bedre kontakt mellom ungdom, politikere og administrasjon.
- ✓ Ta initiativ til å fremme saker som angår ungdom.
- ✓ Stimulere til samfunnsengasjement, medbestemmelse og deltakelse blant ungdom

Ungdomsrådet har arbeidet aktivt i 2012. Rådet har blant annet bidratt til lavere busspriser for barn og unge på ettermiddagstid. Ungdomsrådet har satt av kr 60 000 til strakstiltak for ungdom og er fordelt på Futsal, Gitarer, LAN, Operasjon Dagsverk, Elevorganisasjonen og Paint Ball. Resterende kr 40 000 disponeres til dekning av reise, møte og kurskostnader, utgifter som reelle på grunn av høye reisekostnader.

Dersom en velger å avvikle ungdomsrådet vil det gi en årlig besparelse på kr 100 000.

Tiltak 35 Avvikle kulturtiltak for funksjonshemmede

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-836	-836	-836	-836
Inntekter	171	171	171	171
Netto besparelse	-665	-665	-665	-665

Kulturtiltak for funksjonshemmede (KFF) er et kulturtilbud for mennesker over 18 år med utviklingshemming. Tilbudet omfatter tirsdags klubb, onsdags trim, torsdagsklubb(hobby) og to helgeturer i året. Tilbudet gis i dag til ca 20 voksne utviklingshemmede som ikke har annet tilbud i sin fritid. Kulturtiltak for funksjonshemmede er ikke pålagt ved lov, men tilbudet reduserer behov for støttekontakter for denne gruppa.

Onsdagstrim holdes på Trimmen, deltagerne betaler treningsavgiften selv, mens tilbudet organiseres av kommunens ansatte. Tirsdagsklubben og Torsdagsklubben holder vanligvis til i ungdomsklubbens lokaler i Bjørnevatn. Tilbudet er midlertidig lokalisert på Basen og på Møteplassen i påvente av utbedring av klubbhuset i Bjørnevatn. Medlemmene av Tirsdagsklubben og Torsdagsklubben betaler egenandel til finansiering av mat, deltakelse på kulturelle arrangement og materiell i forbindelse med hobbykvelder. Dette er velfungerende

tilbud som har vært gitt i årtier. Avvikling av kulturtiltak for funksjonshemmede vil naturlig få negative konsekvenser for brukerne samt det eksisterende hjelpeapparatet rundt dem.

Dersom en velger å avvike kulturtiltak for funksjonshemmede vil det gi en årlig besparelse på kr 665 000. Besparelsen omfatter 1,4 årsverk.

Tiltak 36 Avvikle Prosjekt Varangersamene språk og kultur

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-77	-77	-77	-77
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-77	-77	-77	-77

Kommunen har siden 2000 søkt og mottatt tilskudd fra Sametinget til prosjektet Varangersamene språk og kultur. Prosjektet ivaretar tilbud om språkbud for grunnskoleelever og Davvin kurs for voksne. Prosjektet omfatter også arbeid med Samiske stedsnavn. Kommunen har mottatt tilsagn om tilskudd fra Sametinget på kr 106 000 i 2012 til prosjektet.

Kommunen budsjetterer i 2013 med egenandel på kr 77 000. Sametinget yter ikke tilskudd til drift og investeringsutgifter.

Dersom en velger å avvike prosjektet vil det gi en besparelse tilsvarende kommunens egenandel på kr 77 000.

Konsekvensene ved å legge ned dette tilbudet er at det ikke finnes noe tilbud innen samisk språk og kultur for den voksne, samiske befolkningen i kommunen. Samisk språk og kultur vil svekke sin stilling som minoritet i en flerkulturell kommune.

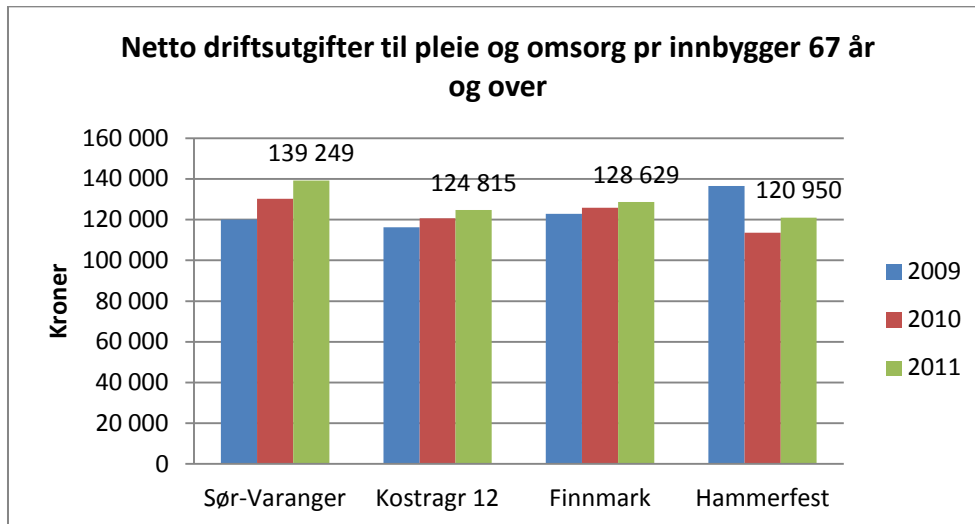
5.3 Tiltak innenfor pleie og omsorgstjenestene

Pleie- og omsorgstjenester omfatter aktiviserings- og servicetjenester ovenfor eldre og funksjonshemmede, pleie og omsorg til hjemmeboende og pleie- og omsorg i institusjoner for eldre og funksjonshemmede.

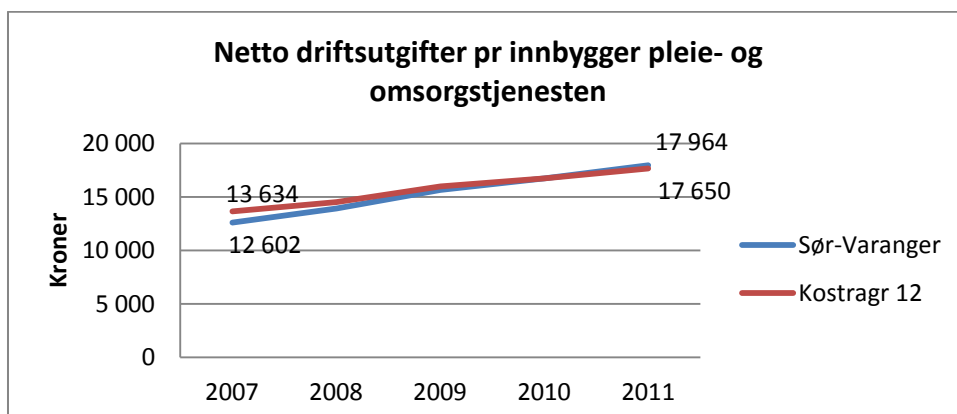
Prioritering - utvikling	2009	2010	2011
Netto driftsutgifter Pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	34,0 %	34,6 %	33,0 %
Fordeling andel pleie og omsorg			
Institusjoner	55,0 %	49,0 %	45,0 %
Tjenester til hjemmeboende	42,0 %	48,0 %	52,0 %
Aktivisering, Støttetjenester	3,0 %	3,0 %	4,0 %

Pleie og omsorg utgjør største andel av den kommunale tjenesteproduksjonen. Men en ser at andel til pleie og omsorg av kommunens totale nettodriftsutgifter har gått noe ned fra 2010 til 2011. Andel til institusjoner er redusert jevnt de tre siste årene, mens andel til hjemmebaserte tjenester øker. Dette er et resultat av kommunens satsning på en vridning til hjemmebasert omsorg.

Nøkkeltallsanalysen viser at Sør-Varanger kommune har høyere netto driftsutgifter til pleie og omsorg pr innbygger i målgruppen, 67 år og over, enn sammenligningskommunene. Det fremkommer en relativt stor økning fra 2010 til 2011 i kommunens utgifter til formålet. Utgiftene i Sør-Varanger øker med 6,92 % fra 2010 til 2011, mens i Kostragruppen fremkommer det en økning på 3,46 % for samme periode.

Kommunen hadde i 2007 lavere netto driftsutgifter pr innbygger enn sammenligningsgruppa, men i 2011 ligger kommunen høyere. Kommunen har hatt en raskere vekst i nettoutgiftene enn sammenligningsgruppen. Fra 2007 til 2011 er økningen på 42,55 %, til sammenligning øker kostragruppen med 29,46 % i samme periode.

Tiltak 37 Avvikle hjemmebasert omsorg i Neiden.

(tall i 1000)

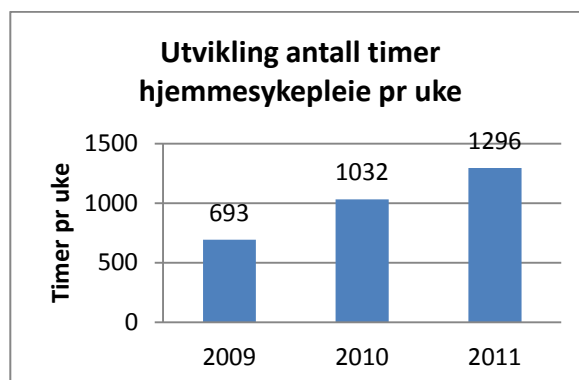
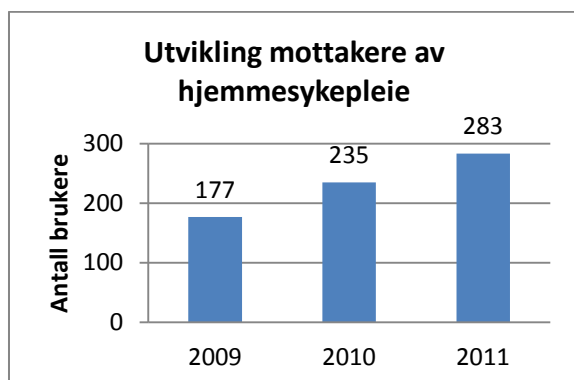
	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-950	-950	-950	-950
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-950	-950	-950	-950

Hjemmebasert omsorg gir tjenester som praktiskbistand og hjemmesykepleie til befolkningen i Neiden på dag og ettermiddag. Tjenestetilbudet i Neiden ivaretas av 2 årsverk fordelt på 4 ansatte, hvorav 0,4 årsverk sykepleier kjøpes fra Inari kommune. I tillegg får brukene tjenester fra basen i Bjørnevatn, tilsvarende 0,3 årsverk. Det er per i dag 20 stykker som mottar tjenester i dette området.

Dersom en avvikler hjemmebasert omsorg i Neiden vil det gi en årlig besparelse på kr. 950 000. Besparelsen inkluderer nedbemanning av 1,9 årsverk i hjemmebasert omsorg samt avvikle avtalen med Inari kommune om ansettelse av en felles sykepleier i grenseområde. Sør-Varanger kommune kjøper i dag 0,4 årsverk sykepleier fra Inari kommune. Dette som et resultat av prosjektet Grenseløs omsorg med formål om å se på felles omsorgstjenester i grenseområdet.

Konsekvensen av å avvikle hjemmebasert omsorg i Neiden vil være at befolkningen i Neiden ikke vil kunne motta hjemmesykepleie eller praktisk bistand mer enn 3 ganger per uke og ikke i helgen. De beboerne i Neiden som har behov for hjemmesykepleie utover dette, må flytte til Kirkenes området for å kunne få mer hjelp eller legges inn i sykehjem. En vil ikke kunne gi behandling som kurer ol, noe som fører til økt bruk av kortidsplass i sykehjem for denne gruppen.

Tjenestetilbudet i Neiden vil bli ivaretatt av hjemmesykepleien i Bjørnevatn, noe som igjen vil medføre reduserte tjenester til befolkningen i Bjørnevatn. Jo mindre tjenester en kan gi hjemme jo flere må flytte inn på sykehjem enten i perioder eller på langtidsopphold. Det vil også kreve at pårørende stiller opp i større grad enn de gjør i dag for at en skal kunne bo hjemme.

Diagrammene viser en øking i antall mottakere av hjemmesykepleie og en økning antall timer hjemmesykepleie det er fattet vedtak på. Tallene er hentet fra journalsystemet Profil som benyttes av virksomhetene innenfor helse og omsorgstjenestene.

Tiltak 38 Redusert tilbud om hjemmehjelp

(tall i 1000)

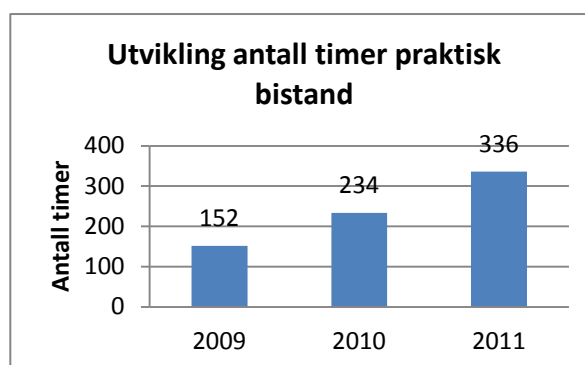
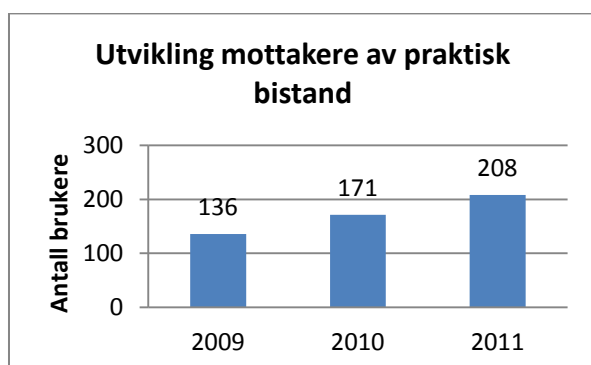
	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200

Det er per i dag 8,4 årsverk hjemmehjelp i hjemmebasert omsorg. Det er 218 brukere som mottar disse tjenestene. Hjemmehjelpens oppgave er å gi praktiskbistand i hjemmet. Dette innebærer husvask, vindusvask, klesvask, handling og annet husarbeid. Hjemmehjelperne arbeider i turnus med arbeid hver 3. helg i hjemmesykepleien. Brukerne som mottar hjemmehjelp til husvask får i gjennomsnitt husvask hver 3-4 uke.

Dersom en nedbemanner 3 årsverk hjemmehjelp vil det gi en årlig besparelse på 1,2 mill kroner.

Konsekvensen av dette vil at en kan tilby mindre tjenester til brukerne. Fra å kunne gi hjemmehjelp til husvask hver 3.-4. uke, vil en nå kunne tilby denne tjenesten hver 6.-7. uke. En vil ikke lengre kunne tilby vindusvask. Hjemmesykepleien må overta noen av oppgavene, som for eksempel handling og vask av toaletter/bad da disse tjenestene må gis oftere enn hver 6.-7. uke. Dette kan føre til at det kan bli ennå vanskeligere å rekruttere sykepleiere og helsefagarbeidere. Dette fordi det tradisjonelt ikke er ansett som sykepleier og helsefagarbeidernes oppgave å vaske.

Kommunen vil ikke lengre kunne tilby hjemmehjelp som et forebyggende tiltak. Hjemmehjelp er ofte den første tjenesten som tilbys når helsen begynner å svikte. Dette for å avlaste slik at brukeren skal kunne klare andre oppgaver i hjemmet som for eksempel omsorgsoppgaver og ivareta sin egen helse slik at en skal kunne bo hjemme lengst mulig. Dette er på tvers av målene i samhandlingsreformen.

Diagrammene viser en økning i antall mottakere av hjemmehjelp og økning i antall timer hjemmehjelp det er fattet vedtak på. Tallene er hentet fra journalsystemet Profil som benyttes av virksomhetene innenfor helse og omsorgstjenestene.

Tiltak 39 Redusert tilbud innenfor hjemmebasert omsorg

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-200	-200	-200	-200
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-200	-200	-200	-200

Hjemmebasert omsorg har i dag 11,3 årsverk sykepleiere ved basene i Kirkenes. Disse gir hjemmesykepleie til 207 brukere i Kirkens, Hesseng, Jakobsnes og Jarfjord. Det er mulig å legge om turnusen slik at kreftsykepleier og fagutviklingssykepleier går inn i turnus med direkte brukerrettede oppgaver. Både kreftsykepleier og fagutviklingssykepleier jobber på tvers av virksomhetene.

Ved å legge dagtidsstillingene inn i sykepleierturnus vil en kunne nedbemanne 0,4 årsverk sykepleier noe som gir en årlig besparelse på kr. 200 000.

Kreftsykepleier følger opp kreftpasienter og deres pårørende i alle aldre og i alle faser av sykdommen. Dersom denne stillingen skal inngå i turnus med direkte brukerrettede oppgaver vil det vil føre til at Sør-Varanger kommune kan gi et dårligere tjenestetilbud til denne gruppen pasienter.

Fagutviklingssykepleier har ansvaret for kvalitetssikring, opplæring og veiledning av alle ansatte i tjenesten. Ved å ikke å lengre ha en 100 % fagutviklingssykepleier på dagtid vil det kunne føre til dårligere kvalitet på tjenestene i en tid der samhandlingsreformen krever at kommunen har større fokus på opplæring og kvalitet.

Tiltak 40 Nedleggelse av langtidsplasser Wesselborgen sykehjem

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-3 022	-6 044	-6 044	-6 044
Inntekter	792	1 584	1 584	1 584
Netto besparelse	-2 230	-4 460	-4 460	-4 460

Wesselborgen sykehjem har i konsekvensjustert budsjett 2013 budsjettet med utgifter på 32 langtidsplasser fordelt på 3 avdelinger samt en korttidsavdeling med 9 plasser. I budsjettet for 2012 ble det vedtatt nedlagt 8 langtidsplasser ved avdeling D.

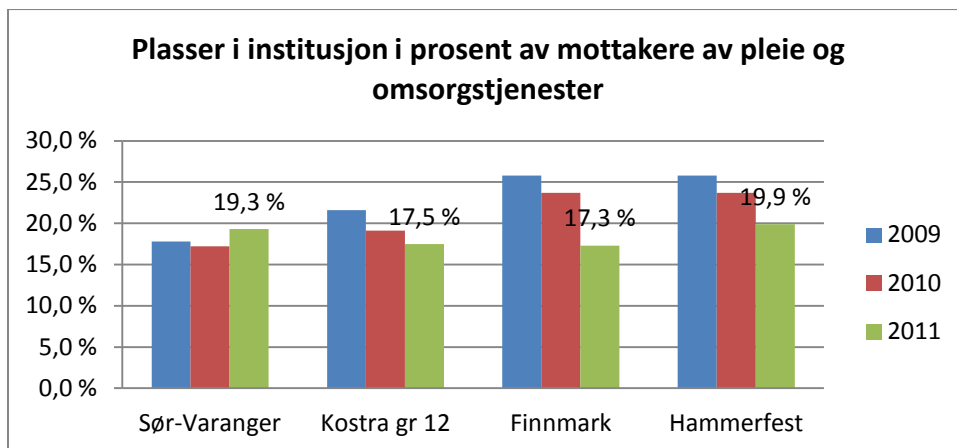
Ved en eventuell nedleggelse av langtidsplasser vurderer rådmannen at dette bør gjøres ved Wesselborgens avdeling B som er en langtidsavdeling med 11 beboere. Ved en eventuell nedleggelse vil dette frigjøre areal som eventuelt kan benyttes til etablering av to nye korttidsplasser.

En nedlegging av avdeling B vil innebære en reduksjon på 12 årsverk samt reduserte driftskostnader. Justert for reduksjonen i brukerbetaling vil dette gi en netto årlig

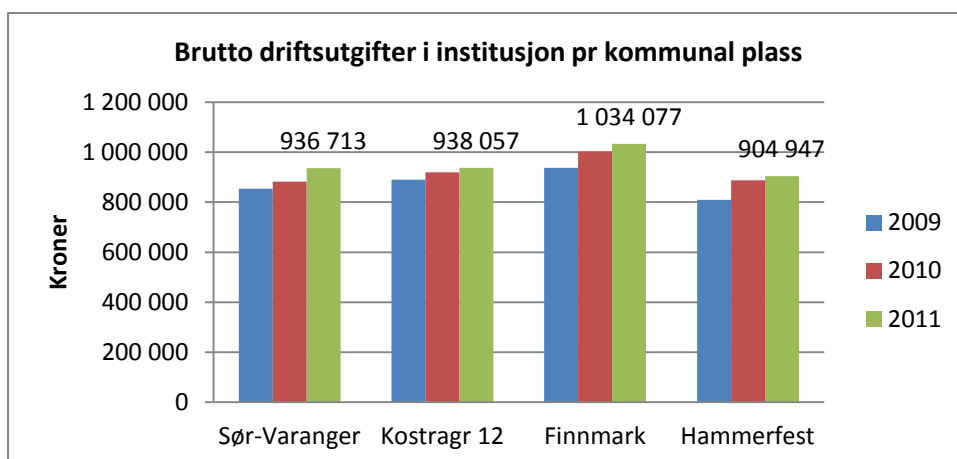

besparelse på kr 4 460 000. Erfaringsmessig vil det ta noen måneder å avvikle plassene, slik at besparelsen i 2013 vil være for ett halvt år. Fra 2014 vil tiltaket gi helårs virkning.

Reduksjon av langtidsplasser vil kunne medføre at korttidsplasser blir fylt opp med langtidsbeboere. Det kan føre til at en i mindre grad kan tilby forebyggende korttids- og avlastningsopphold til hjemmeboende, samt rehabiliteringsopphold etter behandling i sykehus. Dermed kan det gi redusert kapasitet til å ta ut utskrivingsklare pasienter fra sykehuset, og kommunens kostnader til dette kan øke. Som en konsekvens av dette kan belastningen på hjemmebasert omsorg øke betraktelig, da de vil måtte ivareta flere brukere med mer komplekse sykdomsbilder i hjemmet.

Sør-Varanger kommune hadde i 2011 forholdsvis mange sykehjemsplasser i forhold til mottakere av pleie og omsorgstjenester, sammenlignet med kostragruppe 12 og snittet i Finnmark. 19,3 % av mottakere av pleie- og omsorgstjenester i kommunen har plass i institusjon, det er en liten økning fra 2010. For 2012 vil dette bilde endres som følge av vedtak om reduksjon av 8 langtidsplasser.

Nøkkeltallsanalysen viser at utgiftene pr kommunal institusjonsplass er forholdsvis lave i Sør-Varanger kommune, kun Hammerfest har lavere utgifter pr plass.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Andel plasser avsatt til tidsbegrenset opphold	17,5 %	17,1 %	16,0 %	4,5 %	16,5 %
Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens	17,5 %	18,8 %	16,9 %	17,0 %	24,9 %
Andel plasser avsatt til rehabilitering/habilitering	4,1 %	6,9 %	5,1 %	2,3 %	5,3 %
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	100 %	92,4 %	86,9 %	100 %	94,5 %

Sør-Varanger kommune har avsatt 17,5 % av institusjonsplassene til tidsbegrenset opphold. Dette er en noe større andel enn de vi sammenligner oss med. 17,5 % av institusjonsplassene er i skjermet enhet for aldersdemente. Dette er noe lavere enn kostragruppe 12 og landssnittet, men høyere enn Hammerfest og snittet i Finnmark. Andel plasser avsatt til rehabilitering/habilitering er forholdsvis lav i Sør-Varanger, bare Hammerfest har lavere andel. Alle institusjonsplasser i Sør-Varanger kommune er enerom.

Tiltak 41 Utsettelse av åpning av Tangenlia omsorgssenter

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter Hjemmebasert omsorg	-1 624	0	0	0
Utgifter FDV	-175	0	0	0
Inntekter Hjemmebasert omsorg	57	0	0	0
Inntekter FDV	310	0	0	0
Netto besparelse	- 1 257	0	0	0

Kommunen har vedtatt å utvide Tangenlia omsorgssenter med 16 omsorgsboliger, hvorav 12 er forbeholdt til eldre og 4 er forbeholdt unge funksjonshemmede. Boligene er forventet å stå klar for innflytting i september 2013. Tjenesten for funksjonshemmede (TFF) vil gi tjenestene i boligene forbeholdt de unge funksjonshemmede. Hjemmesykepleien for Hesseng, Jakobsnes og Jarfjord området skal flyttes fra Kirkenes og skal ha base på Tangenlia. Disse skal også ivareta tjenestetilbudet i de 12 eldreboligene.

På grunn av nedleggelse av 8 sykehjemsplasser i 2012 og samhandlingsreformen, som legger opp til pasienter med større behov for oppfølging i kommunen, må en regne med at de eldre som vil få tildelt bolig i Tangenlia vil ha et omfattende behov for hjelp hele døgnet. Det vil være behov for total 17 årsverk for å kunne drifte de 12 boligene for eldre og gi tjenester til hjemmeboende i området som per i dag er 55 brukere. 6 av disse årsverkene overføres fra hjemmebasert sin base i Kirkenes. Virksomheten vil ha behov for 11 nye årsverk.

Åpning av boligene til funksjonshemmede vil ikke ha noen budsjettmessige konsekvenser, da dette er flytting av tjenestetilbudet.

Rådmannen har i budsjettet innarbeidet åpning av 8 av omsorgsboligene til eldre samt de 4 boligene til unge funksjonshemmede i 2013. Åpning av de siste 4 eldreboligene er

innarbeidet fra januar 2014. Det er budsjettert med 6,3 nye årsverk i 2013 og ytterligere 4,7 nye årsverk i 2014 til hjemmebasert omsorg.

Dersom en utsetter åpning av alle 12 boligene forbeholdt eldre til januar 2014 vil det gi en besparelse på i overkant av 1,25 mill kroner i 2013. Besparelsen inkluderer lønnsutgifter til 6,3 årsverk for 4 måneder samt driftutgifter i hjemmebasert tjeneste, redusert FDV utgifter og tapte husleieinntekter.

Konsekvensen av å utsette åpning av senteret i 4 måneder vil være økt press på hjemmebasert omsorg. Det vil bli langtidspasienter som kunnet flyttet ut i en bemannet omsorgsbolig på kortidsplassene i sykehjemmene. Dette vil igjen kunne medføre til at en ikke kan ta ut pasienter så raskt fra sykehuset og dermed kan risikere å betale liggedøgn for utskrivningsklare pasienter.

Tiltak 42 Nedleggelse av Bugøynes omsorgssenter

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter Bugøynes	-3 446	-3 446	-3 446	-3 446
Utgifter Prestøyhjemmet	1 140	0	0	0
Utgifter FDV	-220	-220	-220	-220
Sum utgifter	-2 526	-3 666	-3 666	-3 666
Inntekter Bugøynes	320	320	320	320
Inntekter Prestøyhjemmet	-432	0	0	0
Inntekter FDV	335	335	335	335
Sum inntekter	223	655	655	655
Netto besparelse	-2 303	-3 011	-3 011	-3 011

Bugøynes omsorgssenter har 8 omsorgsboliger. Driften er organisert med samdrift med hjemmesykepleien som gir hjemmetjenester til befolkningen i Bugøynes og Bugøyfjord. Pr i dag er det 25 tjenestemottakere. Det er 9.2 årsverk og 14 stillinger knyttet til sentret. I bygda Bugøynes er dette en stor arbeidsplass.

Det er mulig å legge ned Bugøynes omsorgssenter, men fortsatt opprettholde hjemmesykepleie og praktisk bistand. Dette gir en innsparing på 5.2 årsverk samt deler av driftsbudsjettet til virksomheten Bugøynes omsorgssenter. Netto besparelse ved nedleggelse omsorgssenteret utgjør 3,1 mill kroner.

Dersom en velger å avvikle tjenestetilbudet ved Bugøynes omsorgssenter vil bygget frigjøres slik at dette kan omdisponeres eventuelt selges. Bygget er på 653 m² og er bygget i 2007 og utvidet i 2010. Samlet investeringskostnad er 15 mill kroner. Bygget har 8 fine rom, felles stue og kjøkken samt kontorer.

Når det gjelder FDV utgifter knyttet til bygget vil de fortsatt løpet med om lag kr 150 000 selv om bygget frigjøres. En vil få besparelse på renhold, men samtidig bortfaller husleieinntekter. For virksomheten FDV vil nedleggelse av Bugøynes omsorgssenter medføre en netto merutgift på kr 115 000.

For å kunne oppnå helårs effekt av besparelsen på Bugøynes omsorgssenter må beboerne ved sentret flytte til Kirkenes, enten i omsorgsbolig eller på sykehjem. Det er sannsynlig at beboerne som flytter på sykehjem må bo på dobbelt rom på Prestøyhjemmet en periode. Dette medfører at en må styrke bemanningen ved Prestøyhjemmet med 4,75 årsverk i en periode. Økt antall beboere gir også økte brukerbetalingen ved Prestøyhjemmet. Netto kostnad for Prestøyhjemmet er beregnet til kr 708 000 for 6 måneder i 2013.

Samlet besparelse ved å legge ned Bugøynes omsorgssenter vil være 2,3 mill kroner i 2013, ytterligere kr 708 000 i 2014.

Ved nedleggelse av sentret vil det ikke være døgnkontinuerlige tjenester i Bugøynes. Dette innebærer at en må flytte tidligere på sykehjem eller omsorgsbolig i Kirkenes området hvis en har behov for denne type tjenester, eller har behov for flere besøk i døgnet fra hjemmesykepleien. Det vil også bli større belastning på de ansatte som skal drifte hjemmesykepleien. Fagmiljøet vil bli mindre og en må være alene på jobb i et stort geografisk område.

Tiltak 43 Nedleggelse av Utsikten dagsenter

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-2 019	-2 019	-2 019	-2 019
Inntekter	65	65	65	65
Netto besparelse	-1 954	-1 954	-1 954	-1 954

Utsikten dagsenter har 3 årsverk fordelt på 4 ansatte, samt en varig tilrettelagt arbeidsplass i 50 %. Nedleggelse av Utsikten dagsenter vil gi en besparelse på i overkant av 1,9 mill kr.

Utsikten dagsenter gir tilbud til hjemmeboende demente enten som forebyggende aktivitetstilbud eller avlastning. Dagsenteret har 8 plasser, og de har gitt tilbud til 32 brukere de siste to årene. Det er større etterspørsel etter tilbudet enn Sør-Varanger kommune kan gi. Utsikten dagsenter har representert Sør-Varanger som modellkommune i et 3-årig utviklingsprogram hvor målet var å utvikle gode dagtilbud til personer med demens. Dette i regi av Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse på oppdrag fra departementet. Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse presenterer dette arbeidet sammen med sine tilbud på ulike konferanser for andre kommuner.

Hensikten med tilbudet er å gi god livskvalitet gjennom blant annet å opprettholde funksjonsnivå, avlastning for pårørende og forebygging/utsettelse av innleggelse i sykehjem med opptil flere år. Dagsenteret har fokus på pårørendearbeid og oppfølging i hjemmet, og er i tillegg med og drifter kommunens demensteam som utreder personer med demens i samråd med lege. De driver også pårørendeskole.

Konsekvensen av nedlegging er økt press på hjemmesykepleien og mindre avlastningstjenester til pårørende. Dagsenterplass for demente er helt avgjørende for å kunne bo hjemme. En må derfor forvente tidligere innleggelse i sykehjem for disse, og økte kostnader for kommunen. Dagsentertilbud er ikke en lovpålagt tjeneste i dag, men det er foreslått at dette blir lovpålagt fra 2015.

Tiltak 44 Nedleggelse av Kilden dagsenter

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-1 155	- 1 155	-1 155	-1 155
Inntekter	135	135	135	135
Netto besparelse	-1 020	-1 020	-1 020	-1 020

Kilden dagsenter er et forebyggende aktivitetstilbud til eldre hjemmeboende. Dagsenteret holder til på Eldresenteret og har 10 plasser. Per i dag er det 40 brukere som har tildelt plass ved dagsenteret. Det er 2,4 årsverk og en tilrettelagt arbeidsplass tilknyttet. Kilden dagsenter er en av tjenestene til de hjemmebaserte tjenestene.

Dagsenteret bidrar til at brukerne kan bo hjemme lengre ved at de er i aktivitet fysisk og mentalt, forhindrer isolasjon, får god ernæring, forebygger angst og depresjoner og gir muligheten til å opprettholde god livskvalitet. Dagsenteret gir også tilbud om felles måltider for beboerne ved Eldresenteret og nærliggende omsorgsboliger. Dette vil ikke være mulig ved nedleggelse av senteret, noe som igjen medfører at beboerne ikke har noen sosiale treff i løpet av dagen hvis de ikke organiserer dette selv. De aller fleste er i en situasjon der dette ikke er mulig. Ved nedleggelse av dagsenteret vil arbeidsbelastningen på hjemmebasert omsorg øke. Virksomheten må tilby flere tilsyn og følge brukerne tettere opp hjemme. Fagligsett bør en øke aktivitetstilbudet til eldre hjemmeboende hvis en ønsker å forebygge sykehjemsinnleggelse.

Dersom en avviker tjenestetilbudet ved Kilden dagsenter vil det gi en årlig besparelse på i overkant av 1,0 mill kroner.

Tiltak 45 Nedleggelse av Møteplassen dagsenter

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-1 018	-1 018	-1 018	-1 018
Inntekter	18	18	18	18
Netto besparelse	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000

Møteplassen er et åpent tilbud for mennesker som har eller har hatt psykiske lidelser eller problemer. Det er et sosialt møtested med meningsfulle aktiviteter. Psykisk helsetjeneste har 2,0 årsverk som driver dette tilbudet i samarbeid med brukerne. Det er ettermiddagsåpent på mandager der brukerne lager middag og spiser sammen. De andre dagene er det åpent fra 10-14.30. Det er ca 20 faste brukere som er der nesten daglig, i tillegg kommer det noen innom av gamle og nye brukere. Møteplassen er samlokalisert med Frivillighetssentralen og noen bruker begge tilbudene.

Dagsenter for psykisk syke er ikke en lovfestet plikt, men i helse- og omsorgstjeneste loven er det i § 3-2, 6b lagt inn en bestemmelse om personlig assistanse, herunder... og støttekontakt. "Formålet er å hjelpe den enkelte til en meningsfull fritid og samvær med andre". (merknader til loven). Mange av de som bruker Møteplassen vil fylle vilkårene i loven for å få støttekontakt.

Sosialt fellesskap og meningsfulle aktiviteter

I psykisk helsearbeid er det viktig å legge til rette for deltakelse i kommunens ordinære lokale tilbud, som kafeer, bibliotek, idrettslag, arbeid, skole med mer. Møteplassen er for mange det første skrittet for deltakelse i disse tilbudene. Noen bruker Møteplassen en kort periode så er de ute i arbeid eller skole. Møteplassen har i samarbeid med Nav, rus/sosialtjeneste, kriminalomsorgen, Fretex laget tilbud til enkelt brukere der de har brukt Møteplassen som en treningsarena.

Fordi Møteplassen er et åpent tilbud kommer det også mennesker innom som ellers ikke har kontakt med hjelpeapparatet og deltar på middag og andre aktiviteter.

For noen med psykiske lidelser er ordinært arbeid ikke oppnåelig og det å ha en plass å komme til og ha et sosialt fellesskap og delta på aktiviteter og turer blir veldig viktig. Mennesker med alvorlige psykiske lidelser har ofte et mindre sosialt nettverk enn andre. For noen er de andre brukerne på Møteplassen blitt en viktig del av deres sosiale nettverk. Alle beboerne i omsorgsboligene bruker nå Møteplassen. Alle mennesker har behov for tilhørighet og for mennesker med psykiske lidelser er det spesielt viktig. Å møte mennesker med samme erfaringer kan gi trygghet og styrke og gjøre det lettere å komme i kontakt med andre. Møteplassen lager en aktivitetsplan for 6 mnd og sender ut til alle brukere og samarbeidsparter slik at de kan finne noe som fanger og som de kan være med på.

Konsekvenser av nedleggelse

Brukerne mister en viktig sosial møteplass og tilbud om aktiviteter og vi mister en mulighet til å gi tjenester til flere samlet. Det kan gi et økt press på hjemmebaserte tjenester og miljøarbeidertjenester. Flere enkelt vedtak og mer en til en jobbing.

Det må tas stilling til om bygget skal beholdes og hva en gjør med de andre aktivitetene som er der. Psykisk helsetjeneste har småbarnsforeldretreffet der en dag i uka, Mental Helse er der fast, Frivillighetsentralen, Tirsdagsklubben og frivillige lag og foreninger.

Nedleggelse av Møteplassen vil gi en besparelse på 1,0 mill kroner. Det vil da gjenstå kr 95 000 i budsjettet slik at det er en mulighet for drift av Møteplassen gjennom frivillige eller omdisponering av personalet.

Tiltak 46 Redusert tilbud psykisk helse

tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-500	-500	-500	-500
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-500	-500	-500	-500

Psykisk helsetjeneste ble bygd opp med øremerkede midler gjennom Opptappingsplanen for psykisk helse i perioden 1999 til 2008. Dette arbeidet ble videreført gjennom Plan for psykisk helsearbeid 2007-2010 og de ulike tiltakene kom inn på ordinært budsjett fra 2009.

Det psykiske helsearbeidet i kommunen er tiltak rettet inn mot mennesker med psykiske problemer og lidelser og konsekvenser av lidelser hos den enkelte, deres familier og nettverk. Samarbeid internt i kommunen og med spesialisthelsetjenesten, Nav og frivillige organisasjoner er viktig for å gi brukerne et helhetlig tilbud.

Virksomheten har en tjeneste som består av:

Virksomhetsleder – 1 årsverk

Høyskolepersonell med videreutdanning i psykisk helsearbeid, helsesenteret - 3,5 årsverk

Hjemmekonsulent - 1 årsverk

Møteplassen - 2 årsverk

Omsorgsboliger/ miljøarbeidertjeneste. – 9,5 årsverk (turnus)

Totalt har psykisk helsetjeneste 17 årsverk fordelt på 21 ansatte, ekstravakter og vikarer kommer i tillegg.

Vi er lokalisert på tre steder, på Helsesenteret, på Møteplassen og i Omsorgsboligene i Riiser Larsens gt.

Brukerne blir henvist til tjenesten fra fastlege, spesialisthelsetjenesten, nav, helsestasjonen, barneverntjenesten, ppt og andre hjelpetjenester. Noen brukere tar kontakt selv.

Hittil i år har vi fått 65 henvisninger og vi har ca 114 bruker som vi gir tjenester til. I tillegg kommer brukerne av møteplassen. De tre siste årene har henvisningene ligget på 53 til 64 i året. Vi har hatt rundt 100 bruker pr år.

Det er stor variasjon i hjelpebehovet, alt fra livskriser til langvarig og omfattende hjelp. Det fattes vedtak på tjenestene som gis hht helse- og omsorgstjenesteloven.

Noen trenger støttesamtaler i korte perioder, mens andre trenger dette over lengre tid. Psykisk helsetjeneste er koordinatorene for mennesker som har behov for flere og langvarige tjenester. Vi har også en miljøarbeidertjeneste som gir sosial støtte og praktisk hjelp.

Hjemmekonsulentene jobber med familier der barnet eller foreldrene har det vanskelig. Hjelpen gis hjemme i familien og ofte i samarbeid med andre tjenester. Det gis råd og veiledning, praktisk bistand, støtte og koordinering av tjenester.

Mennesker med alvorlige psykiske lidelser har behov for stabil kontakt og oppfølging over tid. Det er derfor helt grunnleggende å oppnå god allianse og samhandling med den enkelte. Psykisk helsearbeid er i sin natur et relasjonsarbeid, og tidsnød og instrumentelle metoder er lite egnet i møte med mennesker som har alvorlige psykiske problemer. Det er tålmodighet og tid brukerne etterspør. De ønsker seg hjelpere som «stiller opp» og som kan hjelpe dem også med små hverdagsproblemer knyttet til matlaging, handling, rydding og organisering.

Kommunalt psykisk helsearbeid har hovedfokus på at mennesket i større grad skal kunne mestre sitt eget liv og oppleve verdighet. Psykisk helsetjeneste prioriterer barn og unge. Vi jobber alle med barn og unge, ikke bare hjemmekonsulentene. Det er en økende andel av henvisningen som er på yngre mennesker.

Vi har ikke hatt kapasitet de siste årene til å drive gruppetilbud til mennesker med angst, depresjon, eller til de som er pårørende. Vi deltar i Kvello-satsingen og i prosjektet Vold i nære relasjoner.

Lovpålagte tjenester.

Kommunene er lovpålagt til å sørge for at det tilbys nødvendige helse og omsorgstjenester, Jfr § 3-1 i Helse og omsorgsloven. I andre ledd er det presisert at dette også omfatter psykisk sykdom.

Kommunen skal gi psykisk helsehjelp men det er ikke lovpålagt å opprette en egen psykisk helsetjeneste for dette.

Reduksjon av tjenesten:

Dersom tjenesten skal reduseres så må dette gjøres gjennom reduksjon av stillinger. Nedbemanning av et årsverk gir en årlig besparelse på kr. 500.000.

Ved en nedbemanning vil dette medføre at det blir mindre tjenester til enkelt brukere. Brukere som har krav på "nødvendig helsehjelp" vil få denne hjelpen redusert. Det vil si at de får færre timer til samtaler, eventuelt med lenger tid mellom hver samtale og tilsvarende med annen type oppfølging og tjenester.

Tiltak 47 Avvikling av Frivilligsentralen

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-741	-741	-741	-741
Inntekter	360	360	360	360
Netto besparelse	-381	-381	-381	-381

Sør-Varanger kommune har i dag en Frivillig Sentral som er lokalisert i tidligere Saviomuseet i Kongens gate. Det er 1,0 årsverk knyttet til sentralen.

Kommunen søker hvert år om statsstøtte til drift av Frivillig Sentralen. I 2011 mottok kommunen kr 290 000. Det er 2 vilkår som må fylles for å få tilskudd; 100 % daglig leder samt 40 % lokal finansiering av budsjettet. Hvis Sentralens budsjett reduseres vil statsstøtte reduseres tilsvarende.

Frivillig Sentralen er ikke en lovpålagt tjeneste og tilbudet kan avvikles i sin helhet. Avvikling av Frivillig Sentralen vil gi en netto besparelse på kr 381 000.

Frivillig Sentralen hadde i 2011 125 registrerte frivillig som til sammen utgjorde en arbeidsinnsats på ca 5 950 timer. Frivillig Sentralen fungerer som møteplass, koordinator og kontaktpunkt for frivillige og andre. De samarbeider med andre lag og foreninger og kommunale virksomheter. Blant aktivitetene de driver med nevnes; eldrekafe, språkhjelp, natteravning, "vaktmestertjeneste", transport, internasjonalt arbeid, utstyrsentral og diverse arrangementer.

Avvikling av Frivillig Sentralen vil medføre økte utgifter til hjemmebasert omsorg. Noen av tilbudene som gis av Frivillig sentralen må gis av det offentlige når de vurderes som rett til hjelp. Det vil også få konsekvenser for Flyktingtjenesten. Samarbeidstiltak som for eksempel språkhjelpen og internasjonale matkurs/kvelder er en del av introprogrammet. Disse tjenestene vil utgå eller må kjøpes av andre eventuelt erstattes av andre tiltak gjennom programmet. Statens føringer mht flykninger og frivillig arbeid er viktig, og samarbeidet Frivillig Sentralen og Flyktingtjenesten har styrket kommunens søknad om sentrale midler. Også busskjøring for barnehager og eldre vil utgå, noe som medfører økte utgifter til

transport eller mindre ute aktivitet. Utstyrsentralen må flyttes og eventuelt administreres av andre.

Tiltak 48 Redusert tjenestetilbud Helsestasjon

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-500	0	0	0
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-500	0	0	0

Helsestasjons- og skolehelsetjeneste er en lovpålagt tjeneste til alle barn og unge 0-20 år og til gravide som ønsker å gå til svangerskaps- og barsel kontroll. Kommunen skal gjennom helsestasjons- og skolehelsetjeneste ivareta det helhetlige forebyggende og helsefremmende arbeidet. Anbefalt helsestasjonsprogram 0-5 år baserer seg både på foreldreveiledning/ helseopplysning, somatiske helseundersøkelser samt vaksinasjon. Anbefalt program for helsestasjons- og skolehelsetjeneste 5-20 år er individuell rådgivning og veiledning, helseopplysning i grupper for elever og foreldre, somatiske helseundersøkelse/screening samt vaksineprogram. Alle skolene har skolehelsetjeneste ved helsesøster på skolene på faste dager avhengig av størrelse.

Helsestasjonen består av 5 helsesøstere, 1 jordmor og 0,5 årsverk merkantil i fast bemanning. I tillegg har virksomheten 0,5 årsverk midlertidig stilling som innvandrersøster finansiert med midler fra flyktningtjenesten, 0,5 årsverk midlertidig helsesøster finansiert gjennom prosjektmidler "styrking av skolehelsetjenesten" samt 0,5 årsverk veileder Frisklivscentralen.

Helsestasjon har en ansatt som skal ha permisjon i 2013. Det vil være mulig å kunne holde 1,0 årsverk vakant i 2013. Dette vil gi en innsparing på 0,5 mill kroner i 2013.

Konsekvensene vil være redusert tjenestetilbud i perioden innenfor følgende områder:

- Kutt i lovpålagte helsestasjonskontroller
- Kutt i konsultasjoner i skolehelsetjenesten
- Åpen dør tilbys ikke elevene i skolen
- Manglende satsning på generell forebyggende og helsefremmende arbeid samt gruppe-, klasse- og befolkningsrettede tiltak
- Kutt i muligheter for IP koordinator
- Reduserte muligheter for å gjennomføre Kvello-satsingen

I IS-1798 "utviklingsstrategi for helsestasjons- og skolehelsetjeneste" anbefales følgende minstenorm av helsesøstre:

Normtall	Antall i SVK	Resultat jfr normtall
100% stilling pr 65 fødsler	110	1,7
35% stilling pr 100 elever på barnetrinnet	829	2,9
100% stilling pr 550 elever ungdomstrinnet	406	1,4
100% stilling pr 800 elever vg.skole	600	0,75
	SUM	6,00

Sør-Varanger kommune har 1,0 årsverk mindre helsesøstre enn foreslått minstenorm.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år	54,1	68,4	70,7	90,3	57,8
Årsverk av jordmødre pr. 10 000 fødte	105,3	72,5	70,8	-	48,4

Nøkkeltallsanalysen viser også at Sør-Varanger kommune har færre helsesøsterårsverk pr 10 000 innbyggere 0-5 år enn alle vi sammenligner oss med. Men samtidig har kommunen flere årsverk jordmor pr 10 000 fødte enn sammenligningskommunene.

Som det kommer fram av anbefalt program består oppgavene til helsestasjonen av i hovedsak to tilbud; helsetjeneste i skoler og helsestasjonstjeneste. I tillegg kommer det oppgaver som det ikke er iberegnet normtallene for anbefalte ressurser. Dette er oppgaver som:

- Svangerskaps- og barselomsorgstjenester
- Ungdommens helsestasjon
- Arbeid med individuell koordinator og plan
- Utenlandsvaksinering
- Sesongvaksinering
- Tub/mantou
- Kvello

Tiltak 49 Avvikle Frisklivssentralen

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	0	-358	-358	-358
Inntekter	0	24	24	24
Netto besparelse	0	-334	-334	-334

Kommunestyret i Sør-Varanger vedtok den 24.08.11 opprettelse av Frisklivsentral. Fra 03.09.12 ble det ansatt en 50 % veileder ved Frisklivsentralen som jobber med oppstart/etablering og forbereder drift/mottak av pasienter fra 01.01.13.

Frisklivsentralen skal bli et kommunalt kompetansesenter med tilbud til personer og grupper i befolkningen som har behov for nå endre helseatferd. Arbeidet baserer seg på dokumentert effektive metoder for endring av helseatferd. Folkehelse er en lovpålagt oppgave. Det er opp til kommunen å organisere tilbudet.

Det er satt opp et foreløpig budsjett på brutto kr 334.000. Tiltaket er fullfinansiert i 2012 delvis fullfinansiert i 2013 med bruk av fond og tilskudd fra Fylkesmannen, men må påregnes å gå inn med full kommunal finansiering i 2014.

Dersom en velger å ikke opprette Frisklivsentral vil det gi en besparelse for kommunen fra 2014 på kr 334 000.

Tiltak 50 Redusert miljøarbeidertjeneste rusomsorgen

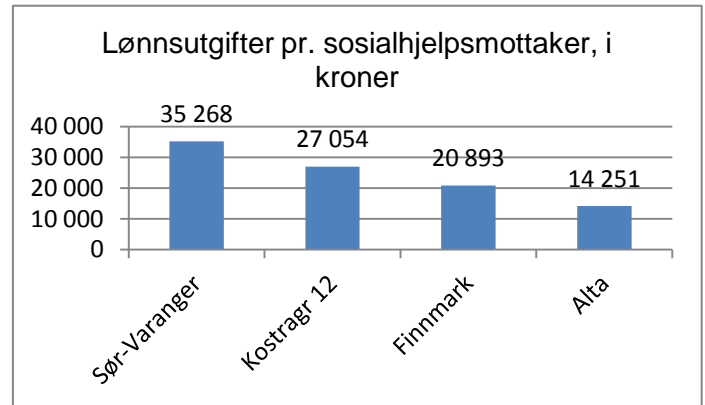
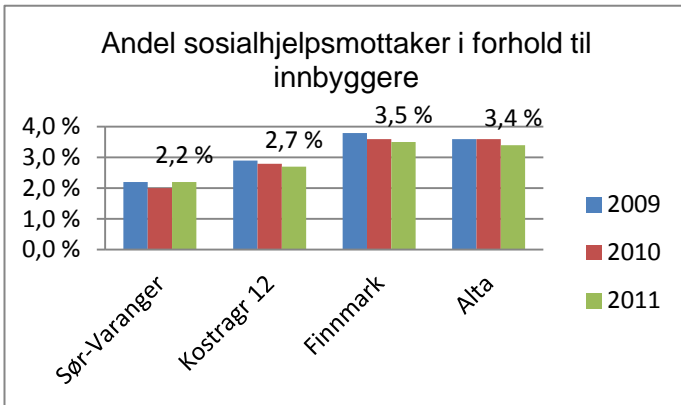
	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-380	-380	-380	-380
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-380	-380	-380	-380

Sosialtjenesten omfatter 8 årsverk fordelt på ulike fagkompetanse, samt 1 årsverk prosjektstilling boligkoordinator innen rus som finansieres av statlige tilskudd. Sosialtjenesten tilbyr blant annet rusomsorg, skadereduserende tiltak og bo-oppfølging. Dette tjenestetilbudet ivaretas av 3,0 årsverk miljøarbeidere, hvorav 1,0 årsverkene er vakant. Nedbemanning av 1,0 årsverk miljøarbeider vil gi en besparelse på kr 380 000.

Kommunens ansvar for helse- og omsorgstjenester er hjemlet i § 3-2 og sier blant annet noe om sosial, psykososial og medisinsk habilitering og rehabilitering. Under merknader kommer det fram at kommunene skal opprettholde den sosialfaglige tilnærmingen for å sikre en helhetlig oppfølging av mennesker med psykiske lidelser og rusmiddelavhengighet. Ansvar er lovpålagt, men det er opp til kommunen å organisere tilbudet.

Konsekvens ved nedbemanning av miljøarbeider tjenesten vil være dårligere oppfølging i forhold til å bo, ernæring, hygiene, ledsaging til helsetilbud, gruppetilbud/aktiviteter og individuelle sosiale aktiviteter, økt bruk av rusmidler, økt overgrep mot de svakeste innad i brukergruppen, samt dårligere livskvalitet, trygghet og helsesituasjon. Økt press på hjelp fra andre instanser: hjemmehjelp/hjemmesykepleie/psykisk helsetjenester, NAV og lege/legevakt.

Tett boligoppfølging vurderes å være en viktig oppgave for kommunen framover. Det er et trangt leiemarked, og vanskeligstilte med dårlige boevner står ofte i fare for å bli uten bo-tilbud, noe som gir en økt bruk sosialhjelp til boligutgifter og økt bruk av dyre midlertidige løsninger. Kommunen bygger også nye boliger tiltenkt personer med rusproblemer og omfattende verne- og hjelpebehov, der det kreves tett oppfølging av den enkelte for bedre mestring i samfunnet, ikke kun et tak over hodet. Erfaringer viser også at antallet unge med

dårlige evner til å mestre egen hverdag, skole/arbeidsliv og spesielt bosituasjonen øker. Sosialtjenestens tilbud til spesielt gruppen vanskeligstilte ungdom som sliter med rus er å søke å jobbe helhetlig i forhold til boligoppfølging, sosial trening og arbeidstrening. Ved en reduksjon i antall miljøarbeiderstillinger vil det bli vanskelig å ivareta boligoppfølgingen, samt "samfunns" treningsarbeidet for de mest vanskeligstilte. Det vil stilles større krav til samordning og samhandling med andre deler av tjenesteapparatet.

Nøkkeltallsanalysen av Sosialtjenesten omfatter kostra funksjon 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid, 243 Tilbud til personer med rusproblemer og 281 Økonomisk sosialhjelp. Dette inkluderer også deler av flyktningstjenesten.

Analysen viser at Sør-Varanger har en lav andel sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere. Antall sosialhjelpsmottakere holder seg konstant i kommunen de tre siste årene, mens vi ser at antall årsverk øker i perioden. Det femkommer at kommunen har flere årsverk pr sosialhjelpsmottakere enn sammenligningskommunene. Dette gir høyere brutto driftsutgifter pr sosialmottaker enn Kostragruppa og Finnmark. Gjennomsnitt i Landet var her 76 7121 kroner pr sosialhjelpsmottaker, men Sør-Varanger har 82 770 kr pr mottaker.

Dekningsgrader	2009	2010	2011
Sosialhjelpsmottakere	213	192	213
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere	2,2	2	2,2
Årsverk i sosialtjenesten	12,5	13	14,55
Årsverk i sosialtjenesten pr. 1000 innbygger	1,28	1,32	1,48

Dekningsgrader	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Sosialhjelpsmottakere	213	239	135	665	247
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere	2,2	2,7	3,5	3,4	2,4
Årsverk i sosialtjenesten	14,55	9,69	5,17	20	9,73
Årsverk i sosialtjenesten pr. 1000 innbygger	1,48	1,11	1,33	1,04	0,95

5.4 Tiltak innefor tekniske tjenester

Tiltak 51 Avvikling av sommerhjelp

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-850	-850	-850	-850
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-850	-850	-850	-850

Det er i konsekvensjustert budsjett innarbeidet utgifter til sommerhjelp med kr.850 000,- for 2013 og videre hvert år i planperioden. Bevilgningen har vært benyttet til forskjøning av parker og grøntområder, i all hovedsak på Kirkenes halvøya. Oppgaven er ikke lovpålagt og kan avvikles i sin helhet.

Tiltak 52 Innføring av avgiftsparkering

I perioden 1994 – 2001 var det avgiftsparkering i Kirkenes sentrum. Avgiftsparkeringen omfattet kun 66 plasser og parkeringsavgiften var kr. 2,- pr. time. Ordningen ble avviklet i 2001. Få antall plasser og avgiftens størrelse gjorde at avgiftsparkeringen isolert sett ikke var økonomisk lønnsomt. Men parkeringsordningen gav kommunen håndhevingsmyndighet for alle typer parkeringsovertredelser i hele kommunen.

Det foreslås at det utredes nærmere om det på nytt skal innføres avgiftsparkering. Utredningen omfatter alle områder i kommunen der avgiftsparkering kan være økonomisk lønnsomt eller aktuelt. Innføring av kommunal parkeringsregulering og parkeringsgebyr er ikke bare økonomisk betinget, men også av trafikale hensyn pga økt biltrafikk spesielt i Kirkenes.

Utredning skal synliggjøre alle aspekter ved innføring av avgiftsparkering som investeringskostnader, nødvendig bemanning og opplæring, antall plasser, avgiftsområder, driftsutgifter, avgiftsnivå, inntektpotensial, fremdriftsplan for innføring.

Utredningen må kjøpes eksternt og kostnaden foreslås belastet bevilgning til veiformål.

Utredningen vil danne grunnlag for beslutning om evt. innføring av avgiftsparkering. Et slikt grunnlag kan fremmes for politisk behandling i 2013. En eventuell økonomisk gevinst vil kunne innarbeides i budsjettet for 2014.

Tiltak 53 Konkurransetsetting av renholdstjenester

Sør-Varanger kommune har i dag 38 årsverk som ivaretar renholdstjenestene for de kommunale formålsbyggene.

Kostnader til beredskap mot branner	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	14 930	16 330	16 330	16 330	16 330
Driftskostnader	910	910	910	910	910
Inntekter	-994	-994	-994	-994	-994
Nettoutgift renholdstjenester	14 846	16 245	16 245	16 245	16 245

Renholdet er basert på renholdsplaner som ut fra bygningens og de enkelte roms bruk, overflater etc angir renholdshyppighet og tidsbruk.

Konkurransetsetting av renholdstjenester forutsetter at det utarbeides anbudsgrunnlag basert på renholdsplan, med nøyaktig angivelse av renholdsareal, fastsettelse av kvalitetsindikatorer og valg av ønsket standard på renhold. Det vil være naturlig å benytte dagens renholdsplaner ved utarbeidelse av et eventuelt anbudsgrunnlag.

Kommunen har allerede i dag ressurser til oppfølging og kontroll av renholdsleveransen.

For å kunne fastslå om kommunen kan oppnå besparelser innenfor området er det nødvendig at det igangsettes en utredning som kan danne grunnlag for en beslutning om eventuell konkurranseutsetting av renholdstjenester. Grunnlaget fremmes for politisk behandling i 2013. En eventuell konkurranseutsetting vil kunne innarbeides i budsjettet for 2014.

Tiltak 54 Konkurransetsetting av vaktmestertjenester

Sør-Varanger kommune eier i dag en bygningsmasse på 63 700 m² formålsbygg. I tillegg leies inn over 3 000 m² til Kino, Basen, Bibliotek, Sosialtjenesten, Flyktningetjenesten og lager til Sivilforsvaret.

Kostnader FDV	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	6 960	8 044	8 044	8 044	8 044
Driftskostnader	23 589	23 938	23 938	23 938	23 938
Inntekter	-7 600	-7 910	-7 910	-7 910	-7 910
Nettoutgift FDV	22 947	24 071	24 071	24 071	24 071

Det er i dag 12 ansatte som ivaretar vaktmestertjenestene i de kommunens formålsbygg. Byggene er geografisk spredt i hele kommunen. Det gir en utfordring med rasjonell drift og bemanning. En undersøkelse i norske kommuner (2005) viser at vaktmesterne i snitt har en bygningsareal på mellom 6 – 7000 m². Gjennomsnittet for Sør-Varanger kommune ligger på 5.100 m². Den geografiske spredningen er med på å trekke ned tallet. Eksempelvis er det en vaktmester for 2.400 m² på Bugøyenes, i Pasvik 3.300 m² mens det i sentrumsområdet er 6.500 m² i gjennomsnitt pr. vaktmester.

Vaktmesterne har ansvar for hver sine bygg, men det er lagt opp til en fleksibel drift hvor den etterspurte kompetansen blir satt inn der det måtte være nødvendig.

Kommunen har i de senere år også investert i sentral driftsovervåking av byggene. Dette er gjort gjennom infrastruktur i det kommunale IT-nettverket. Driftsovervåkingen varsler ved feil på varmeanlegg, ventilasjon, brann eller innbrudd.

Vaktmesterne utfører også brukertjenester, som flagging, montering av inventar og annet brukerutstyr. Det anslås at i overkant av 20% av stillingene går med til denne delen av tjenesten.

Kommunen har allerede i dag ressurser til oppfølging og kontroll av vaktmestertjenestene.

For å kunne fastslå om kommunen kan oppnå besparelser innenfor området er det nødvendig at det igangsettes en utredning som kan danne grunnlag for en beslutning om eventuell konkurranseutsetting av vaktmestertjenester. Grunnlaget fremmes for politisk behandling i 2013. En eventuell konkurranseutsetting vil kunne innarbeides i budsjettet for 2014.

Tiltak 55 Ny brannordning

Kommunens plikt til på å etablere og drifte et brannvesen er regulert av brann- og eksplosjonsloven. Når det gjelder dimensjonering av brannberedskapen er dette regulert av forskrift om organisering og dimensjoner av brannvesen. Etter forskriften er dimensjonering av innsatsstyrken avhengig av tettstedets størrelse. I forskriften er dette klassifisert i 4 alternativer:

- Alt 1: tettsted inntil 3000 innb.
- Alt 2: tettsted 3000-8000 innb.
- Alt 3: tettsted 8000-20000 innb.
- Alt 4: tettsted over 20000 innb.

I kommunens brannordning, vedtatt i kommunestyret i 2004, valgte kommunestyret å dimensjonere brannvesenet etter forskriftens krav for tettsted med mer enn 20 000 innbyggere (alt 4), dvs kasernert vakt.

Kasernert vakt kjennetegnes ved:

- Lag med kasernert vakt
- Heltidsansatte mannskaper
- Døgnkontinuerlig dreiende vakt
- At styrken deles i vaktlag kasernert på brannstasjonen
- At vaktlagene til enhver tid er operative innsatsenheter, også når mannskapene utfører andre oppgaver
- At normalarbeidstid er på brannstasjonen
- At brannvakta er i stand til å utføre flere tilleggstjenester

Dagens bemanning:

- Brannsjef / leder beredskapsavdeling 100 %
- 4 utrykningsledere 100 %
- 8 brannkonstabler 100 %
- 6 brannkonstabler deltid, hjemmevakt, 2,4 % stilling.

(tall i 1000)

Budsjett for Brann og beredskap virksomhet 4800	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	8 166	8 746	8 746	8 746	8 746
Pensjon	657	1 244	1 244	1 244	1 244
Driftskostnader	1 421	1 419	1 419	1 419	1 419
Inntekter	-2 299	-2 175	-2 175	-2 175	-2 175
Nettoutgift beredskap mot branner	7 945	9 235	9 235	9 235	9 235

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta
Netto driftsutgifter til forebygging pr. innbygger	58	60	72	22
Netto driftsutgifter til brannberedskap pr. innbygger	887	786	966	676

Kilde SSB/KOSTRA

Det er utredet to alternativer for redusert brannvaksordning.

Alternativ 1 – Redusert bemanning etter forskriftens bestemmelser for tettsted 8000-20000 innbyggere.

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnskostnader	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700
Inntekter	1 200	1 200	1 200	1 200
Netto besparelse	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500

I kommunens brannordning er det lagt til grunn at Kirkenes, Hesseng, Sandnes og Bjørnevatn ses som et tettsted og at tettstedets innbyggertall er derfor satt til 8 000 innbyggere. For Sør-Varanger kommune ville kravet om størrelse på innsatsstyrken kommet inn under forskriftens alternativ 3.

Minimumskrav ved dette alternativet:

- Kombinasjon av kasernert vakt innenfor ordinær arbeidstid og lag (4 personer) med deltidspersonell utenfor ordinær arbeidstid. Utrykningsleder skal ha brannvern som hovedyrke.

Hovedmålsetningene ved slik organisering er å:

- Sikre at førsteinnsats i ordinær arbeidstid skjer med et samlet vaktlag med minst 4 personer.
- Sikre høy kompetanse i vaktlaget
- Sikre at vaktlag med deltidspersonell får profesjonell utrykningsledelse.

Forskriften stiller krav om innsatstid ved brannutrykning. Dvs tiden fra brannvesenet blir varslet til vi er i innsats på skadestedet. *For Sør-Varanger kommune innebærer det at ved brann i sykehus og kommunale institusjoner skal innsatstiden ikke overstige 10 minutter.*

Dersom kommunen velger å organisere beredskapen med deltidsvakt i turnus skal disse ha oppmøtetid på brannstasjonen innen 4 min på dagtid og 6 min om natten. Dette forskriftkravet er for å kvalitetssikre at mannskapene skal kunne overholde krav om innsatstid.

Bemanning etter forskriftens alternativ 3:

- Brannsjef / leder beredskapsavdeling 100 %
- 4 dagkasernerte mannskaper 100 %
- 1 overbefalsvakt 100 %
- 12 brannkonstabler deltid, hjemnevakt, 2,4 % stilling.

Med dagens organisering med kasernert drift har brannvesenet utført tilleggsoppgaver i form av tjenester til øvrige kommunale virksomheter og til det private næringslivet. Ved endring av beredskapsordning til en ordning med deltidsvakt i turnus kan ikke lenger disse oppgavene utføres og dette vil føre til reduserte inntekter.

Oppgave	Inntekt	Kan videreføres ALT 3	Kommentar 1	Kommentar 2 Alternative løsninger
Havnetjeneste	Kr. 855 000	Nei	Havnetjenester etter ordinær arbeidstid samt helg og høytid. Fast årlig godtgjørelse	Må utføres av havnevesenet
Mottak av trygghetsalarm	0	Nei	Krever døgnbemannet vaktsentral	Tjenesten kan kjøpes av 110 sentralen. Pris: kr 1000, ca 200 brukere
Daglig matkjøring til institusjoner	Kr. 47 000	Delvis	Ikke helg og høytid	
Daglige vaktrunder kommunale bygg	Kr. 60 000	Nei	Gjelder Kirkenes, Sandnes, Bjørnevatt skole samt GL museet	
Rottesertifikat	Kr. 55 000	Delvis	Innenfor ordinær arbeidstid	
Arbeid for Sydvaranger Gruve AS	Kr. 250 000	Nei	Gjelder spyleoppdrag og brannvernopplæring av mannskaper	Må utføres av mannskap på frivakt
Postkjøring Kirkenes skole / bibliotek	Kr. 25 000	Ja		
Flagging	0	Ja, delvis	Ikke helg / høytid	

Sør-Varanger kommune inngikk i 2009 Avtale om brannvernssamarbeid med Berlevåg kommune. Det innebærer at SVK selger administrative og forebyggende tjenester til Berlevåg kommune. Vi er nå i ferd med å utvide avtalen til også å gjelde feie – og tilsynstjeneste. Dersom kommunestyret går for alternativ 1 vil en slik avtale ikke la seg gjennomføre.

Alternativ 2 – Endring av brannordning til 2 døgnkasernert.

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnskostnader	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Inntekter				
Netto besparelse	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500

Denne modellen skisserer en løsning basert på 2 døgnkasernerte mannskaper. Denne løsningen gir totalt sett en større forutsigbarhet og trygghet, ikke minst i forhold til å kvalitetssikre at 2 mann + brannmateriell kommer tidlig på plass til brann / ulykkesstedet og kan starte med klargjøring av innsats. Begrensningen er allikevel at *brann som innebærer røykdykkerinnsats krever minimum 4 mann* jfr. Forskrift om røyk – og kjemikaliedykking kap 7.

Bemanning ved 2 døgnkasernert drift:

- Brannsjef / leder beredskapsavdeling 100 %
- 8 døgnkasernerte mannskaper 100 %
- 1 overbefalsvakt 100 %
- 8 brannkonstabler deltid, hjemmevakt, 2,4 % stilling.

Ved denne løsningen vil brannvaken ha mulighet til å utføre de fleste av de ikke lovpålagte tjenester med unntak av mottak trygghetsalarm. Det er også usikkert i hvilket omfang brannvesenet ved denne løsningen kan utføre havnetjenester og tjenester som i dag selges til Sydvaranger Gruve.

Tiltak 56 Konkurransetsetting veivedlikehold Kirkenes

Veiavdelingen utfører i dag brøyting, snørydding og strøing av kommunale gater, plasser som torget, parkeringsplasser og parkeringslommer. Samt ved enkelte kommunale bygg.

Kostnader til Veier parker og idrettsanlegg	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	3 356	3 135	3 135	3 135	3 135
Kjøp av tjenester fra private	3 160	3 660	3 660	3 660	3 660
Driftskostnader	5 501	5 501	5 501	5 501	5 51
Inntekter	-1 031	-1 031	-1 031	-1 031	-1 031
Nettoutgift	10 986	11 265	11 265	11 265	11 265

Konkurransetsetting av veivedlikehold forutsetter at det utarbeides anbudsgrunnlag med fastsettelse av kvalitetsindikatorer og valg av ønsket standard på tjenesten. Kommunen har allerede kompetanse på utarbeidelse av slike grunnlag siden store deler av veivedlikeholdet allerede kjøpes fra private.

Kommunen har allerede i dag ressurser til oppfølging og kontroll av tjenesten.

For å kunne fastslå om kommunen kan oppnå besparelser innenfor området er det nødvendig at det igangsettes en utredning som kan danne grunnlag for en beslutning om

eventuell konkurranseutsetting. Grunnlaget fremmes for politisk behandling i 2013. En eventuell konkurranseutsetting vil kunne innarbeides i budsjettet for 2014.

5.5 Salg av eiendommer

Malmklang

Malmklang ble skadet av brann 12.02.2005. Etter brannen gjorde forsikringsselskapet en vurdering hvor det fremgikk at omsetningsverdien før brannen var 7 mill kr, og etter skaden 4 mill kr.

Bygget har en grunnflate på 600 m², og står i dag som et betongskall hvor det er utført miljøsanering, dvs asbest og andre miljøfarlige stoffer etter brannen er fjernet. Tomten er eid av kommunen og er på 1200 m². Den er regulert til offentlig formål, men kan søkes omregulert til kontor/forretningstomt. Innfestning for tomte er kr 300 pr m², dvs totalt 360 000 kr.

Rådmannen anbefaler at eiendommen selges til høystbydende.

Inntekt fra salg av eiendeler kan ikke benyttes til driftsutgifter, men kan benyttes til finansiering av investeringer.

Næringstomter

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	0	0	0	0
Inntekter	-45 000	0	0	0
Antatt salgsverdi	-45 000	0	0	0

Sør-Varanger kommune har per i dag en portefølje på ca 200 festecontrakter vedrørende næringsseiendommer i kommunen. De utgjør til sammen et areal på ca 346 000 kvm. Kontraktene gir en årlig inntekt i festeavgifter på vel ca 3 330 000,-. Alle kontraktene blir regulert ved jevne mellomrom, hovedregelen hvert 5. år, etter konsumprisindeksen. 13 av disse kontraktene er fremfestet fra Opplysningsvesenets Fond, og vil ikke kunne selges etter vanlige prosedyrer. De resterende kontraktene, ca 180 stk, vil i utgangspunktet kunne selges.

Tomtefesteloven gir en fester av næringstomt ingen rett til å kreve innløsning av festetomten. Lovens regler om beregning av innløsningssummen gjelder derfor i utgangspunktet ikke for salg av næringsstomter. I henhold til tomtefesteloven skal innløsningssummen beregnes ved å regulere festeavgiften til dagens nivå, i utgangspunktet ved bruk av konsumprisindeksen, for deretter og gange dette med 25. Hvis man i henhold til dette oppregulerer alle næringsstomtene i kommunen til den festeavgift som gjelder i dag på nye tomter, jfr kommunalt vedtak av 17.06.2009, og deretter ganger dette med 25, utgjør dette en samlet salgssum på vel 136 mill.kr. Dette forutsetter at alle festere ønsker å kjøpe tomten.

Ved bortfeste av tomter, har kommunen en jevn og forutsigbar inntjening hvert år som utgjør ca 2,4 % av verdien på tomtene etter denne beregningen.

Erfaringene fra salg av boligtomter gjør at det ikke kan forventes at vi får solgt alle næringstomtene. Dersom man tar utgangspunkt i at 1/3 av tomtene blir solgt, noe som kan være et optimistisk anslag, vil dette gi en salgsinntekt på 45 mill.kr, samtidig som festeavgiften vil reduseres med ca 1 100 000,-. Kommunen vil heller ikke nyte godt av fremtidig verdistigning på eiendommene gjennom den reguleringsmulighet vi har gjennom festekontrakten.

Ved salg av næringstomter vil kommunen ha anledning til å innkreve eiendomskatt på solgte tomter. Dette vil demme opp for noe av tapet av driftsinntekter.

Brattli personalhytte

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	0	0	0	0
Inntekter	-1 000	0	0	0
Antatt salgsverdi	-1 000	0	0	0

Brattli personalhytte, gnr/bnr 22/30, er på 50 m². Hytta har innlagt strøm og muligheter for sommervann. Kommunen eier tomta som er på 2136 m². Hytta er nylig oppgradert for å tilfredsstillere brannforskriftene.

Det gis et årlig tilskudd på kr 10 000 fra velferdsmidler til drift av hytta, ut over dette er driften selvfinansierende.

Hytta ligger i et attraktivt hytteområde, har god standard og kort avstand til vei. Hytter med tilsvarende standard har den siste tiden blitt solgt i Sør-Varanger med en gjennomsnittlig kvadratmeterpris på kr 25 000. Salgssummen vurderes til å være 1 mill.

Hans Væggersvei 3 og 5

Hans Væggersvei består av to bygninger, fordelt som følger:

- Nr 3 - med tomteareal på 623 m² og bygningsareal på 142 m².
- Nr 5 – med tomteareal på 610 m² og bygningsareal på 142 m².

Eiendommen ligger delvis på gnr/bnr/fnr 27/5/27 delvis på 27/5/23, som begge festes av Sør-Varanger kommune.

Nr. 5 leier i dag ut til Den russisk ortodokse Trifons menighet i Sør-Varanger. Leiekontrakten ble inngått i 2006, med opprinnelig leietid til 31.12.07. Oppsigelsesfristen er minimum 3 mnd.

Hjemmelshaver til tomtene er Opplysningsvesenets Fond, og SVK har festerett på dem og området rundt. Kommunen kan fremfeste tomtene eller selge festeretten. I reguleringsplan er området regulert til bolig. Byggene er likevel registrert som kontorbygninger.

Bygningene har stor generell slitasje og har skader som tilsier at større renovering må påberegnes både utvendig og innvendig. Dersom renovering av dagens bygg skal utføres, kommer bygningslovens regelverk for nybygg til anvendelse, noe som medfører store kostnadskonsekvenser.

Tomten ligger attraktivt til i sentrumsnære omgivelser med kort vei til fritidsaktiviteter, samt barne- og ungdomsskole. Tomten er også av en slik beliggenhet at det vil være aktuelt å sette opp bygg i flere etasjer uten å hindre utsikt for eksisterende bebyggelse.

Tomtene kan selges til nærings- eller boligformål, hvor næringstomter er dyrere enn boligtomter. Kommunen har pr i dag en pris i byen på 35 kr pr m² for boligtomter og 300 kr for næringstomter. I tillegg kommer festeavgift som er på henholdsvis kr 1,33 og kr 10,36.

Selges tomtene som næringstomter, vil man måtte omregulere området til næringsområde. Dersom de skal være boligtomter, vil det kreves en bruksendring av eksisterende bygg.

En aktuell løsning er å slå sammen begge tomtene inklusiv bygninger, slik at man får en tomt på 2.000 m². Et samlet salg vil for en boligutbygger gjøre området tilgjengelig for minst 12 boenheter.

Rådmannen anbefaler at eiendommen selges til høystbydende.

Inntekt fra salg av eiendeler kan ikke benyttes til driftsutgifter, men kan benyttes til finansiering av investeringer.

6. Investeringsplan 2013-2016

(tall i 1000)

	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Sum
	2013	2014	2015	2016	periode
Egenkapitalinnskudd - KLP	1767	1767	1767	1767	7068
Sum	1767	1767	1767	1767	7068
Kirkebygg - Vedlikeh.og oppgrad.	2000	2000	2000	2000	8000
Sum politisk	2000	2000	2000	2000	8000
Digitalisering av byggesaksarkiv	350	350			700
Sum Plan og byggesak	350	350			700
It investeringer				1000	1000
Ny sikkerhetskopieringsløsning	200	200			400
Sentral infrastruktur servervedlikehold	300	300	300		900
Sentral infrastruktur nettverkskomp.	400	400	400		1200
Bredbåndsinfrastruktur	700	700			1400
Digitalt førstevalg	900	900			1800
Meldingsløftet - tiltak i samhandlingsreformen-EPJ-Helsenett	300	200			500
Etablering for administrativt støttesystem for rekruttering - Visma Enterprise HRM-Rekruttering	250	250	250		750
Løsning for fullelektronisk arkiv -inkl helsetjenester	200				200
Sum IT	3250	2950	950	1000	8150
Avløp	3000	3000	3000	3000	12000
Vann	3000	3000	3000	3000	12000
Sum Vann, avløp og renovasjon	6000	6000	6000	6000	24000
Trafikksikkerhetstiltak	500	200	200	200	1100
Komm. veier - oppgrad.og utbedr.	10000	10000	10000	2000	32000
Sum Veier, parker og idrettsanl.	10500	10200	10200	2200	33100
Utstysoppgradering	1000	1000	1000	1000	4000
Tankvogn til brannvesenet		1950			1950
Sum Felles maskinpark	1000	2950	1000	1000	5950
Opparbeidelse uteareal barnehager	300	300	300	300	1200
Oppgradering inventar skoler	500	500	500	500	2000
Kommunale bygg oppgradering/brannsikring	2000	2000	2000	2000	8000
Wesselborgen - sprinkling	3000				3000
Tangenlia omsorgsboliger	45000				45000
Helse, hjelpemiddelinvestering	500				500

Skytterhusfjellet barnehage, ny 6 avd	15000				15000
Kirkenes barnehage, nybygg og utvidelse		60000			60000
Sum FDV - Kommunale bygninger	66300	62800	2800	2800	134700
Kirkenes Stadion	3600				3600
Rehab.lysanlegg K.nes-Bjørnevatn	3200				3200
Ferdigst.lysløypetrase, E105-Bj.vatn		850			850
Lysanl.Tangen bru til lysl. K.nes-Bj.vatn		650			650
Sum Idrettsanlegg	6800	1500			8300
Sum Investering inkl mva	97967	90517	24717	16767	229968
Sum investering innenfor mva-omr	77700	70550	4750	4800	157800
Moms	15540	14110	950	960	30600
Finansiering					
Nye låneopptak	-70868	-72526	-21700	-14040	-179134
Bruk av lån fra tidligere låneopptak					
Spillemidler	-1300	-620			-1920
Tilskudd fra andre	-11000				-11000
Tilskudd fra fylkeskommunen	-300	-1194			-1494
Skjønnsmidler	-300	-300	-300		-900
Bruk av fond	-1767	-1767	-1767	-1767	-7068
Momskompensasjon	-12432	-14110	-950	-960	-28452
Sum finansiering	-97967	-90517	-24717	-16767	-229968

Egenkapitalinnskudd til KLP

	2013	2014	2015	2016
Investering	1 767 000	1 767 000	1 767 000	1 767 000
Bruk av fond	-1 767 000	-1 767 000	-1 767 000	-1 767 000

Sør-Varanger kommune har som medeier i KLP en forpliktelse til å styrke egenkapitalen i selskapet ved behov. Dette skjer ved årlige innbetalinger over investeringsregnskapet. Innskuddet beregnes med 0,3 % av pensjonsgrunnlaget og vil for 2013 utgjøre kr. 1.767.000. Det er budsjettert med tilsvarende for hele planperioden.

Det er gis ikke anledning til å lånefinansiere til formålet og rådmannen foreslår derfor bruk av fond til dekning av egenkapitalinnskuddet til KLP.

Opprusting av kirkebygg

	2013	2014	2015	2016
Investering	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Bruk av lån	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000

Sør-Varanger menighet har utarbeidet en tilstandsrapport over kirkene i Sør-Varanger og en tilstandsrapport over kirkegårdene. Tilstandsrapporten avdekker et opprustningsbehov for kirkebyggene på til sammen kr. 13.533.750. Av dette er kr. 8.543.750 klassifisert som strakstiltak. Renovering av Svanvik kapell er i slutfasen, og vil bli avsluttet i 2012. Renovering av Neiden kapell er startet.

Selv om kirkebyggene er balanseført i menighetens regnskap er kirkebyggene å anse som kommunale bygg og kommunen har således ansvaret for at byggene har en tilfredsstillende standard.

Digitalisering av byggesaksarkiv

	2013	2014	2015	2016
Investering	350 000	350 000		
Bruk av lån	-350 000	-350 000		

Det er et stort behov å få digitalisert kommunens byggesaksarkiv, og arbeidet med dette startet i 2011. De totale kostnadene er estimert til vel 3,5 mill.kr. Gjennomføring av tiltaket vil medføre store lettelser i saksbehandlingen i virksomheten og være et viktig skritt mot full "elektronisk" saksbehandling.

IT investeringer

	2013	2014	2015	2016
Investering				1 000 000
Bruk av lån				1 000 000

Det foreslås avsatt en generell post til IT-investeringer for 2016 på kr 1 mill. Beløpet søkes fordelt etter prosjektbehov i henhold til fremdriftsplan på it-avdelingen.

Ny sikkerhetskopieringsløsning

	2013	2014	2015	2016
Investering	200 000	200 000		
Bruk av lån	-200 000	-200 000		

Ny løsning for sikkerhetskopiering tenkes løst etter 2 prinsipielle metoder – effektiv inkrementell sikkerhetskopiering, og lagringsavlastning i samarbeid med annen drifts-vert (samarbeidende kommune).

Dette sikkerhetstiltaket vil samvirke med annet tiltak, hvor vi er i innledning av et mulig driftssamarbeide med annen kommune for å se på mulig avlastningsdrift, sekundærlokasjon

for sikkerhetskopiering/oppbevaring av sikkerhetskopier, og mulighet for krisebasert driftsrekonstruksjon hos samarbeidende drifts-vert.

Sentral infrastruktur servervedlikehold

	2013	2014	2015	2016
Investering	300 000	300 000	300 000	
Bruk av lån	-300 000	-300 000	-300 000	

Utskifting og oppgradering av eldre fysiske servere med tilhørende komponenter. Flertallet av kommunens servere er eldre enn 4 år og har snart nådd sin levetid. Flere av serverne kan virtualiseres, men vi vil måtte påregne ca. 15 fysiske servere operativt i fremtiden. Virtualisering henger også sammen med ny lagringsløsning og kapasitetsutvidelse

Sentral infrastruktur nettverkskomponenter

	2013	2014	2015	2016
Investering	400 000	400 000	400 000	
Bruk av lån	-400 000	-400 000	-400 000	

SVK har over 100 nettverksswitcher og rutere samt et par hundre trådløse aksesspunkt. Halvparten utstyret er 5-10 år gammelt og er utenfor garanti og vedlikehold og kommunen har nå en feilrate på 10 % i året. Hovedkjerneswitch på rådhuset som betjener ALL kommunikasjon er f.eks over 5 år gammel og må snart byttes. Majoriteten av switchene har i dag for dårlig kapasitet til å betjene økt belastning og datatrafikk som vi i dag bruker. Spesielt de virksomhetene utenfor rådhuset blir berørt av dette.

Eldre utstyr som fortsatt kan benyttes, vil bli flyttet til mindre viktige funksjoner og lokasjoner.

Bredbåndsinfrastruktur

	2013	2014	2015	2016
Investering	700 000	700 000		
Bruk av lån	-700 000	-700 000		

SVK har i dag en bredbåndsinfrastruktur som dekker ett stort areal. Kommunen dekker over 100 lokasjoner med stort og smått fra skoler og sykehjem til barnehager og pumpestasjoner. Antallet lokasjoner er økende og spesielt teknisk infrastruktur som f.eks pumpe og renseanlegg knyttes jevnlig til. Vår IP kommunikasjon går i dag primært på egneid fiber, mørk fiber og egne radiosamband.

Den fysiske bredbåndsinfrastrukturen med tilhørende anlegg som fiber, trekkerør, radiomaster og stolper trenger jevnlig vedlikehold og oppgradering samt bygging/etablering av nye punkter/traseer til lokasjoner som vi ikke er etablert på i dag. Spesielt på våre lokasjoner ute i distriktene er behovet for oppgraderinger stort. Varanger Kraft som er vår samarbeidspartner tilbyr heller ikke fiber på disse stedene.

Digitalt førstevalg

	2013	2014	2015	2016
Investering	900 000	900 000		
Bruk av lån	-900 000	-900 000		

Sør-Varanger kommune vil videreutvikle tjenesteorienteringen av kommunens nettsted www.sor-varanger.kommune.no. Dette arbeidet er svært omfattende og krever innsats i hele kommunens administrative organisasjon. Denne prosessen og resultatene av prosessen vil kunne endre både den interne samhandling og systembygging, endre på arbeidsbelastning mellom virksomheter inklusive sentrale funksjoner, med det for øyet å bygge en tjenesteorientering på nett for å tilby publikum et helhetlig tjenestetilbud basert på elektronisk førstevalg. Dette vil ikke ekskludere eller redusere det ordinære tilbud av tjenester, som vil bli opprettholdt og i mange tilfeller styrket som følge av tiltaket.

Dette utviklingsarbeidet vil bli ledet sterkt tilknyttet Servicekontoret og Arkivtjenesten som i dag har en svært sentral rolle i sentralt postmottak og ekspedisjon, saksbehandling og saksbehandlingsprosesser.

Prosjektet orienteres sterkt mot publikums- og næringslivsrettet "Digitalt førstevalg" for offentlige tjenester som konsept for offentlig sektor generelt og kommunene spesielt, og organiseres med ei lokal styringsgruppe med IT-sjef og Rådmann, prosjektleder (2-årig engasjement) og arbeidsgruppe som bemannes med representanter fra Servicekontoret, Arkivtjenesten, IT-avdelingen og fra virksomhetene for øvrig etter behov.

Tiltaket vil være sterkt orientert mot Regjeringens "Digitaliseringsprogram – På nett med innbyggerne" som ble lansert i 2012.

Meldingsløftet – tiltak i samhandlingsreformen-EPJ-Helsenett

	2013	2014	2015	2016
Investering	300 000	200 000		
Bruk av lån	-300 000	-200 000		

Sør-Varanger kommune har allerede etablert felles tilknytning til Norsk Helsenett, som er felles arena for utvikling av kommunikasjon mellom aktørene i helsesektoren. Dette er basis for utvikling av Sør-Varanger kommunes rolle i "meldingsløftet", som er et tiltak i "samhandlingsreformen", som i stor grad avhenger av helhetlige og samvirkende IT-løsninger mellom etablerte fag- og administrative systemer.

I 2012 startet Sør-Varanger kommune utvikling av slik elektronisk samhandling innen helsesektoren via initiativet "Meldingsløftet", for å kunne kommunisere operative meldinger mellom aktører i helsevesenet, basert på deltakernes elektroniske pasientjournaler. Betingelsen for dette er at både våre virksomheter og våre samhandlingspartnere benytter fagsystemer basert på EPJ – elektronisk pasientjournal.

Sør-Varanger kommune samarbeider med Nasjonalt senter for samhandling og telemedisin, Tromsøs prosjekt FUNNKE, som har ansvar for storskala utrulling av "meldingsløftet" i nord.

Pr 1. juli 2012 har Sør-Varanger kommune gjennomført de interne tiltakene for å bringe kommunen frem til "meldingsdyktig" status. Ettersom kommunens samhandlingspartnere (i

første rekke fastleger og helseforetak) er i tilsvarende fase, vil slik meldingsutveksling fortløpende etableres. Dette er en krevende oppgave å kvalitetssikre slik etablering og drift.

Etablering for administrativt støttesystem for rekruttering – Visma Enterprise HRM

	2013	2014	2015	2016
Investering	250 000	250 000	250 000	
Bruk av lån	-250 000	-250 000	-250 000	

I 2011 har Sør-Varanger kommune oppgradert sentralt støttesystem for økonomi- og Personal/lønn-system med oppgradering av Visma Økonomi og Lønn/personal til Visma Enterprise.

Imidlertid har personalfunksjonens rutiner knyttet til personalsaksbehandling og rekruttering, som er etablert i vårt generelle saksbehandlingssystem Websak, behov for funksjonell oppgradering og forbedring/fornyelse – med etablering av modul Visma Enterprise HRM Rekruttering.

Dette er et prioritert og svært ønskelig tiltak i kommunes personalforvaltning for økt kvalitet og effektivitet i forvaltning og administrasjon av vårt rekrutteringsarbeid.

Dette tiltaket vil imidlertid også ivareta fortsatt integrasjon med vårt digitale arkiv, som samtidig oppgraderes med nødvendige integrasjonsmoduler for integrasjon mellom fagsystem og sentral digital arkivkjerne.

Løsning for fullelektronisk arkiv – inkl helsetjenester

	2013	2014	2015	2016
Investering	200 000			
Bruk av lån	-200 000			

Sør-Varanger kommune har hatt etablert fullelektronisk postmottak, arkiv og saksbehandling inkl politisk saksframlegging for sentrale deler av kommunes administrasjon og tjenesteyting siden 2008.

Dette er basert på såk. NOARK-4 standardisert system (hvor Acos Websak er kjernen i dette konseptet). Det stilles lovkrav i arkivloven at alt arkivverdig materiale i vår forvaltning, saksbehandling og beslutningstaking skal følge slik NOARK-standard. Av dette følger at alle våre fagapplikasjoner følgelig også skal følge standarden.

NOARK-standarden er også under revisjon (fra NOARK-4 til NOARK-5), noe som krever omfattende oppgraderinger av våre sentrale applikasjoner, og samtidig fokuserer på økt grad av integrasjon mellom arkivdelen av standarden og saksbehandlingsdel av standarden, både i forhold til hva vi i dag kjenner som websaks saksbehandling og møtebehandling, men også i forhold til våre mange (omlag 50) interne fagapplikasjoner.

Dette krever også omfattende tiltak knyttet til integrasjon mellom våre mange fagapplikasjoner og sentralt digital arkiv (Noark-kjerne).

For å ha evne til å tilpasse Sør-Varanger kommune til disse pågående nasjonale endringsprosesser, må vi også fra 2013 budsjettere for dette.

Vann og avløp

	2013	2014	2015	2016
Investering	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000
Bruk av lån	-6 000 000	-6 000 000	-6 000 000	-6 000 000

Det foreslås å sette av en generell pott til oppgradering og vedlikehold av vann- og avløpsnett i Sør-Varanger for 2013 og resten av planperioden. Bruken av midlene fordeles etter en total vurdering av behov ved de ulike anleggene innenfor vann og avløp.

Alle investeringer på VAR sektoren dekkes av gebyrer og vil ikke gå på bekostning av andre investeringer i kommunen.

Trafikksikkerhetstiltak

	2013	2014	2015	2016
Til TS-utvalgets disposisjon	880 000	200 000	200 000	200 000
Låneopptak	-220 000	-200 000	-200 000	-200 000
TS-Tilskudd	-660 000			

Investeringer til TS-tiltak i økonomiplan 2013 foreslås med prosjekter som Utvalg for plan og samferdsel/TS-utvalget har prioritert for 2013 og som er i hht Trafikksikkerhetsplanen.

Utvalg for plan og samferdsel har prioritert bygging av fortau langs Sundelinveien til Sandnes skole samt utbedring av kryss Grubeveien/Chr. Ankers vei ved Bjørnevatn skole.

Det er søkt om fylkeskommunale TS-midler til prosjektet, søknadsbeløp kr. 880 000,-. Med maksimal tilskuddsats på 80 % av kostnadene. Kommunal egenandel blir kr. 220 000,- og dekkes over investeringsbudsjettets bevilgning til opprustning av kommunale veier.

Realisering av prosjektet er avhengig av innvilget TS-tilskudd.

I 2013 foreslås det ikke avsatt generelle midler til TS-Utvalgets disposisjon. Fra 2014 foreslås det årlig avsatt kr. 200 000,- til TS-utvalgets disposisjon.

Kommunale veier – oppgradering

	2013	2014	2015	2016
Investering	10 000 000	10 000 000	10 000 000	2 000 000
Bruk av lån	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000	-2 000 000

Kommunestyret vedtok i økonomiplan 2012 – 2015 å bevilge 10 mill kr årlig i 4 år, til oppgradering og utbedring av kommunale veier. Vedtaket er innarbeidet, for 2016 er avsatt 2 mill kr. Utvalg for plan og samferdsel prioriterer bruk av bevilgningen. Tilstandsregistrering og hovedplan for kommunale veier legges til grunn for prioritering av tiltak.

Utstysoppgradering – felles maskinpark

	2013	2014	2015	2016
Investering	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Bruk av lån	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000

I Økonomiplan 2012 - 2015 er det årlig avsatt 1,0 mill kr som en rammebevilgning uten eksakt prioritering på nåværende tidspunkt.

Rådmannen foreslår at bevilgningen opprettholdes i perioden. I 2013 prioriteres utskifting av 2 eldre biler brukt i bygningsdrifta/vaktmestere. Det kjøpes 2 nyere bruktbiler. Til veidrifta kjøpes ny kantklipper for klipping av vegetasjon langs kommunale veier.

Tankvogn - brannvesenet

	2013	2014	2015	2016
Investering		1 950 000		
Bruk av lån		-1 950 000		

Brannvesenets tankvogn er nå "moden" for utskifting. Bilen, en Scania lastebil, modell 1985 med påbygget tank på 7000 liter, ble kjøpt i 2000. Bilen har gått 248 000 km og det har det siste året påløpt en del reparasjonskostnader.

I vår godkjente brannordning er kommunen satt opp med tankvogn for å kunne dekke behov for slokkevann, hovedsakelig i distriktene.

Vi har undersøkt i markedet for å finne ny egnet tankvogn tilpasset våre forhold og utfordringer. Med 10 000 liters tank er pris innværende år kr. 1 950 000.

Opparbeidelse av uteareal barnehager

	2013	2014	2015	2016
Investering	300 000	300 000	300 000	300 000
Bruk av lån	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000

Det er behov for å opparbeide utearealene ved kommunens barnehager. Det avsettes årlig i perioden kr 300 000,- for alle barnehagene i kommunen, og beløpet prioriteres etter behov i de enkelte barnehager.

Oppgradering inventar skoler

	2013	2014	2015	2016
Investering	500 000	500 000	500 000	500 000
Bruk av lån	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000

Med bakgrunn i at det ikke er gjort investeringer på inventarsiden på mange år melder nå behovet for oppgradering seg. Eksempelvis er det ikke oppgradert inventar på Sandnes skole siden 1978 og stoler og bord begynner da naturligvis å bli slitt. Det samme gjelder flere av de øvrige skolene i kommunen. Personalrommene trenger også en del opprustning på

inventarsiden. Rådmannen forslår derfor at det avsettes kr. 500 000,- hvert år i planperioden til oppgradering og utbygging av inventar i skolene.

Kommunale bygninger – HMS-tiltak.

	2013	2014	2015	2016
Investering	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Bruk av lån	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000

Det er viktig at kommunale formålsbygninger er egnet for bruksformålet og at bygningene med tilhørende ute områder tilfredsstillende en rekke lover og forskrifter som ivaretar helse, miljø og sikkerhet.

Prioriterte områder er innen brannsikkerhet og miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Nødvendige tiltak innen brannsikkerhet og HMS generelt avdekkes ved at brukerne utfører ROS-analyser, og at bygningsmessige tiltak prioriteres sammen med bygningsforvalter, FDV. Miljørettet helsevern i barnehager og skoler er et samarbeidsprosjekt mellom kommuneoverlegen, barnehager og skoler samt FDV.

Wesselborgen – sprinkling

	2013	2014	2015	2016
Investering	3 000 000			
Bruk av lån	-3 000 000			

I årene 2008 – 2010 ble det i alt bevilget 11,1 mill kr til utbedringer ved Wesselborgen. Midlene ble brukt til brannsikringstiltak, oppussingen av avdelingene A, B og D. Avdelingene inkl beboerrommene har fått nye overflater, nye dører og nye sanitæranlegg. Elektriske tavler og fordelinger er fornyet.

I 2009 - 2010 ble det i tillegg brukt tilskuddsmidler fra Enova på 2,3 mill kr. Det var til utskifting av ventilasjonsanlegg og sentraldriftsstyring (SD-anlegg). I 2011 og 2012 er det brukt 1,6 mill kr til bygging av sansehage.

Brannteknisk tilstandsundersøkelse ble utført høsten 2010. Det er ikke pålegg om at sprinkleranlegg må monteres for å ivareta personsikkerheten, men det er rådmannens anbefaling at prosjektet igangsettes i 2013. Antatt kostnad 3 mill kr.

Tangenlia omsorgsboliger

	2013	2014	2015	2016
Investering	45 000 000			
Tilskudd	-11 000 000			
Bruk av lån	-45 000 000			

Kommunestyret bevilget i økonomiplan 2012 og 2013 i alt 90 mill kr (45 mill kr + 45 mill kr) til bygging av 16 nye omsorgsboliger i Tangenlia. Byggearbeidet startet i juni 2012 med ferdigstilling i august 2013. Husbankens maksimale investeringstilskudd til omsorgsbolig,

Stortings prop. 65S (2010-2011), er på kr. 666 600,- pr bolig. Samlet investeringstilskudd for 16 omsorgsboliger samt fellesareal anslås til 11 mill kr.

Det fremmes egen sak for fastsetting av husleier samt om driftsansvar for bygget.

Helse, hjelpemiddelinvestering

	2013	2014	2015	2016
Investering	500 000			
Bruk av lån	500 000			

Det forslås avsatt kr 500 000 i budsjettet for 2013 til investeringstiltak som skal lette tunge og fysisk belastende arbeidssituasjoner innen helsesektoren. Dette er ment som et tiltak til reduksjon av sykefravær.

Ny barnehage i Skytterhusfjellet

	2013	2014	2015	2016
Investering	15 000 000			
Bruk av lån	-15 000 000			

Kommunestyret vedtok i møte 20.06.2012 å bevilge totalt 50 mill kr til ny 6 avdelings barnehage i Skytterhusfjellet. Byggingen startet i august 2012 og barnehagen ferdigstilles i august 2013.

Prosjektet finansieres totalt sett ved 43 mill kr i låneopptak og 7 mill kr i tilbakeført mva.

35 mill kr av prosjektet er innarbeidet, og resterende 15 mill kr vil derfor være en del av rente og avdragsbelastning for budsjettet 2013, og tas hensyn til i investeringsbudsjettet for 2013.

Kirkenes barnehage, nybygg med 6 avdelinger

	2013	2014	2015	2016
Investering		60 000 000		
Tilskudd		-1 194 000		
Bruk av lån		-58 806 000		

Kirkenes barnehage ble bygget i 1973 og har et bruttoareal på 411 m².

Barnehagen bærer preg av alderen, og det har derfor vært nødvendig å foreta oppgraderinger. I 2011 er det brukt ca. kr. 350.000,- til planlagte vedlikeholdstiltak på innvendig oppgradering.

Midlene ble brukt til maling og belegg, utskiftning av innvendige dører, oppgradering av stellerom og sanitære forhold, samt utskiftning av radiatorer med nye termostatkraner.

Barnehagen har ettermontert ventilasjonsanlegg og varmes opp kun ved oljebasert fyring. Det har tidligere vært problemer med taklekkasjer, men kommunen har nå inngått serviceavtale med kompetent firma for årlig kontroll av taket.

Ut i fra den nåværende situasjonen kan kommunen ikke se at det skal by på bygningsmessige problemer med fortsatt drift i barnehagen noen år framover.

Ved en endring til 6 avdelinger anbefales at eksisterende bygning rives og det bygges ny barnehage. Det vil gi rimeligere og enklere drift, samt at ved riving kan en ny barnehage tilpasses tomta. Det anbefales ikke å bygge på eksisterende bygg med 2 avdelinger.

Dagens tomt er på 3.543 m². Det er i minste laget. Nabotomta (hoppbakken), 27/12, som kommunen eier, bør derfor sikres til barnehageformål. Bygningsareal for 6 avd. beregnes til ca. 1200 m².

Basert på kostnaden for nye Skytterhusfjellet barnehage (50 mill kr i 2012/13) anslås kostnaden for ny Kirkenes barnehage til 60 mill kr, inkl riving av eksisterende. Det er noe usikkerhet mht løsning og kostnader for midlertidige barnehagelokaler i byggetiden på vel ett år.

Kirkenes stadion

	2013	2014	2015	2016
Investering	3 600 000			
Spillemidler	-680 000			
Tilbakeført mva	-720 000			
Bruk av lån	-2 200 000			

Kirkenes stadion forelås oppgraderet til å inneholde friidrettsdekke med 6 baner på 100 meter på den ene langsiden av fotballbanen, en 5'er bane mot skole med kunstgressdekke, lengdegrop og basketballstativ/bane med asfaltdekke. Resterende areal vil dekket av asfalt. Total investeringskostnad er beregnet til 3,6 mill, momskompensasjon fra investeringen skal tilfalle prosjektet, og det er beregnet spillemidler på kr 680.000,-. Resterende finansiering gjøres ved låneopptak.

Rehabilitering lysløyper

Kommunestyret vedtok i sak 005/12, Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2012-2015, handlingsplan 2012, i uprioritert liste at rehabilitering av lysløype Kirkenes – Bjørnevatn kommer i gang snarest mulig. Det er et viktig lavterskiltak relatert til Folkehelsearbeidet.

Rehabilitering lyanlegg Kirkenes - Bjørnevatn

	2013	2014	2015	2016
Investering	3 200 000			
Tilskudd	-1 300 000			
Bruk av lån	-1 900 000			

Lyanlegget i lysløypa Kirkenes-Bjørnevatn må totalfornyes. Dette er det eldste lysløypeanlegget i kommunen. De første 1,5 km ble bygget av AS Sydvaranger først på 60-tallet, resten i 1966-1967. Armaturer er skiftet i senere perioder.

Hele lysløypa må fornyes fra Kirkenes til Bjørnevatn med nye stolper, linjestrekk, armaturer og koblingsskap. Kommunen har pålegg fra tilsynsmyndighet om utbedring av lysløypa, omfanget av mangler er så stort at anbefalingen er at hele lyanlegget skiftes ut.

Lengden på lysanlegget er ca. 6500 m. Med en stolpeavstand på 40 m vil det gi ca 170 lyspunkter. I kostnadsoverslaget har vi tatt høyde for at lysløypa blir belyst med LED lamper.

Ferdigstille lysløypetrase, E105-Bjørnevatn

	2013	2014	2015	2016
Investering		850 000		
Tilskudd		-350 000		
Bruk av lån		-500 000		

Traseen fra Kirkenes til E105 er rehabilitert, mens traseen fra E105 til Bjørnevatn (2.1 km) gjenstår. Arbeidet foreslås fullført/finansiert i 2014, da arbeidet med lysanlegget bør prioriteres. Utbedring av traseen er anslått til kr. 850 000,-.

Lysanlegg Tangen bru til lysløype Kirkenes-Bjørnevatn

	2013	2014	2015	2016
Investering		650 000		
Tilskudd		-270 000		
Bruk av lån		-380 000		

Det er i dag ikke tilfredsstillende løypetilknypning mellom Hesseng, ved Tangen bru, og lysløypa mellom Kirkenes og Bjørnevatn. Løypa blir kjørt opp, men er ikke belyst. Det foreslås å bygge lysanlegg på strekningen. Lengden er 1 350 m.

7. Kommunestyrets vedtak

MELDING OM VEDTAK FRA KOMMUNESTYRET 12.12.12: BUDSJETT 2013 - ØKONOMIPLAN 2013-2016 - SØR-VARANGER KOMMUNE

Kommunestyret har behandlet saken i møte 12.12.12, og det er fattet følgende vedtak:

Kommunestyrets vedtak i sak 097/12:

Sør-Varanger kommunestyre vedtar følgende;

- Det kommunale skatteøret for år 2013 settes til det enhver tids gjeldende maksimalsatser
- Eiendomsskatten skal skrives ut med 7 o/oo for 2013 jfr. Eskatl § 11 første ledd. Det vedtas et bunnfradrag i henhold til Esktl § 11 2.pkt pålydende kr. 100 000,-.
- Kommunestyret vedtar at det skal skrives ut eiendomsskatt i kommunen, esktl § 2
- For eiendomsskatteåret 2013 skal det skrives ut eiendomsskatt i klart avgrenset område, Kirkeneshalvøya avgrenset til gnr. 23-27. Elvenes er unntatt fra eiendomsskatt, jf. Esktl § 3, bokstav e.
- Eiendomsskatt på verk og bruk etter lovens § 3, andre punktum, jfr § 4, utskrives for hele kommunen.
- Etter eiendomsskatteovens § 7 vedtas ingen fritak for 2013
- Utskriving av eiendomsskatt for skatteåret 2013 er basert på takster fastsatt ved siste alminnelige taksering gjennomført i år 2005.
- Eiendomsskatten skrives ut i 4 terminer jfr. eskl. § 25 1. ledd. Forfall 25.02., 25.05., 25.08. og 25.11.
- Gebyrer og betalingssatser økes fra 1. januar i henhold til egne vedtak i kommunestyret
- Husleiesatsene øker tilsvarende endringen i konsumprisindeksen, 0,5 %, gjeldende fra 01.01.2013.
- De gebyrer og betalingssatser som ikke økes ved egne saksfremlegg økes ikke, men holdes konstant. Dette gjelder blant annet foreldrebetaling i barnehage og SFO.
- Kommunestyret vedtar et låneopptak for 2013 i henhold til vedtatt økonomiplan på kr. 71 mill. Den fremlagte investeringsplan vedtas som kommunens investeringsplan for 2013.
- Kommunestyret vedtar at det årlige honorar til forretningsfører for overformynderiet settes til kr. 68 000,- og utgiftsdekning til hjemmekontor settes til kr. 20 000,- med virkning fom 01.01.2013.
- Frie inntekter, skatt og rammeskudd er realistisk budsjettert.

Sør-Varanger kommunestyre vedtar konsekvensjustert budsjett med omstillingsbehov på vel 43 mill.kr som kommunens omstillingsbehov for 2013.

For å bringe kommunens budsjett i balanse vedtar kommunestyret følgende tiltak:

		2013	2014	2015	2016
1	Evaluering Sør-Varanger modellen	3200	3200	3200	3200
2	Reduksjon adm. tjenesteområder - 12 %	3000	3000	3000	3000
3	Avvikling seniorpolitiske tiltak	500	500	500	500
4	Avvikling av den kommunale stipendordningen	250	250	250	250
6	Avvikle tilskudd til turistnæringa	500	500	500	500
7	Reduksjon av miljøvernarbeid i kommunen	500	500	500	500
9	Innføring papirfakturagebyr	577	577	577	577

11	Reduksjon av tilskudd til frivillige lag og foreninger	700	700	700	700
14	Reduksjon tilskudd til Barentshallene KF -10 %	545	545	545	545
15	Reduksjon tilskudd museum - 10 %	240	240	240	240
16	Avvikling av sjømannsklubben	370	370	370	370
19	Økt utbytte Varanger kraft	3125	3125	3125	3125
21	Nedlegging av bassenget i Bjørnevatn	414	414	414	414
22.2	Redusert tjenestetilbud ved Kirkenes kompetansesenter	600	600	600	600
23	Redusert tilbud ved hovedbiblioteket	334	334	334	334
25	Legge ned bibliotekfilialen i Bugøynes	50	100	100	100
26	Legge ned bibliotekfilialen i Svanvik	80	208	220	220
27	Avvikling av samarbeidsavtale med Kirkenes vgs - utdanningsvalg	500	500	500	500
28	Redusert tilbud ved Kulturskolen	500	500	500	500
30.2	Effektivering av barnehagestrukturen - Alt II				
31	Redusere tilbudet ved Basen	600	600	600	600
32	Redusere ungdomsklubben i Bjørnevatn	125	125	125	125
33	Redusere ungdomklubben i Bugøynes	110	110	110	110
35	Redusere kulturtiltak for funksjonshemmede	165	165	165	165
36	Avvikle varangersamene kultur og språk	77	77	77	77
38	Redusert tilbud om hjemmehjelp	1200	1200	1200	1200
40	Nedleggelse av langtidsplasser på Wesselborgen	2230	2230	2230	2230
41	Utsettelse åpning av Tangenlia omsorgssenter	1257			
42	Bugøynes omsorgssenter 5% KUTT	115	115	115	115
45	Redusere tilbudet ved Møteplassen	500	500	500	500
48	Redusert tjenestetilbud Helsestasjon	500	500	500	500
49	Avvikle Frisklivssentralen				
50	Redusert tilbud rusomsorgen	380	380	380	380
51	Avvikling av sommerhjelp	850	850	850	850
	Sum tiltak	24094	23015	23027	23027
1	Omstilling skoler	10000	10000	10000	10000
2	Reduksjon virksomhetsledere	1300	1300	1300	1300
3	Kutt IT-avdeling - driftsutgifter	500	500	500	500
4	Kutt internasjonalt arbeid	1000	1000	1000	1000
5	Kutt hjemmebasert omsorg generelt	500	500	500	500
6	Vakante stillinger	1000	1000	1000	1000
7	Økt brukerbetaling SFO, kulturskole, egenandeler, gebyrer	750	750	750	750
8	Generelt kutt (ikke stillinger!) administrativ/politisk drift og kjøp, reiser	3360	2800	2800	2800
9	Ekstra bevilgning Brendselutsalget	-200			
10	Ekstra bevilgning Barentshallene KF	-300			
	SUM REDUKSJON	42004	40865	40877	40877

Vi ønsker å se spesielt på dette:

1. Omorganisering Stiftelsen Bolig Bygg
2. Salg næringsstomter
3. Konkurransetsetting/omorganisering renholdstjenester
4. Konkurransetsetting/omorganisering vaktmestertjenester
5. Konkurransetsetting/omorganisering veivedlikehold (utstyr selges!)
6. Idrett og park overføres Barentshallene KF
7. Gjennomgang av kontrakter og leieavtaler, reforhandlinger

Verbalvedtak:

1. Overføring av Park og anlegg til Barentshallene.
  - a. Stillingen, utstyr og ansvaret for denne virksomheten overføres Barentshallene KF.
  - b. Barentshallene KF får overført kroner 300.000,- for utførelse av oppgaver innenfor park og anlegg.
2. Brannvakta må reforhandle avtale med private aktører om kjøp av tjenester fra kommunen.
3. Gjennomgang av kommunens leie og kjøpsavtaler for å se på bedre økonomiske løsninger.
4. Tekniske tjenester (vaktmestere/renhold osv) må gjennomgås og anbudsmuligheter/konkurransetsetting skal vurderes. Salg av utstyr/bygninger må også ses på i denne sammenheng.
5. Utvalg for levekår får i oppgave og se på mulighet for å sette hjemmehjelp tjenester ut på anbud.
6. Salg av inntil 1/3 av næringsstomter. Inntekter nedbetaling av gjeld og til investeringer.

Sør-Varanger kommunestyre vedtar å melde seg ut av Finnmark kommunerevisjon IKS innen 31.12.2012 med uttreddelses virkning 31.12.2013.

Kommunestyret får seg forelagt en sak om valg av revisjonsløsning innen første halvår 2013 hvor følgende alternativ skal være utredet;

- Gjeldende samarbeidsavtale med Finnmark kommunerevisjon IKS reforhandles og kostnadsfordelingen endres.
- Kommunen velger deltakelse i annet allerede etablert revisjonssamarbeid.
- Kommunen kjøper en åpen anbudskonkurranse om kjøp av revisjonstjeneste.

Administrasjonen igangsetter straks en gjennomgang av alle utleieavtaler og avtaler for festeavgift for havne- og havnerelaterte områder for å se på mulighetene for reelle økte inntekter. Dette arbeidet skal være ferdigstilt innen første kvartal 2013 slik at det kan komme til politisk behandling på første kommunestyremøte for andre kvartal 2013.

Vedtatt investeringsbudsjett	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Sum
Egenkapitalinnskudd - KLP	1 767 000	1 767 000	1 767 000	1 767 000	7 068 000
Kirkebygg - Vedlikeh.og oppgrad.	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	8 000 000
Digitalisering av byggesaksarkiv	350 000	350 000			700 000
It investeringer				1 000 000	1 000 000
Ny sikkerhetskopieringsløsning	200 000	200 000			400 000
Sentral infrastruktur servervedlikehold	300 000	300 000	300 000		900 000
Sentral infrastruktur nettverkskomp.	400 000	400 000	400 000		1 200 000
Bredbåndsinfrastruktur	700 000	700 000	0		1 400 000
Meldingsløftet - tiltak i samhandlingsreformen	300 000	200 000	0		500 000
Etablering for administrativt støttesystem for rekruttering - Visma Enterprise HRM-Rekruttering	250 000	250 000	250 000		750 000
Løsning for fullelektronisk arkiv	200 000				200 000
Avløp	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	12 000 000
Vann	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	12 000 000
Trafikksikkerhetstiltak	500 000	200 000	200 000	200 000	1 100 000
Komm. veier - oppgrad.og utbedr.	10 000 000	10 000 000	10 000 000	2 000 000	32 000 000
Utstyrsoppgradering	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	4 000 000
Opparbeidelse uteareal barnehager	0	0	300 000	300 000	600 000
Oppgradering inventar skoler	500 000	500 000	500 000	500 000	2 000 000
Kommunale bygg oppgradering/brannsikring	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	8 000 000
Wesselborgen - sprinkling	3 000 000				3 000 000
Tangenlia omsorgsboliger	45 000 000				45 000 000
Helse, hjelpemiddelinvestering	500 000				500 000
Skytterhusfjellet barnehage, ny 6 avd	15 000 000				15 000 000
Kirkenes Stadion	0			3 600 000	3 600 000
Rehab.lysanlegg K.nes-Bjørnevatn		3 200 000			3 200 000
Ferdigst.lysløypetrase, E105-Bj.vatn		850 000			850 000
Lysanl.Tangen bru til lysl. K.nes-Bj.vatn		650 000			650 000
Sum Investering inkl mva	89 967 000	30 567 000	24 717 000	20 367 000	165 618 000
Sum investering innenfor mva-omr	69 700 000	10 600 000	4 750 000	8 400 000	93 450 000
Moms	13 940 000	2 120 000	950 000	1 680 000	17 010 000
Finansiering;					
Nye låneopptak	-64 148 000	-24 566 000	-21 700 000	-16 920 000	-127 334 000
Spillemidler	-1 300 000	-620 000			-1 920 000
Tilskudd fra andre	-11 000 000				-11 000 000
Tilskudd fra fylkeskommunen	-300 000	-1 194 000			-1 494 000
Skjønnsmidler	-300 000	-300 000	-300 000		-900 000
Bruk av fond	-1 767 000	-1 767 000	-1 767 000	-1 767 000	-7 068 000
Momskompensasjon	-11 152 000	-2 120 000	-950 000	-1 680 000	-15 902 000
Sum finansiering	-89 967 000	-30 567 000	-24 717 000	-20 367 000	-165 618 000